

TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN TOIMINNAN JA TALOUDEN KATSAUS

4/2023

TAMPERE

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 04/2023

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talous

Kannen suunnittelu: Tampereen kaupunki, Veli-Matti Lahdenniemi
Kannen kuva: Laura Vanzo

Julkaisu on saatavissa sähköisesti osoitteessa: www.tampere.fi/talous

Tampereen toiminnan ja talouden katsaus 04/2023

SISÄLLYS

	KONSERNIJOHTAJAN KATSAUS.....	5
	KAUPUNGIN TOIMINTA JA TALOUS.....	8
	Kaupungin tuloslaskelma.....	8
	Verotulot.....	10
	Valtionosuudet.....	12
	Henkilöstö.....	13
	Hankinnat.....	16
	Rahoituslaskelma.....	18
	Investoinnit.....	20
	Tase.....	22
	KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	24
	Konserniennuste.....	24
	Konsernikatsaus.....	26
	TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU.....	38
	Olennot poikkeamat talousarvioon.....	39
	Talousarvion toiminnan tavoitteiden toteutuminen.....	42
	Sivistyspalvelujen palvelualue.....	46
	Sivistys- ja kulttuurilautakunta.....	46
	Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue.....	49
	Elinvoima- ja osaamislautakunta.....	49
	Asunto- ja kiinteistölaakunta.....	54
	Kaupunkiympäristön palvelualue.....	59
	Yhdyskuntalautakunta.....	59
	Joukkoliikennelaakunta.....	63
	Kehitysohjelmat.....	65
	Hiedanranta.....	65
	Viiden tähden keskusta.....	67
	Tampere Junior.....	68
	Elämystalouden kehitysohjelma.....	68
	Älykaupunki kaupunkilaisille.....	69
	Hiilineutraaleja tekoja.....	70
	Konsernihallinto.....	71
	Yhteiset erät.....	72
	Taseyksiköt.....	73
	Liikelaitokset.....	73
	Tampereen Vesi.....	74
	Tampereen Kaupunkiliikenne.....	76
	LIITE 1 Raitiotie-kehitysohjelma ja Tampereen Raitiotie Oy.....	78

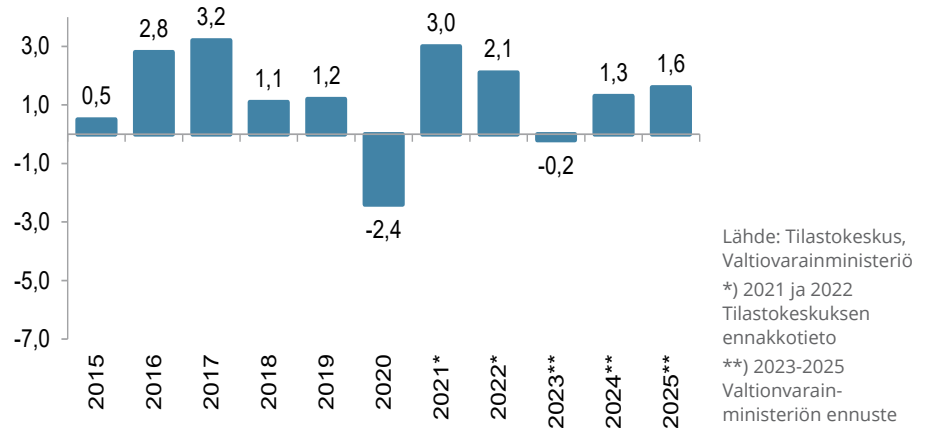
TALOUS VIELÄ MYÖTÄTUULESSA

Tampereen kaupungin talous oli viime vuonna kolmatta vuotta peräkkäin tasapainoinen ja myös kuluvasta vuodesta on tulossa positiivinen. Ensimmäisen neljän kuukauden toteuman perusteella tilikaudesta ennustetaan 36,9 milj. euroa ylijäämäistä tulosta. Hyvä ennuste perustuu erityisesti kuntien verovuoden 2022 kunnallisveron ja yhteisöveron suuriin tilityksiin, joita kertyy kunnille tänä vuonna poikkeuksellisen paljon.

Kaupungin yhteenlaskettu toimintakate on käytännössä toteutumassa talousarvion mukaisesti, mutta yksiköiden talouskehityksessä on paljon eroavaisuuksia. Palvelutarpeen kasvu ja kuntalan palkkaratkaisun vaikutukset lisäävät toimintamenoja. Onneksi verotulojen 37 milj. euron talousarviota positiivisempi ennuste kattaa menojen kasvun.

Kasvavan kaupungin investointitarpeet ovat edelleen suuret. Vaikka nettoinvestointien arvioidaan alittuvan

BRUTTOKANSAN TUOTTEEN VOLYYMIN MUUTOS

talousarviosta 18,5 milj. eurolla, niin nettoinvestointien ennuste on 244 milj. euroa. Talousarvion alittumisen syynä on lähinnä talonrakennushankkeiden viivästyminen. Pitkäaikainen korollinen lainamäärä rahalaitoksille on pysymässä

kuluvana vuonna vuoden 2022 tasolla. Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan pienenevän 3 700 euroon.

Vaikka kuluvasta vuoden taloudesta on tulossa neljättä vuotta ylijäämäinen, niin tilanne on heikentymässä merkittä-

TUNNUSLUKUTAULUKKO

	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023
Toimintakate, milj. €	-174,6	-1 442,5	-592,1	-587,1	-587,4
Nettomenojen kasvu, %	-62,0	2,7	-59,0	-59,3	-59,3
Vuosikate, milj. €	122,3	142,3	126,9	131,9	165,7
Vuosikate / poistot, %	306,0	114,3	100,0	102,4	128,6
Tulos, milj. €	82,4	17,8	0,0	3,1	36,9
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 vuotta (milj. €)	-188,1	-321,9	-266,6	-301,9	-244,9
Investoinnit (netto), milj. €	-48,1	-232,5	-222,2	-262,5	-244,1
Investointien tulorahoitus, %	254,2	61,2	57,1	50,3	67,9
Lainat, milj. €	869,3	925,9	932,0	932,0	925,9
Lainat, € / asukas	3 477	3 718	3 728	3 728	3 704
Verorahoituksen kasvu, %	-44,9	5,9	-55,8	-55,8	-53,4
Asukasmäärä	249 980	249 009	250 000	250 000	250 000

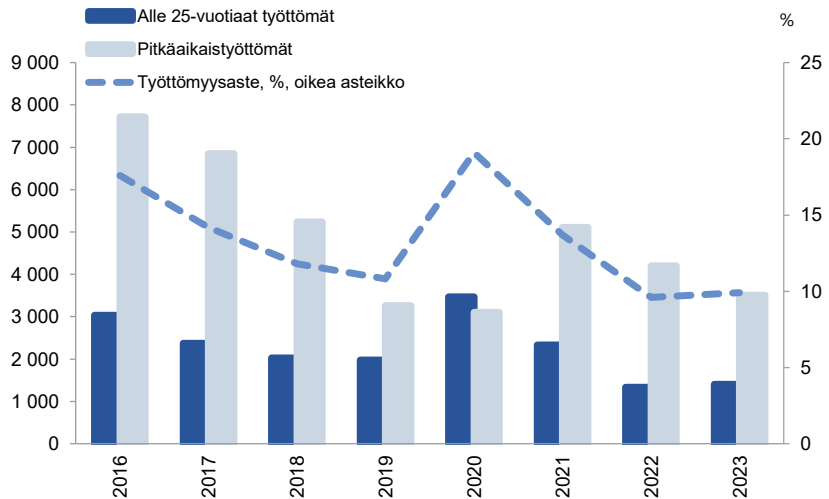
västi jo vuodelle 2024. Talouden hallinnan kannalta on ensisijaista pidättäytyä uusista kustannuksista lisäävistä palveluista ja nykyisten palvelujen laajentamisesta, ellei vastaavansuuruisia menosäästöjä tai lisätuloja saada aikaiseksi muualta. Investointien toteuttamisessa on kyettävä nostamaan oman tulorahoituksen osuutta suhteessa investointeihin. Investointitarpeet ovat kuitenkin pysymässä kuluvan vuosikymmenen hyvin korkeina, mikä yhdessä nopeasti kasvavien toimintamenojen kanssa uhkaa kasvattaa kaupungin lainamäärää liian paljon.

Kuntien lähivuosien talousnäkyymiin liittyy poikkeuksellisen paljon epävarmuuksia. Kuntien veloitteiden ja tehtävien ja niihin osoitetun rahoituksen välinen kuilu on kasvamassa. Lisäksi uuden hallituksen talouden sopeuttamistoimenpiteet kohdistuvat myös kuntatalouteen. Tämä edellyttää uusia innovatiivisia toimenpiteitä, joiden avulla rahat saadaan riittämään entistä paremmin kuntalaisten kasvaviin palvelutarpeisiin. Todennäköisesti myös kaupungin tarjoamia palveluja joudutaan tarkastelemaan kriittisesti.

Työllisyystilanne on pysynyt vakaana alkuvuonna

Tampereen työllisyystilanne kohentui vuoden 2022 aikana, ja työttömyysaste on säilynyt vakaana noin kymmenessä prosentissa alkuvuoden 2023. Huhtikuussa työttömyysaste oli 9,9 prosenttia,

TYÖTTÖMYYSASTE, SEKÄ NUORTEN JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA, 2023 HUHTIKUU

Lähde: TEM työnvälitystilasto

ja työttömien työnhakijoiden määrä laski hieman edeltävistä kuukausista 12 246 henkilöön. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyys hieman lisääntyi, noin 600 henkilöllä.

Työttömien määrät ovat säilyneet melko tasaisina alkuvuonna niin nuorten, yli 50-vuotiaiden, ulkomaalaisten kuin pitkäaikaistyöttömien keskuudessa. Huhtikuussa työttömänä oli 1406 alle 25-vuotiaasta, 3480 yli 50-vuotiaasta, 1394 ulkomaalaista ja 3503 pitkäaikaistyötön-

tä. Vuodentakaiseen verrattuna ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden ja hieman myös nuorten työttömien määrä on kasvanut, pitkäaikaistyöttömien puolestaan selvimmin vähentynyt.

Työttömyyden trendi on kehittynyt positiiviseen suuntaan viime vuosina, ja sen odotetaan edelleen jatkuvan kuluvana vuonna, mahdollisesti vähäsen tasaantuen. Työvoiman kysynnän näkymiä tukee, että avoimien työpaikkojen määrä on pysytellyt edelleen hyvällä tasolla.

VÄKILUKU

249 980

(tammi-huhtikuu)

VÄESTÖNMUUTOS 2023

+971

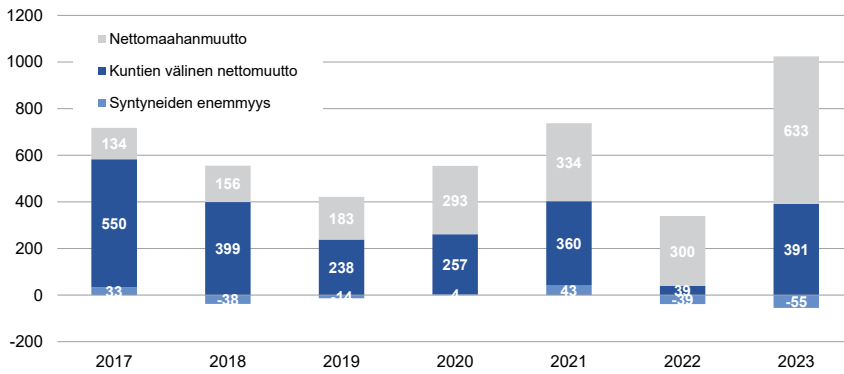
(tammi-huhtikuu)

TYÖTTÖMYYSASTE

9,9 %

(huhtikuu)

VÄESTÖNMUUTOKSET, TAMMI-HUHTIKUU

Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto

Kaupungin kasvu ennätysellisellä tasolla

Tampereen väkiluku on ollut voimakkaassa kasvussa viime vuosina. Vuoden 2022 aikana kaupunki kasvoi ennätysellisesti yli 4 700 uudella asukkaalla, mikä tarkoittaa noin 2 prosentin kasvuvauhtia. Kasvu perustui ainoastaan muuttovoittoon, sillä syntyneitä oli ensimmäisen kerran kolmeen kymmeneen vuoteen vähemmän kuin kuolleita. Aiempiin vuosiin nähden poikkeuksellista on myös se, että nettomaahanmuuton osuus väestönkasvusta nousi lähes 50 prosenttiin. Tänä keväänä tamperelaisten määrä tulee ylittämään 250 000 asukkaan rajapyykin.

Kasvavassa kaupungissa on turvattu sujuva liikkuminen kaikilla kulkumuodoilla. Erityisesti Tampereella on panostettu tulevaisuuteen katsoen joukkoliikenteeseen, mikä näkyy matkustajamäärien positiivisena kehityksenä. Nysse-liikenteessä tehtiin tammi-huhtikuussa noin 17,4 miljoonaa nousua mikä on noin 30 prosenttia enemmän kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Myös muilla kestäväillä kulkutavoilla liikkuminen on lisääntynyt ilahduttavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Raitiotien laajeneminen

on edennyt suunnitelmien mukaisesti ja raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma on valmistunut ja se on hyväksytty sekä Tampereen että Pirkkalan kaupungin- ja kunnanvaltuustoissa.

Kaupungin tavoitteena on suunnata asumista joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin. Asemakaavoitusohjelman 2023–2027 mukaisesti 82 prosenttia asumisen asemakaavoista sijoittuu näille alueille eli tavoitteen edistämässä on onnistuttu hyvin. Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisessa asuntotuotannossa ollaan sitä vastoin jäämässä tavoitteesta. Arviona on, että vuoden 2023 loppuun mennessä valmistuu noin 540 kohtuuhintaista asuntoa, kun tavoitteeksi on asetettu 716 asunnon toteutuminen. Pientalorakentamisen mahdollistamisessa on edetty asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Asuinalueiden kehittämistyötä on kokonaisuudessaan viety eteenpäin ja Kaukajärvi-Annalan kaupunginosahjelma on käynnistetty vuoden 2023 alussa.

Elinvoimainen ja kasvava kaupunki veittää puoleensa uusia asukkaita, matkaili-

joita ja tapahtumia. Tampere on vuodesta toiseen säilyttänyt paikkansa Suomen suosituimpana asuinpaikkana ja on yhä Suomen suosituin opiskelukaupunki. Tampere on myös vahvistanut sijaansa yritystapahtumien ja kongressien järjestämispaikkana. Tänä keväänä toistamiseen Tampereella järjestetyt jääkiekon MM-kisat ovat hieno esimerkki siitä, että olemme onnistuneet tavoitteessamme olla elinvoimainen elämys- ja tapahtumakaupunki.

Kaupunkina olemme kuluneena keväänä olleet uuden edessä, kun ydin-tehtäviimme lukeutuva tamperelaisten hyvinvoinnin edistäminen on hakenut uutta muotoaan hyvinvointialueuudistuksen myötä. Sosiaali- ja terveystieteiden ja pelastustoimen tehtävät siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Tampereella tavoite hallitusta ja sujuvasta siirrosta toteutui suunnitellusti. Siirron jälkeistä aikaa on eletty muutamia kuukausia ja Pirkanmaan hyvinvointialueen käynnistymistä on tuettu tiiviillä yhteistyöllä. Kaupungin tärkeänä tehtävänä on yhä huolehtia siitä, että me tamperelaiset voimme hyvin nyt ja tulevaisuudessa.

Juha Yli-Rajala
Konsernijohtaja

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ei sisällä sisäisiä eriä

Milj. euroa	Tot. 1-4 / 2023	TP 2022	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintatulot						
Myyntitulot	56,1	244,3	161,9	162,5	163,8	1,3
Maksutulot	12,3	100,4	35,0	35,0	44,3	9,3
Tuet ja avustukset	10,0	62,6	31,7	35,6	34,6	-1,0
Vuokratulot	35,4	85,6	89,1	103,7	107,5	3,8
Muut toimintatulot	12,2	23,3	27,5	27,0	26,9	-0,1
Tulot yhteensä	126,0	516,3	345,3	363,7	377,1	13,4
Valmistus omaan käyttöön	0,8	5,1	5,1	5,4	5,4	0,0
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-135,9	-686,1	-431,1	-436,8	-446,6	-9,8
Palkat ja palkkiot	-108,8	-547,2	-346,5	-350,4	-358,4	-8,0
Henkilösivukulut	-27,1	-138,9	-84,7	-86,5	-88,3	-1,8
Eläkekulut	-22,8	-118,5	-71,3	-72,2	-73,6	-1,4
Muut henkilösivukulut	-4,3	-20,4	-13,3	-14,3	-14,7	-0,4
Palvelujen ostot	-102,3	-994,1	-309,4	-317,6	-321,6	-4,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11,4	-64,6	-40,6	-41,5	-41,3	0,3
Avustukset	-21,7	-104,8	-66,0	-64,2	-64,0	0,2
Vuokramenot	-29,1	-109,6	-90,4	-90,7	-90,9	-0,2
Muut toimintamenot	-0,9	-4,7	-5,1	-5,4	-5,5	-0,1
Menot yhteensä	-301,3	-1 964,0	-942,6	-956,2	-969,9	-13,7
Toimintakate	-174,6	-1 442,5	-592,1	-587,1	-587,4	-0,3
Verotulot	279,9	1 192,3	630,0	636,0	673,0	37,0
Valtionosuudet	18,6	373,9	61,9	55,8	56,2	0,3
Rahoitustulot ja -menot	-1,6	18,6	27,2	27,2	24,0	-3,2
Vuosikate	122,3	142,3	126,9	131,9	165,7	33,8
Suunnitelmapoistot	-40,0	-124,4	-126,9	-128,8	-128,8	-0,0
Tilikauden tulos	82,4	17,8	0,0	3,1	36,9	33,8

Tuloslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

Tuloslaskelma ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen vuodenvaihteessa toteutuneen sote-uudistuksen johdosta.

Tilikauden tulosenuste on 36,9 milj. euroa ylijäämäinen. Tuloksen ennuste-

taan toteutuvan 33,8 milj. euroa muutettua talousarviota parempana, mitä selittää erityisesti kunnallis- ja yhteisöverojen hyvät kertymät. Tilikauden tulosenuste on 19,1 milj. euroa edellisvuotta parempi.

Toimintakatteen tilinpäätösennuste on budjetoidulla tasolla. Toimintatulojen ennustetaan toteutuvan 13,4 milj. euroa (3,7 %) budjetoitua suurempana erityisesti maankäyttösopimuskorvauksista

johtuen. Toimintamenojen 13,7 milj. euron (1,4 %) ylityksen taustalla on erityisesti kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset henkilöstömenoihin.

Verorahoituksen ennustetaan toteutuvan 37,3 milj. euroa budjetoitua parempana erityisesti kunnallisverojen (19,5 milj. euroa) ja yhteisöverojen (10,0 milj. euroa) ylitysten johdosta. Verotulojen ja valtionosuuksien tarkempi analyysi löytyy katsauksesta tuottojen ja kulujen analyysin jälkeen.

Vuosikatteen 165,7 milj. euron ennuste kattaa ennustetut suunnitelmapoistot 129-prosenttisesti. Poistojen ennustetaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisena. Poistojen kasvuun vaikuttaa kaupungin korkea investointitaso.

Tuotot

Myyntituottojen tilinpäätösennuste on 1,3 milj. euroa budjetoitua parempi.

Maksutuottojen ennustetaan toteutuvan 9,3 milj. euroa (26,5 %) muutettua talousarviota parempana erityisesti maankäyttösopimuskorvauksista johtuen.

Tuet ja avustukset toteutuvat ennusteen mukaan 1,0 milj. euroa budjetoitua pienempänä. Suurimmat tukien ja avustusten alitukset kohdistuvat sivistyspalvelujen palvelualueelle.

Vuokratuottojen ennuste ylittää muutetun talousarvion 3,8 milj. eurolla (3,7 %), mikä selittyy pääosin maa-alueiden vuokratuottojen suunniteltua suuremmasta kasvusta.

Muiden toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan lähes budjetoidusti

Kulut

Henkilöstömenojen tilinpäätösennuste ylittää muutetun talousarvion 9,8 milj. eurolla (2,2 %). Ennusteessa on arvioitu

kunta-alan palkkaratkaisun lisäkustannusvaikutuksen olevan noin 7,9 miljoonaa euroa vuonna 2023. Henkilöstömenojen tarkempi analyysi löytyy kohdasta Henkilöstö.

Materiaali- ja palveluostojen ennuste on 3,8 milj. euroa budjetoitua suurempi, johtuen erityisesti sivistyspalvelujen palvelualueen palveluostojen ylityksistä. Palvelujen ostot sekä Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmien analysointi löytyy kohdasta Hankinnat.

Avustuskulujen ennustetaan alittuvan 0,2 milj. euroa. Alitukset kohdistuvat sivistyspalvelujen palvelualueelle.

Vuokratulujen ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina. Ylitykset kohdistuvat rakennusten ja huoneistojen sekä koneiden ja laitteiden vuokratuluihin.

Muiden toimintakulujen ennustetaan toteutuvan lähes budjetoidusti.

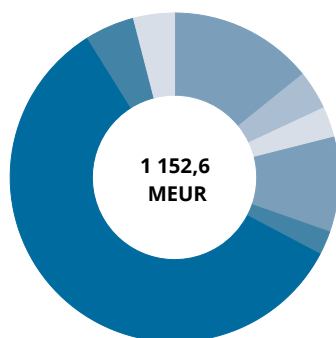
TUNNUSLUKUTAULUKKO

Tuloslaskelman tunnusluvut	Tot. 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023
Toimintatuotot / Toimintakulut*, %	42	26	39
Vuosikate / Suunnitelmapoistot, %	306	114	129
Vuosikate, euroa / asukas	489	571	663
Asukasmäärä	249 980	249 009	250 000

*Kuluista on vähennetty Valmistus omaan käyttöön -erän kautta tehdyt oikaisut

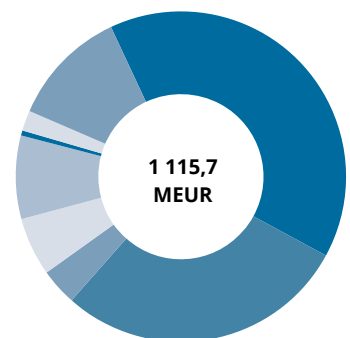
TUOTOT

- Myyntituotot 163,8 ME, 14 %
- Maksutuotot 44,3 ME, 4 %
- Tuet ja avustukset 34,6 ME, 3 %
- Vuokratuotot 107,5 ME, 9 %
- Muut toimintatuotot 26,9 ME, 2 %
- Verotulot 673,0 ME, 58 %
- Valtionosuudet 56,2 ME, 5 %
- Rahoitustuotot 46,3 ME, 4 %

KULUT

- Henkilöstökulut 444,9 ME, 40 %
- Palvelujen ostot 319,0 ME, 29 %
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat 40,3 ME, 4 %
- Avustukset 64,0 ME, 6 %
- Vuokratulot 90,9 ME, 8 %
- Muut toimintakulut 5,5 ME, 0,5 %
- Rahoituskulut 22,3 ME, 2 %
- Poistot ja arvonalentumiset 128,8 ME, 12 %

Kuluista on vähennetty Valmistus omaan käyttöön -erän kautta tehdyt oikaisut

Verotulot

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn / Muutettu TA
Kunnallisvero	223,2	953,9	447,5	467,0	19,5
Kiinteistövero	7,6	99,6	98,5	106,0	7,5
Yhteisövero	49,0	138,8	90,0	100,0	10,0
Yhteensä	279,9	1 192,3	636,0	673,0	37,0

Verotulojen toteuma ja tilinpäätösennuste

Tilikauden 2023 verotulojen kokonaiskertymäksi arvioidaan 673 milj. euroa, mikä on 37 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän.

Verotulojen kertymäärä arvio pohjautuu Kuntaliiton kuntakohtaiseen veroennustekehikoon huhtikuulta 2023.

Huhtikuun loppuun mennessä verotuloja on tilitetty yhteensä 280 milj. euroa.

Vanhoilta verovuosilta (eli ennen verovuotta 2023) kertyy korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksista maksuunpantuja verotuloja. Tämä nostaa verotilityksen tasoa selvästi kalenterivuonna 2023. Ensi vuonna vanhojen verovuosien positiivinen vaikutus käytännössä poistuu ja näin ollen kehitys on negatiivinen. Tämän ns. verohännän euromäärä riippuu maksettavan verotulon 2022 määrästä ja miten verovuoden jäännösverot kertyvät.

Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän 19,5 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän.

Sote-uudistuksen yhteydessä kaikkien Manner-Suomen kuntien veroprosentteja leikattiin 12,64 %-yksiköllä. Tampereen veroprosentti vuonna 2023 on siten 7,61.

Kuluvan vuoden ennakoverot ovat kehittyneet myönteisesti. Verotus 2022

valmistuu lokakuun lopussa 2023. Ennen kesäkuuta arviot perustuvat tietoihin viime vuoden ansiotulojen kehityksestä. Palkkasumman positiivinen kehitys vuonna 2022 on painottunut vahvasti alemmille tulokymmenyksille. Maksettavan kunnallisveron arvio kunnallisverotuksen vähennysten johdosta on näin ollen epävarmaa. Valtiovarainministeriön tiedon mukaan on mahdollista, että veronsaajaryhmien jako-osuuksia oikaistaan vielä ennen verotuksen päättymistä lokakuun lopussa. Mahdollinen jako-osuuksien oikaisu johtuisi valtion pääomatuloverojen epävarmasta kehityksestä verovuonna 2022. Kesäkuun lopussa asia selvinnee, kun ensimmäiset kuntakohtaiset ennakkotiedot valmistuvasta verotuksesta julkaistaan.

Yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 100 milj. euroa. Talousarvion arvioidaan siten ylittyvän 10 milj. eurolla.

Yhteisöveroennuste perustuu pääosin kevään kuntatalousohjelman arvioon yhteisöveron kehityksestä sekä alkuvuoden tilitystietoihin. Tammi- ja helmikuussa kertyi verovuoden 2022 lisäennakoita ennustettua paremmin.

Kiinteistöverotuloja ennustetaan kertyvän 106 milj. euroa, mikä on 7,5 milj.

euroa talousarviota enemmän. Verotulot kasvavat viime vuodesta 6,4 milj. euroa (6,4 %). Reipas kasvu johtuu rakennuskustannusindeksin nousun aiheuttamasta jälleenhankinta-arvojen korotuksesta. Rakennuskustannusindeksin nousu on suurempi kuin koskaan aiemmin kiinteistöverotuksen historian aikana.

Kuukausitilitysten vertailua tilikausien välillä vaikeuttaa koronapandemia vuonna 2021, verotuksen joustavaan valmistumiseen ja vuonna 2023 sote- ja pela-uudistuksen vaikutukset. Vuonna 2020 muutokset kiinteistöverotuksessa siirsivät noin 9 milj. euroa kiinteistöverotuloja alkuvuodelle 2021. Yhteisöverotulojen vuosien välisessä vertailussa tulee huomioida, että kuntien jako-osuuden nosto 10 %-yksiköllä vuosina 2020-2021 koronapandemian takia. Vuonna 2023 kertyy ns. verohäntä, mikä näkyy tammi-helmikuun kunnallisverotilityksissä ja tulee näkymään loppuvuonna.

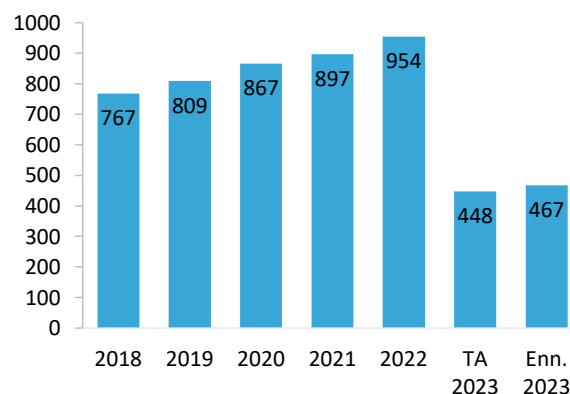
Kuukausitilitysten yhteissummat kolmelta vuodelta löytyvät seuraavalta sivulta.

KUNNALLISVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2021	2022	2023
Tammikuu	92,2	99,9	102,7
Helmikuu	80,8	87,2	48,6
Maaliskuu	75,5	76,7	35,6
Huhtikuu	77,9	83,3	36,3
Toukokuu	82,4	90,1	
Kesäkuu	75,5	78,7	
Heinäkuu	82,9	68,8	
Elokuu	54,1	63,5	
Syyskuu	49,0	54,7	
Lokakuu	64,5	78,2	
Marraskuu	77,9	83,5	
Joulukuu	83,9	89,5	
Koko vuosi	896,8	953,9	223,2
Kumulat. 1-4	326,4	347,0	223,2

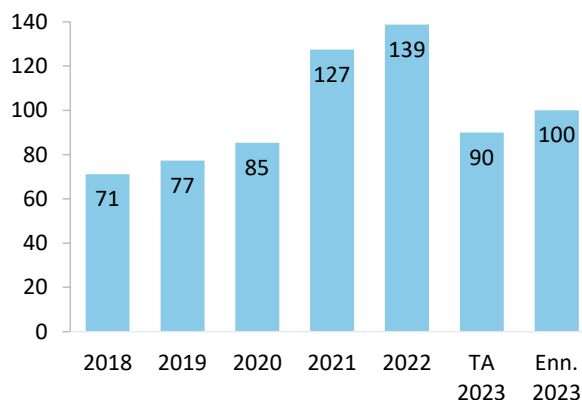
KUNNALLISVERON KEHITYS

YHTEISÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2021	2022	2023
Tammikuu	11,8	16,5	13,6
Helmikuu	23,0	30,4	21,9
Maaliskuu	10,0	9,2	7,1
Huhtikuu	8,9	7,8	6,4
Toukokuu	9,9	9,0	
Kesäkuu	8,9	8,5	
Heinäkuu	8,8	9,4	
Elokuu	8,4	8,8	
Syyskuu	7,4	12,2	
Lokakuu	11,5	9,3	
Marraskuu	8,1	8,0	
Joulukuu	10,8	9,6	
Koko vuosi	127,5	138,8	49,0
Kumulat. 1-4	53,7	63,8	49,0

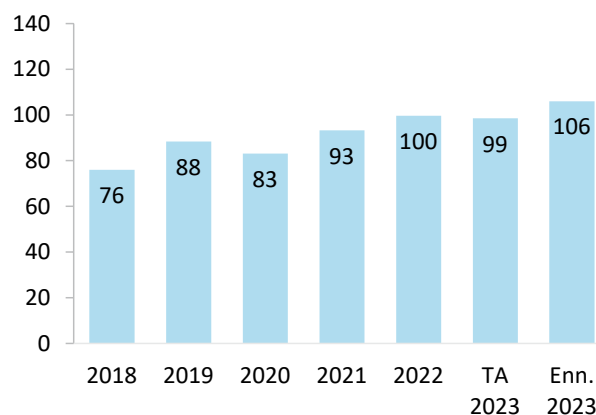
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON MAKSUPERUSTEISET TILITYKSET

Milj. euroa	2021	2022	2023
Tammikuu	2,4	3,7	2,2
Helmikuu	6,4	4,5	3,9
Maaliskuu	0,7	0,8	0,6
Huhtikuu	0,7	0,8	0,9
Toukokuu	0,7	-0,5	
Kesäkuu	0,6	0,5	
Heinäkuu	20,9	23,3	
Elokuu	13,1	14,2	
Syyskuu	23,8	27,9	
Lokakuu	11,6	12,5	
Marraskuu	5,9	7,4	
Joulukuu	6,5	4,5	
Koko vuosi	93,3	99,6	7,6
Kumulat. 1-4	10,2	9,7	7,6

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

Valtionosuudet

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn / Muutettu TA
Peruspalvelujen valtionosuus	-19,6	179,5	-58,8	-58,8	0,0
Veromenetysten kompensatio	12,1	115,9	36,3	36,3	0,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	26,1	78,4	78,3	78,6	0,3
Yhteensä	18,6	373,9	55,8	56,2	0,3

Valtionosuuksien toteuma ja tilinpäätösennuste

Valtionosuuksia ennustetaan saatavan päätösten mukaisesti yhteensä 56,2 milj. euroa.

Vuonna 2023 tapahtui kautta aikojen suurin muutos kuntien valtionosuusjärjestelmässä, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa ja kuntien valtionosuuksia siirrettiin hyvinvointialueille. Tampereen kaupungin peruspalvelujen valtionosuus painui lähes 60 milj. euroa negatiiviseksi sote-uudistukseen liittyvän muutosrajoituksen (-53,8 milj. euroa) ja siirtymätasauksen (-17,9 milj. euroa) johdosta.

Sote-siirtolaskelmat tullaan päivittämään vuoden 2023 aikana. Lopullinen siirtolaskelma määrittää sen, kuinka paljon rahoitusta kunnat ja hyvinvointialueet saavat valtiolta vuodesta 2024 lukien ja samalla oikaistaan takautuvasti myös vuoden 2023 rahoitusta.

Peruspalvelujen valtionosuuden ennuste on muutetun talousarvion mukainen. Muutettu talousarvio vastaa valtiovarainministeriön 29.12.2022 valtionosuuksipäätöstä.

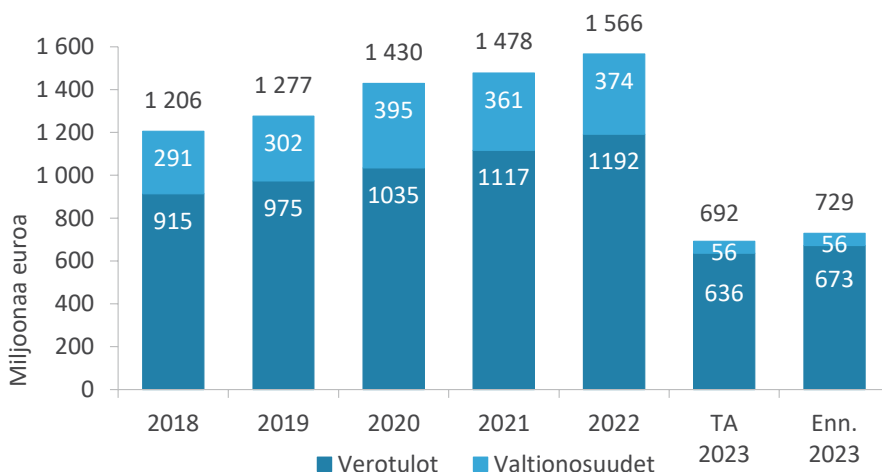
Veromenetysten kompensatiota ennustetaan saatavan muutetun talousarvion mukaisesti. Kompensatio erotettiin peruspalvelujen valtionosuudesta vuodelle 2020. Verovähennyksistä ja muista valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuva kunnallisverotulojen menetyks kompensoidaan nykyisin kunnille valtionosuuden yhteydessä. Vuodesta 2010

lähtien Tampereelle kertyneet verotulojen menetysten kompensatiot ovat vuonna 2023 noin 36 milj. euroa (2022: 115,9 milj. euroa); sote-uudistus leikkasi myös tätä erää.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia ennustetaan saatavan 78,6 milj. euroa, mikä on 0,3 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän. Ennusteen poikkeama johtuu ammatilliseen koulutukseen saadusta lisärahoituksesta.

Valtionosuudet sekä esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset tilitetään kunnille kuukausittain tasaerinä. Vuoden aikana tehtyjen muutospäätösten tilitykset toteutetaan tasasuuruksina erinä jäljellä oleville kuukausille.

VERORAHOITUKSEN KEHITYS

Henkilöstö

Henkilöstömenot (milj. euroa)	Tot. 2023 1-4	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Palkat ja palkkiot	-108,8	-547,2	-350,4	-358,4	-8,0
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-22,8	-118,5	-72,2	-73,6	-1,4
Muut henkilösivukulut	-4,3	-20,4	-14,3	-14,7	-0,4
Yhteensä	-135,9	-686,1	-436,8	-446,6	-9,8

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet

Henkilöstömenot olivat huhtikuun lopussa 135,9 miljoonaa euroa. Taloudellisiin syihin perustuvien palkattomien vapaiden (1 260 henkilötyöpäivää) palkka- ja sivukuluja vähentävä vaikutus oli tammi-huhtikuussa 0,1 miljoonaa euroa.

Tammi-huhtikuussa 2023 palkallisten henkilötyövuosien määrä oli 2 744 henkilötyövuotta. Palkalliset henkilötyövuodet kuvaavat sitä panosta, josta kaupungille aiheutuu henkilöstömenoja. Määrä on 1 607 henkilötyövuotta pienempi kuin edellisenä vuonna. Vakinaisen henkilöstön palkalliset henkilötyövuodet vähenivät 1 281 henkilötyövuotta vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan nähden. Sijais-

henkilöstön henkilötyövuodet vähenivät 271 henkilötyövuodella (-45,1 %) ja muun määräaikaisen henkilöstön henkilötyövuodet 53 henkilötyövuodella (-10,3 %). Palkkatuetun henkilöstön henkilötyövuosien määrä väheni 2 henkilötyövuotta (-3,6 %).

Henkilöstömenojen tilinpäätösennuste on 446,6 miljoonaa euroa, mikä ylittää vuosisuunnitelman 9,8 miljoonaa euroa (2,2 %). Yksityisten alojen sopimusratkaisut vaikuttavat kunta- ja hyvinvointialojen aiemmin sovittuihin palkankorotuksiin (ns. perälautaratkaisu). Ennusteessa on arvioitu kunta-alan palkkaratkaisun lisäkustannusvaikutuksen olevan noin

7,9 miljoonaa euroa vuonna 2023. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömenojen ennustetaan vähenevän 239,5 miljoonaa euroa (34,9 %).

Palkallisten henkilötyövuosien ennuste vuodelle 2022 on 8 250 henkilötyövuotta, josta palkkatuetun henkilöstön osuus on 195 henkilötyövuotta. Ennuste alittaa vuosisuunnitelman 22 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien ennustetaan vähenevän 4 956:lla (-37,5 %) vuoteen 2022 nähden. Sekä palkallisten henkilötyövuosien että henkilöstömenojen laskua selittää Pirkanmaan hyvinvointialueen toiminnan aloitus 1.1.2023.

Palkalliset henkilötyövuodet	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 2023	%
Ilman palkkatuetta henkilöstöä	2 687	13 025	7 995	8 055	60	0,8
Palkkatuettu henkilöstö	57	180	277	195	-82	-29,5
Palkalliset henkilötyövuodet yhteensä	2 744	13 206	8 272	8 250	-22	-0,3

Palkalliset henkilötyövuodet	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	-	4 523	-	-	0
Sosiaali- ja terveystaloutakunta	-	4 523	-	-	0
Sivistyspalvelujen palvelualue	1 789	5 007	5 201	5 241	40
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	1 789	5 007	5 201	5 241	40
Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualue	606	1 898	1 953	1 907	-46
Elinvoima- ja osaamislautakunta	590	1 849	1 896	1 851	-45
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	16	50	57	56	-2
Kaupunkiympäristön palvelualue	104	318	361	359	-2
Yhdyskuntalautakunta	96	293	333	331	-2
Joukkoliikennelautakunta	8	25	29	29	0
Konsernihallinto	103	333	313	300	-14
Liikelaikokset	141	451	443	443	0
Tampereen Kaupunkiliikenne	90	295	279	279	0
Tampereen Vesi	51	157	164	164	0
Pirkanmaan pelastuslaitos	-	675	-	-	0
Yhteensä	2 744	13 206	8 272	8 250	-22

Merkittävimmät muutokset vuosisuunnitelmiin nähden

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 8,0 miljoonaa euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Henkilöstökulujen ylitykset aiheutuvat pääosin palkkaratkaisun tarkentuneesta kustannusvaikutuksesta, maahanmuuttajien valmistavan opetuksen tarpeen kasvusta sekä sijaiskustannuksista. Palkkaratkaisun kustannusvaikutus on tarkentunut noin 5,1 miljoonaa euroa budjetoitua suuremmaksi. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste on 40 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa suurempi, mikä aiheutuu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelutarpeen kasvusta. Varhaiskasvatukseen on kevään aikana avattu kolme uutta lapsiryhmää. Syksyllä palkataan henkilöstö kuuteen pidennetyn oppivelvollisuuden

ryhmään ja yhteen uuteen integroituun ryhmään sekä kolme varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Lisäksi sijaisten käyttö on lisääntynyt edellisvuoteen verrattuna. Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen saatiin 2022 merkittävästi hanke-rahastusta, josta osa on otettu käyttöön vuoden 2023 alusta. Tämä ei kuitenkaan ole lisännyt olennaisesti henkilöstömäärää, sillä vastaavasti osa hankkeista päättyi vuoden vaihteessa. Muissa palveluryhmissä henkilötyövuosiennuste on suunnitelman mukainen.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,7 miljoonaa euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 45 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä. Palveluryhmätasolla ennusteisiin sisältyy

poikkeamia vuosisuunnitelmaan nähden.

Lukiokoulutuksen osalta henkilöstömenojen ennuste ylittää vuosisuunnitelman 0,3 miljoonaa euroa palkkaratkaisun tarkentuneen kustannusvaikutuksen vuoksi.

Työllisyys- ja kasvupalveluissa henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 1,1 miljoonaa euroa ja palkallisten henkilötyövuosien 40 henkilötyövuotta vuosisuunnitelmaa pienempinä. Henkilöstökulujen alitus ennusteessa aiheutuu palkkatukityöllistämisen vähenemisestä sekä rekrytointien viivästyemisestä. Henkilöstösuunnitelmassa varauduttiin palveluohjaajien (30 henkilötyövuotta) rekrytointiin siirtymävaiheen ajaksi, kunnes TE-palvelut siirtyvät pysyvästi kuntiin.

Palkkatuen lainsäädännön uudistuksen voimaantulo on siirtynyt heinäkuun 2023 alkuun, mistä johtuen tarve palveluohjaajien rekrytoinnille ei ole realisoitunut.

Ammatillisen koulutuksen henkilöstömenojen sekä palkallisten henkilötyövuosien ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,2 miljoonaa euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Ennusteessa on huomioitu vuosisuunnitelmaa pienempi palkallisten henkilötyövuosien ennuste ja palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus.

Yhdyskuntalautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,3 miljoonaa euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Henkilöstömenojen ylitystä selittää palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa vuosisuunnitelman 2 henkilötyövuotta täyttämättömien vakanssien vuoksi.

Joukkoliikennelautakunnan osalta henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus on huomioitu ennusteessa. Palkallisten henkilötyövuosien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Konsernihallinnon henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 2,2 miljoonaa euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Noin 2,0 miljoonaa euroa tästä on Sosiaali- ja terveystalouden sekä Pirkanmaan pelastuslaitoksen vuotta 2022 koskevia henkilöstömenoja. Palkkaratkaisun tarkennettu kustannusvaikutus on huomioitu henkilöstömenojen ennusteessa. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste alittaa vuosisuunnitelman 14 henkilötyövuotta viivästyneiden rekrytointien sekä projektien aloitusten viivästyminen takia.

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan hieman budjetoitua alhaisempina. Palkallisten henkilötyövuosien ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Tampereen Vesi Liikelaitoksen henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,4 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina. Ylitystä selittää palkkaratkaisun tarkentunut kustannusvaikutus. Palkallisten henkilötyövuosien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Työvoimakustannukset

Työvoimakustannukset saadaan laskeamalla yhteen kaupungin oman henkilöstön henkilöstömenot sekä vuokratyövoiman käytöstä aiheutuneet kustannukset. Työvoimakustannusten tilinpäätösennuste on 447,0 miljoonaa euroa, mikä ylittää vuosisuunnitelman 9,8 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ylittävät vuosisuunnitelman 9,8 miljoonaa euroa. Työvoimanvuokrausmenojen ennuste on vuosisuunnitelman mukainen.

Työvoimakustannukset (milj. euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue	-244,6	0,0	0,0	0,0
Sosiaali- ja terveystaloutakunta	-244,6	0,0	0,0	0,0
Sivistystalouden palvelualue	-232,2	-247,3	-255,4	-8,0
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-232,2	-247,3	-255,4	-8,0
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue	-111,7	-120,5	-119,6	0,9
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-107,4	-116,4	-115,6	0,7
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-4,2	-4,1	-3,9	0,2
Kaupunkiympäristön palvelualue	-19,9	-23,1	-23,5	-0,3
Yhdyskuntalautakunta	-18,6	-21,5	-21,8	-0,3
Joukkoliikennelautakunta	-1,3	-1,6	-1,6	-0,0
Konsernihallinto	-26,7	-23,7	-25,8	-2,2
Liikelaitokset	-24,3	-22,6	-22,8	-0,2
Tampereen Kaupunkiliikenne	-15,0	-13,2	-13,0	0,1
Tampereen Vesi	-9,2	-9,4	-9,7	-0,4
Pirkanmaan pelastuslaitos	-38,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-697,4	-437,2	-447,0	-9,8

Hankinnat

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Palvelujen ostot	-314,4	-317,6	-321,6	-4,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18,5	-41,5	-41,3	0,3
Yhteensä	-332,9	-359,1	-362,9	-3,8

Hankintojen toteuma ja tilinpäätösennuste

- Ostot 1,1 % suunnitelmaa suuremmat
- Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen poistuminen pienensi hankintojen arvon kolmasosaan vuoteen 2022 verrattuna

Palvelujen ja materiaalien ostojen koko vuoden ennuste on 362,9 milj. euroa, mikä on 3,8 milj. euroa suunniteltua enemmän. Palvelujen ostot ovat ennusteen mukaan ylittymässä 4,1 milj. eurolla ja aineet, tarvikkeet ja tavarat alittumassa 0,3 milj. eurolla. Palveluostojen ylitystä selittää erityisesti varhaiskasvatuksen palveluseteliostojen kasvu. Toisaalta kiinteistötoimen kunnossapidon kustannukset ovat ennusteen mukaan alittumassa. Hankintojen ennusteesta noin 3,6 milj. euroa on investointihankkeisiin liittyviä, Valmistus omaan käyttöön -erän (Vok) kautta taseeseen aktivoitavia hankintoja.

Palvelujen ja materiaalien ostojen ennustetta ei voi suoraan verrata edellisvuoteen, sillä sosiaali- ja terveystalouden palvelut ja pelastuslaitos siirtyivät hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Ennusteen arvioitu vertailukelpoinen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 9,5 milj. euroa (2,7 %). Kasvua selittää muun muassa Kasvatus- ja opetuspalveluiden ravitsemuspalveluiden sekä toimisto- ja koulutarvikemateriaalien sekä kaluston ostot. Myös Työllisyys- ja elinkeinopalveluissa muun muassa kehitysohjelmien

ja työllisyydenhoidon palveluostojen ennuste on edellisvuotta suurempi. Kasvu selittää osittain myös Kaupunkiympäristön palvelualueen tekemät kunnossapitopalvelujen ostot.

Matkustus- ja kuljetuspalvelujen ennustetuista 51,7 milj. euron ostoista 45,8 milj. euroa on joukkoliikenteen palveluryhmän hankintoja kaupungin ulkopuolisilta liikennöitsijöiltä. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen ennustetaan toteutuvan 40,9 milj. euron suuruisena, josta suurimmat ostot ovat Kaupunkiympäristön palvelualueen tekemät kunnossapitopalvelujen ostot Tampereen Infra Oy:ltä sekä Kiinteistöt tilat ja asuntopoliittika -palvelu-

ryhmän ostot Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden tiliryhmässä merkittävimmät erät ovat muun materiaalin ostot, kirjallisuuden ostot sekä polttoaineiden ostot. Merkittävimmät muun materiaalin ja kirjallisuuden ostot ovat Kasvatus- ja opetuspalveluiden materiaali- ja kirjallisuushankinnat 5,1 milj. euroa, Toisen asteen koulutuksen 3,9 milj. euron hankinnat, sekä Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen 2,5 milj. euron hankinnat. Merkittävimmät polttoaineiden ostot ovat Tampereen kaupunkiliikenteen 4,6 milj. euron hankinnat.

Ostot palveluryhmittäin (milj. euroa)	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
1. Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-51,7	-51,7	-0,0
2. Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut	-42,5	-40,9	1,6
3. Puhtaanpito- ja pesulapalvelut	-40,1	-40,1	-0,0
4. Toimistopalvelut	-30,1	-30,6	-0,5
5. Majoitus ja ravitsemuspalvelut	-26,7	-28,1	-1,4
6. Asiakaspalvelujen ostot	-21,3	-21,3	-0,0
7. Muut palvelut	-20,7	-21,3	-0,6
8. Palvelusetelimenot	-18,2	-20,9	-2,7
9. ICT-palvelut	-20,0	-19,7	0,3
10. Asiantuntijapalvelut	-17,8	-18,2	-0,4

Ostot tavararyhmittäin (milj. euroa)	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
1. Muun materiaalin ostot	-7,6	-7,7	-0,1
2. Kirjallisuuden ostot	-6,6	-6,6	0,0
3. Poltto- ja voiteluaineiden ostot	-5,6	-5,5	0,1
4. Kaluston ostot	-4,8	-4,7	0,1
5. Sähkön ostot	-4,2	-4,1	0,1
6. Veden ostot	-3,6	-3,5	0,2
7. Rakennusmateriaalin ostot	-2,3	-2,3	0,0
8. Toimisto- ja koulutarvikkeiden ostot	-2,1	-2,1	-0,0
9. Elintarvikkeiden ostot	-1,2	-1,3	-0,1
10. Vaatteiston ostot	-1,1	-1,1	-0,0

Hankintojen kehittäminen

Kaupunginhallitus hyväksyi hankinnan strategiset painopisteet joulukuussa 2022. Hankinnan strategisten painopisteiden toteutumista seurataan kaupunkitasoisesti kunkin painopisteen kohdalla mainittujen mittareiden avulla. Tarkempaa mittarikohtaista raportointitietoa saadaan tilipäätökseen. Lautakuntien ja kaupunginhallituksen hankintalinjaukset on päivitetty huomioiden uudistetut hankinnan strategiset painopisteet.

Kaupungin hankintatoimen organisoiminen ja johtamisen uudistus on edennyt. Hallintoyksikön hankintapalvelut-palveluryhmän toimintaa ja organisaatiota on rakennettu siten, että kaupunki voi käynnistää kaupungin hankintojen kilpailuttamisen itse. Hankintapalveluihin on rekrytoitu hankintapäälliköitä ja hankinta-asiantuntijoita, jotka tukevat palvelualueita hankintojen johtamisessa, suunnittelussa ja kilpailutuksessa sekä sopimusaikaisessa toiminnassa. Rekrytoinneilla on kasvatettu kaupungin hankintaosaamista ja kyvykkyyttä vahvistaa hankintojen tuloksellisuutta. Kaupungissa on valmisteltu

myös siirtymistä hankintojen kategoriajohtamisen malliin.

Hankintojen kehittämisen tiekartta suuntaa kaupungin hankintojen kehittämistä vuoteen 2026 saakka. Tiekartta koostuu projekteista ja toimenpiteistä, joilla parannetaan kaupungin hankintatoiminnan tuloksellisuutta. Kehittämisen osa-alueita ovat hankintojen johtaminen, hankintojen vastuullisuuden ja vaikuttavuuden vahvistaminen sekä toimintamallien, osaamisen ja digitaalisten ratkaisujen kehittäminen. Julkiselle hankinnalle kohdistuu tulevaisuudessa suuria tehostamistarpeita. Parhaiten tarpeisiin kyetään vastaamaan sujuvoittamalla hankintojen kokonaisuutta ja kehittämällä osaamista.

Vuoden 2023 alkuvuoden merkittäviä kehitystoimenpiteitä ovat olleet hankinta- ja kilpailutusjärjestelmän käyttöönoton edistäminen hankintojen johtamisen, suunnittelun ja kilpailutuksen tueksi. Hankintojen tiedolla johtamisen mahdollistamiseksi ja tilauksesta maksuun -prosessin tehostamiseksi on valmisteltu projekti, joka on laadittu

esiselvityksessä havaittujen haastekohdrien ratkaisemiseksi. Hankintojen hiili- ja luontojalanjälkiprojektissa on lisäksi selvitetty hankintojen merkittävimpiä luonto- ja ilmastohaittoja talouskirjanpidon perusteella sekä kehitetty menetelmää niiden seurantaan.

KANSALLISEN KYNNYSARVON YLITTÄVIEN HANKINTOJEN KESKEISET TUNNUSLUVUT

Tammi-huhtikuu 2023

- Käynnistettyjä hankintamenettelyjä 50 kpl
- Kilpailutusten perusteella tehtyjä hankintapäätöksiä 8 kpl
- Kilpailutuksissa vastaanotettuja tarjouksia 218 kpl*
- Kilpailutusten perusteella tehtyjä hankintasopimuksia 22 kpl*

*Kaksi hankintaa Tampereen Harrastamisen Malliin ja ICT asiantuntijapalveluihin liittyen nostivat tarjousten määrää oleellisesti

RAHOITUSLASKELMA

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23	TP Enn 23 / TP 22
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	122,3	142,3	126,9	131,9	165,7	33,8	23,5
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-9,9	-14,5	-20,9	-20,9	-20,8	0,1	-6,3
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-48,3	-238,4	-226,6	-267,1	-247,8	19,4	-9,3
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,2	5,9	4,5	4,6	3,7	-0,9	-2,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	22,3	16,8	29,9	29,9	34,6	4,7	17,9
Toiminnan ja investointien rahavirta	86,6	-88,0	-86,2	-121,6	-64,5	57,1	23,5
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	-2,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	1,9
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	0,5	0,2	0,2	0,2	0,0	-0,3
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20,0	0,0	68,8	68,8	68,8	0,0	68,8
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-43,4	-25,7	-68,8	-68,8	-68,8	-0,0	-43,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-33,3	60,6	0,0	0,0	-0,0	-0,0	-60,6
Muut maksuvalmiuden muutokset	-74,3	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-15,7
Rahoituksen rahavirta	-130,8	49,0	0,1	0,1	0,0	-0,0	-49,0
Rahavarojen muutos							
Rahavarat tilikauden lopussa	197,2	241,4	-	-	176,9	-	-
Rahavarat tilikauden alussa	241,4	280,4	-	-	241,4	-	-

Rahoituslaskelman toteuma ja tilinpäätösennuste

Rahoituslaskelman vertailukelpoisuuden vaikuttaa keskeisesti sote-uudistus, jonka seurauksena kunnista hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuus- ja pääomaerät kirjattiin alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Muut sote-uudistukseen liittyvät kirjaukset on esitetty vuoden 2023 liiketapahtumina.

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Toiminnan rahavirta osoittaa tilikauden aikana toiminnan avulla saatujen rahavarojen riittävyyden toimintaedellytys-

ten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Toiminnan rahavirran ennustetaan toteutuvan 33,9 milj. euroa muutettua vuosikatteen parempana vuosikatteen kasvusta johtuen. Vuosikatetta on analysoitu tarkemmin tuloslaskelman analysoinnin yhteydessä.

Investointien rahavirta osoittaa sen rahavarojen käytön, joiden avulla järjestetään palvelutuotannon edellytykset ja kerrytetään tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä. Investointien rahavirran ennuste on 23,1 milj. euroa budjetoitua

parempi pääasiassa talonrakennushankkeiden viivästymisestä johtuen. Luovutustulojen 34,6 milj. euron ennusteeseen sisältyy merkittävimpinä kohteina mm. jo toteutuneet Metsolle myyty Lahdesjärven yritystontti ja Frenckellin kiinteistö sekä vielä toteutumattomat Kalevan Iskun alueen asuntotontit. Investointien ja pysyvien vastaavien luovutustulojen ennustetta on käsitelty tarkemmin kohdassa Investoinnit.

Toiminnan ja investointien rahavirtaennuste -64,5 milj. euroa osoittaa menojen kattamistarpeen rahavaroja vähentä-

mällä tai lainoja lisäämällä. Toiminnan ja investointien rahavirran viiden vuoden kertymä muodostuu ennusteen mukaan 244,9 milj. euroa negatiiviseksi.

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Rahoituksen rahavirran ennustetaan toteutuvan

budjetoidun mukaisena. Pitkäaikaisten lainojen lisäästä ennustetaan pitkäaikaisten lainojen lyhennysten verran. Kaupungin lainakannan tilinpäätösennuste on 925,9 milj. euroa, mikä on saman verran kuin vuodenvaihteessa.

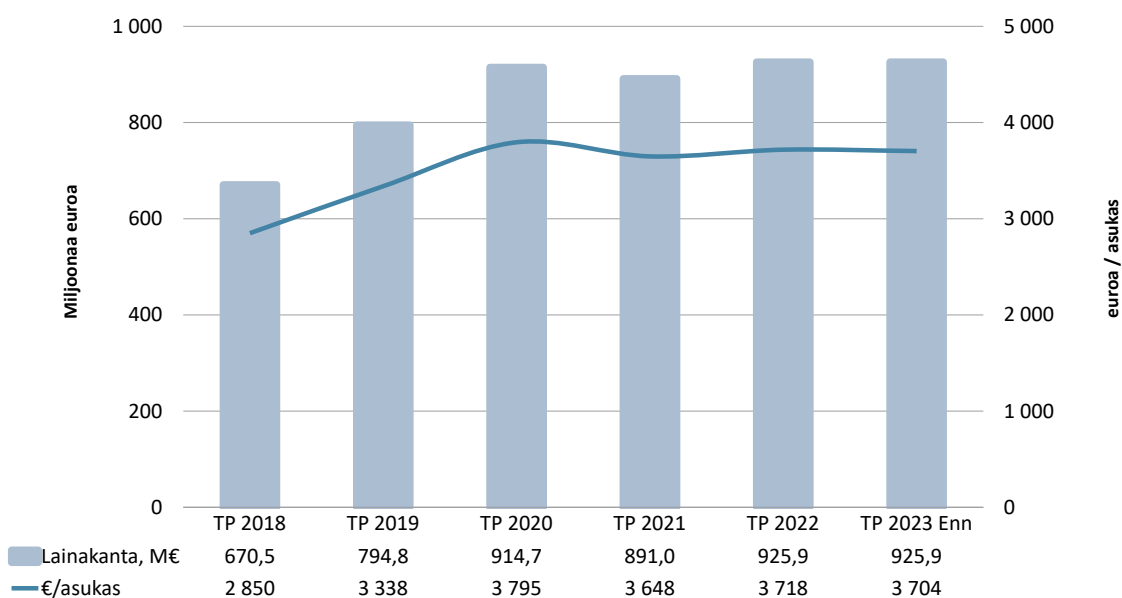
Rahavarojen muutoksen ennustetaan olevan tilinpäätöshetkellä -64,5 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2022 rahavarojen muutos oli -39,0 milj. euroa.

Maksuvalmiutta mittaavan investointien tulorahoitusprosentin ennuste on 68 prosenttia, mikä osoittaa kaupungin tulorahoituksen tason olevan riittämätön suhteessa investointitasoon. Muutetussa talousarviossa asetettu tavoite investointien tulorahoitusprosentiksi on 50 prosenttia, joka tullaan ennusteen mukaan ylittämään.

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Rahoituslaskelman tunnusluvut	Tot 1-4/ 2023	TP 2022	TP Enn 2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-188,1	-321,9	-244,9
Investointien tulorahoitus, %	254	61	68
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,2	1,4
Lainanhoitokate	2,6	3,8	2,1
Rahavarojen riittävyys, pv	180	39	50

LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

Investoinnit

Milj. euroa (sis. kaupungin sisäiset erät)	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23/ Muutettu TA 23
Aineettomat hyödykkeet						
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	0,0	-0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-0,5	-4,0	-5,7	-10,1	-9,6	0,5
Muut pitkävaikutteiset menot	-0,3	-0,8	-1,0	-1,1	-1,1	0,0
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	-6,1	-16,2	-17,7	-21,9	-21,9	0,0
Rakennukset ja rakennelmat	-3,4	-31,2	-111,2	-123,6	-101,3	22,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-0,7	-2,5	-76,2	-89,6	-93,2	-3,6
Koneet ja kalusto	-1,8	-6,9	-10,4	-15,9	-15,8	0,1
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Keskeneräiset hankinnat	-35,5	-153,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	0,0	-0,7	-4,4	-4,8	-4,8	0,0
Investoinnit yhteensä	-48,3	-238,6	-226,6	-267,1	-247,8	19,4
Rahoitusosuudet	0,2	5,9	4,5	4,6	3,7	-0,9
Nettoinvestoinnit yhteensä	-48,1	-232,6	-222,2	-262,5	-244,1	18,5
Pysyvien vastaavien luovutustulot	22,3	16,9	29,9	29,9	34,6	4,7

Investointien toteuma

Investointimenojen toteuma huhtikuun lopussa oli 48,2 milj. euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja on kertynyt yhteensä 22,3 milj. euroa.

Investointien tilinpäätösennuste

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2023 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 244,1 milj. euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 18,5 milj. eurolla.

Suurimmat investoinnit peruskaupungin sisällä ovat asunto- ja kiinteistöalautakunnassa (120,9 milj. euroa) ja yhdyskuntalautakunnassa (63,5 milj. euroa). Näiden lisäksi myös Tampereen Veden investoinnit (24,5 milj. euroa) sekä sivistys- ja kulttuurilautakunnan investoinnit (17,7 milj. euroa) ovat merkittäviä. Investointien tilinpäätösennusteesta 126,0 milj. euroa on uudisrakentamiseen, 83,5

milj. euroa perusparantamiseen ja 34,6 milj. euroa muihin investointeihin. Suurimpia poikkeamia tilinpäätösennusteesta verrattuna muutettuun talousarvioon on asunto- ja kiinteistöalautakunnan talonrakennushankkeissa ja yhdyskuntalautakunnan investoinneissa.

Asunto- ja kiinteistöalautakunnan 97,3 milj. euron talonrakennusinvestointien ennustetaan toteutuvan 21,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Talonrakennusinvestoinneista pääosa kohdentuu varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen tilatarpeisiin. Merkittävimmät talonrakennusinvestointien poikkeamat muutettuun talousarvioon ovat Tammelan stadionin uudisrakennuksen (-4,6 milj. euroa), Tampereen lyseon lukion perusparannuksen (+3,8 milj. euroa), Lamminpään koulun rakennus 2 uudisrakennuksen (+3,2 milj. euroa), Kaupin pe-

NETTOINVESTOINNIT

-244,1 M€

(TP Enn 2023)

+18,5 M€

(TP Enn 2023 – Muutettu TA 2023)

säpallostadionin oheistilojen (+3,0 milj. euroa), Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannuksen (+1,5 milj. euroa), Eteläpuiston päiväkodin ja koulun ja PMO salin (+1,4 milj. euroa), Tasanteen päiväkodin uudisrakennuksen (+1,3 milj. euroa) sekä Härmälän koulun ja kirjaston perusparannuksen (+1,3 milj. euroa) tilinpäätösennusteissa. Myös vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavien hankkeiden osuus on merkittävä vuonna 2023.

Yhdyskuntalautakunnan nettoinvestointien (pl. erikseen sitovat erät) 53,1 milj. euron tilinpäätösennuste ylittää muutetun talousarvion 4,5 milj. eurolla viiden kohteen urakkahintojen ylityksen (-1,7 milj. euroa), toteutumat-

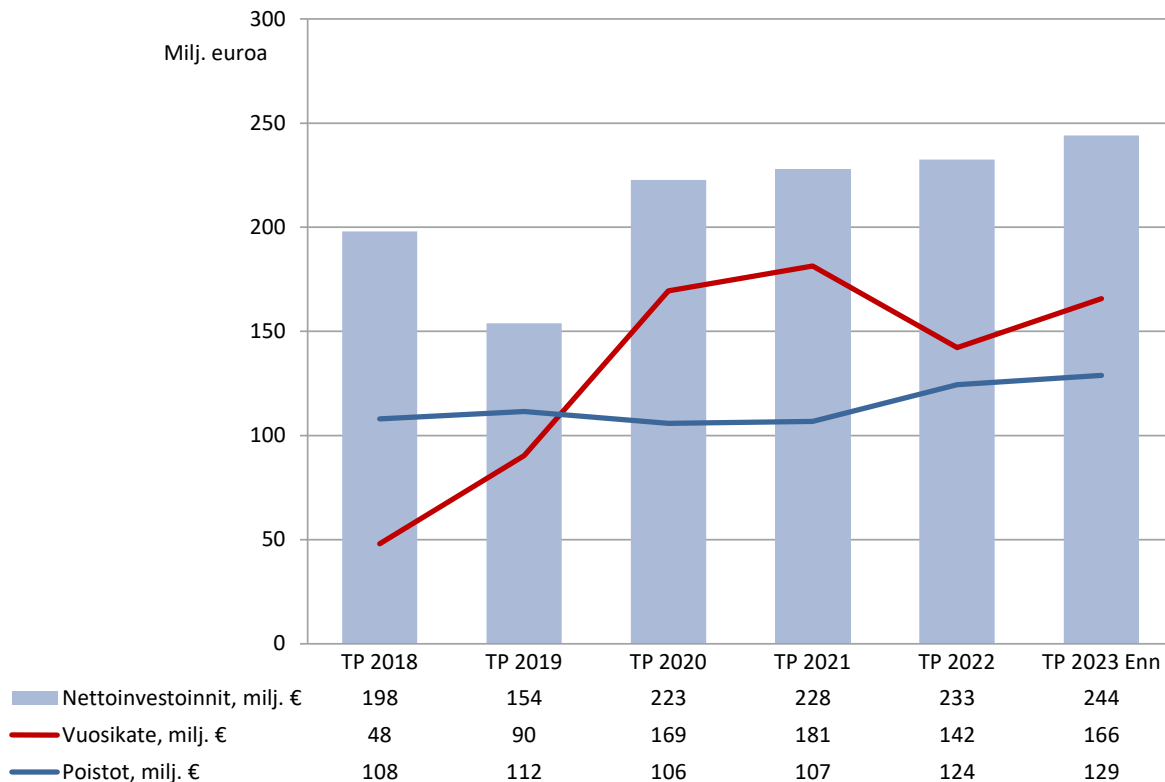
toman Rongankadun kävelyn ja pyöräilyn edistämisen investointituen (-0,9 milj. euroa), Hervannan pohjoisakselin kaava-alueen kustannusten ajoituksen (-0,7 milj. euroa), rakentamisen indeksikorjauksen (-0,5 milj. euroa) ja Tohlopin sekä Tesoman taimiston kaava-alueiden rakentamisen ajoitusmuutoksen (+1,0 milj. euroa) takia. Lisäksi Näsisareen rakennettavat sillat vaativat saaritäytön painumista estävät ja sillat rakentamisen aikaisemman rakentamisen mahdollistavat paalulaatat (-2,0 milj. euroa), jota ei ollut huomioitu talousarviossa.

Pysyvien vastaavien luovutustulojen tilinpäätösennuste on 34,6 milj. euroa ja ylittää muutetun talousarvion 4,7 milj. eurolla. Pysyvien vastaavien luovutustu-

loissa ovat asunto- ja kiinteistölaotakunnan merkittävimpinä kohteita mm. toteutuneet Metsolle myyty Lahdesjärven yritystontti ja Frenckellin kiinteistö sekä tilinpäätösennusteessa toteutumattomat Kalevan Iskun alueen asuntotontit ja Hämeenkatu 36 as. oy tontin oston. Konsernihallinnon luovutustulojen tilinpäätösennusteeseen on päivitetty 0,5 milj. euron Finnparkin sijoitetun vapaan pääoman palautuksesta luopuminen (Kaupunginhallituksen konsernijaosto 18.4.2023 § 31).

Tarkemmat tiedot investointien etenemisestä löytyvät Talousarvion toteumavertailu -osioissa.

NETTOINVESTOINNIT JA VUOSIKATE

TASE

Milj. euroa	30.4.2023	31.12.2022	Milj. euroa	30.4.2023	31.12.2022
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 133,7	2 206,4	OMA PÄÄOMA	1 316,2	1 262,1
Aineettomat hyödykkeet	103,8	107,2	Peruspääoma	607,8	636,7
Aineettomat oikeudet	0,4	0,6	Muut omat rahastot	19,1	19,1
Muut pitkävaikutteiset menot	103,4	106,6	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	606,3	586,2
Aineelliset hyödykkeet	1 626,5	1 637,8	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	82,9	20,1
Maa- ja vesialueet	237,2	233,3	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	16,0	16,5
Rakennukset	568,6	581,8	PAKOLLISET VARAUKSET	1,6	1,7
Kiinteät rakenteet ja laitteet	524,3	538,5	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	14,1	16,3
Koneet ja kalusto	16,3	25,1	VIERAS PÄÄOMA	1 076,0	1 286,7
Muut aineelliset hyödykkeet	5,7	5,7	Pitkäaikainen	623,4	625,8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	274,3	253,5	Lyhytaikainen	452,6	660,8
Sijoitukset	403,4	461,4	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 423,8	2 583,3
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,0	0,3			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	290,1	376,6			
Vaihto-omaisuus	2,7	2,4			
Saamiset	90,2	132,8			
Pitkäaikaiset saamiset	5,6	5,7			
Lyhytaikaiset saamiset	84,6	127,1			
Rahoitusarvopaperit	22,4	22,2			
Rahat ja pankkisaamiset	174,8	219,2			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 423,8	2 583,3			

Taseen toteuma

Tase kuvaa kaupungin taloudellista asemaa. Se kertoo laatimishetken varojen, velkojen ja oman pääoman määrän. Kaupungin taseen loppusumma oli huhtikuun lopussa 2 423,8 milj. euroa, mikä on 159,4 milj. euroa vähemmän kuin tilinpäätöshetkellä. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa keskeisesti sote-uudistus, jonka seurauksena kunnista hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuus- ja pääomaerät kirjattiin alkusaldon muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023. Peruspääomaa vastaan tehdyt kirjaukset pienensivät tasetta 68,3 milj. euroa ja niillä oli vaikutuksia pysyviin vastaaviin (aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset) ja siirtovelkoihin. Muut sote-uudistukseen liittyvät kirjaukset on esitetty vuoden 2023 liiketapahtumina.

Tässä tekstissä vertailu vuodenvaihteeseen tehdään ajankohtaan 1.1.2023.

Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Pääosa kaupungin pysyvistä vastaavista on aineellisia hyödykkeitä. Rakennusten sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden tasearvo laski vuoden vaihteesta yhteensä 26,4 milj. euroa, ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankkeiden kasvaessa 20,9 milj. euroa (8,2 %) valmistuneiden investointien seurauksena. Kokonaisuudessaan aineelliset hyödykkeet pysyivät vuodenvaihteen tasolla. Investointeja on analysoitu tarkemmin katsauksen kohdassa Investoinnit.

Toimeksiantojen varat pienivät merkittävästi sote-uudistuksen seurauksena.

Vaihtuvia vastaavia ovat vaihto-omaisuus ja rahoitusomaisuus. Tammi-huhtikuun saamiset eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen sote-uudistuksen sekä kirjanpidon jaksotusten vuoksi. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, lainasaamisiin ja siirtosaamisiin.

Rahat ja pankkisaamiset vähenivät vuodenvaihteesta 44,4 milj. euroa. Rahoitusarvopaperit pysyivät vuodenvaihteen tasolla.

Positiivisen tuloksen vuoksi kaupungin oma pääoma kasvoi tammi-huhtikuussa 82,9 milj. eurolla.

Kaupungin lainakanta pieneni tammi-huhtikuussa 56,6 milj. euroa, mitä se-

littää erityisesti muilta luotonantajilta olevien lyhytaikaisten lainojen 33,3 milj. euron (12,1 %) väheneminen. Erä sisältää kaupungin konsernitilillä olevat tytäryhteisöjen varat. Kaupungin lainakanta oli huhtikuun lopussa 3 477 euroa asukasta kohden ja sen ennustetaan kasvavan 227 euroa asukasta kohden vuoden loppuun mennessä. Muut vieraan pääoman erät eivät ole tammi-huhtikuun osalta vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen

nähdessä sote-uudistuksen sekä kirjanpidon jaksotuksista takia. Jaksotuksilla on vaikutusta etenkin ostovelkoihin, muihin velkoihin ja siirtovelkoihin.

Omavaraisuusasteeksi muodostui huhtikuun lopussa 55 prosenttia, mikä on viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin tilinpäätöksessä 2022. Omavaraisuusasteen hyvä tavoitetaso kuntataloudessa on 70 prosenttia, mitä kaupunki ei ole viime vuosina saavuttanut.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli huhtikuun lopussa 253 prosenttia, mikä tarkoittaa, että tammi-huhtikuun käyttötuloista olisi tarvittu 253 prosenttia kaupungin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tuloslaskelman käyttötulokertymän kasvaessa suhteellinen velkaantuneisuusaste laskee loppuvuotta kohden. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä tunnusluku oli 62 prosenttia.

TUNNUSLUKUTAULUKKO

Taseen tunnusluvut	30.4.2023	31.12.2022
Omavaraisuusaste, %	55	50
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	253	180*
Kertynyt ylijäämä, 1 000 euroa	689 209	606 294
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	2 757	2 435
Lainakanta, 1 000 euroa	869 275	925 885
Lainat, euroa/asukas	3 477	3 718
Lainasaamiset, 1 000 euroa	109 280	109 371
Asukasmäärä	249 980	249 009

* 30.4.2022

KOROLLISET VELAT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TA 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Pitkäaikaiset korolliset velat						
Rahalaitoksille	628,7	652,0	652,0	652,0	652,0	0,0
Lyhennykset	-43,4	-25,7	-68,8	-68,8	-68,8	-43,1
Nostot	20,0	0,0	68,8	68,8	68,8	68,8
Lyhytaikaiset korolliset velat						
Henkilöstökassalle	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0
Tytäryhtiöille	240,6	273,9	280,0	280,0	273,9	0,0
Korolliset velat yhteensä	869,3	925,9	932,0	932,0	925,9	-0,0

KONSERNIENNUSTE

Konsernituloslaskelma

Milj. euroa	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 2022
Toimintatuotot	1 443,9	1 028,1	-415,8
Toimintakulut	-2 593,9	-1 449,2	1 144,6
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	7,8	3,9	-3,9
Toimintakate	-1 142,2	-417,3	724,9
Verotulot	1 192,3	673,0	-519,3
Valtionosuudet	373,9	56,2	-317,7
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	3,1	6,1	3,0
Muut rahoitustuotot	2,6	1,2	-1,4
Korkokulut	-39,0	-50,4	-11,4
Muut rahoituskulut	-3,6	-0,3	3,3
Vuosikate	387,0	268,5	-118,6
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-270,1	-216,1	54,0
Omistuksen eliminointierot	0,0	0,0	-0,0
Arvonalentumiset	-2,8	-0,3	2,5
Tilikauden tulos	114,2	52,1	-62,0
Tilinpäätössiirrot	0,6	0,5	-0,1
Tilikauden verot	-23,8	-4,4	19,3
Laskennalliset verot	-2,4	-4,7	-2,3
Vähemmistöosuudet	0,4	1,0	0,6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	89,0	44,5	-44,5

TILIKAUDEN TULOS

52,1 milj. €

(TP Enn 2023)

INVESTOINNIT

519,6 milj. €

(TP Enn 2023)

LAINAKANTA

2 087,1 milj. €

(TP Enn 2023)

Konsernin tuloslaskelmaennuste

Konsernituloslaskelma kuvaa koko kaupunkikonsernin kannattavuutta. Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tilikauden tuloksen siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Tämä tarkoittaa, että konsernitilinpäätöksestä vähennetään konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosakkaiden osuudet toiminnan tuloksesta. Edellä mainittujen erien eliminoinnilla saattaa olla olennainen vaikutus yhdisteltäviin lukuihin, minkä vuoksi konsolidoitujen lukujen perusteella ei voi suoraan päätellä tuloksen suuruutta yh-

disteltävän yhteisön erillistilinpäätöksessä. Tässä tekstissä käsitellään ainoastaan konsolidoituja konsernilukuja. Yhtiöiden erillistilinpäätösten lukuja voi tarkastella Konsernikatsaus-osiossa.

Konsernin tilikauden tulosenuste on 52,1 milj. euroa, mikä on 62,0 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa keskeisesti sote-uudistuksen vaikutukset konserniin. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen siirtymisellä hyvinvointialueille on ollut merkittävä vaikutus kaupungin toimintaan. Uudistuksen seurauksena myös Pirkanmaan

sairaanhoitopiirin kuntayhtymä irtaantui konsernista.

Toimintakateen ennustetaan parantuvan 724,9 milj. euroa vertailuvuodesta toimintakulujen vähentymisen seurauksena. Toimintatuloihin ennustetaan 29 prosentin laskua. Yli 70 prosenttia konsernin toimintakuluista muodostuu henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Vertailuvuodesta konsernin toimintakate vahvistuu erityisesti Tampereen kaupungin toimesta. Tilinpäätösennusteen toimintakatetta vahvistavat tytäryhteisöistä erityisesti Tampereen Vuokratalsäätiö sekä Tampereen Sähkölaitos -konserni.

Konsernin vuosikatteen ennuste on 118,6 milj. euroa edellisvuotta heikompi, mikä johtuu pääosin kaupungin verorahoituksen vähenemisestä sote-uudistuksen seurauksena. Vuosikatteen ennustetaan kattavan poistot 124 prosenttisesti.

Suunnitelman mukaisia poistoja enustetaan kertyvän 54,0 milj. euroa vähemmän kuin tilikaudella 2022. Poistojen muutokseen vaikuttaa erityisesti

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän irtautuminen konsernista sekä Tampereen Sähkölaitos -konsernin poistojen väheneminen. Merkittävin osa tilikauden poistoista muodostuu kaupungin poistoista.

Tilikauden tulosennusteeseen vaikuttaa positiivisesti erityisesti kaupungin sekä Tampereen Vuokratalosäätiön ja Tampereen Vuokra-asunnot Oy:n tulok-

set. Tytäryhteisöistä heikentävästi tulosennusteeseen konsernieliminointien jälkeen vaikuttavat erityisesti Pirkanmaan Voimia Oy, Tampereen Infra Oy sekä Tampereen Raitiotie Oy.

KONSERNIKATSAUS

Konsernikatsaus-osiossa seurataan huhti-, elo- ja joulukuussa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen talouden kehitystä. Huhtikuun katsauksessa seurattavat tytäryhteisöt ovat Tampereen Sähkölaitos

-konserni, Pirkanmaan Jätehuolto -konserni, Finnpark -konserni, Tampere-talo Osakeyhtiö, Tampereen Vuokra-asunnot Oy, Särkänniemi Oy, Tullinkulman Työterveys Oy-konserni, Tampereen Tilalpal-

velut Oy, Pirkanmaan Voimia Oy, Tampereen Infra Oy, Tampereen Raitiotie Oy ja Tampereen Palvelukiinteistöt Oy.

Tampereen Sähkölaitos -konserni

Suosiollisen sään sekä yhteiskunnan energiansäästökyvyn avulla talven energiakriisistä selvittiin pääosin säikähdyksellä. Lämpimänä alkanut vuosi ja energiansäästöinnostus ovat laskeneet sähkön ja lämmön kysyntää. Konsernin tammi-huhtikuun liikevaihto nousi edellisestä vuodesta 29,9 milj. euroa sähkön suojattujen myyntihintojen nousun ja lämmön hinnannoston vuoksi. Liiketulolos laski ennakoidusti 24,7 milj. euroa edellisen vuoden poikkeuksellisen hyvästä tasosta. Liiketuloksen lasku johtuu energiakriisin aiheuttamasta polttoainekustannusten noususta. Suojauksien ansiosta kustannusten nousu tuli näkyviin vasta vuonna 2023. Vuoden 2022 tammi-huhtikuun liiketulosta nostivat Naistenlahti 2 -voimalaitoksen alasajon optimointi sekä tuotannon onnistuneet suojauskaupat Ukrainan sodan alkaessa.

Konsernin merkittävin investointihanke on leasingjärjestelynä toteutettava Naistenlahti 3 -biovoimalaitos. Se on tuottanut kaukolämpöä ja sähköä loppuvuodesta 2022 alkaen. Biovoimalaitoksella tehdään vielä koekäyttöjaksoja ja viritäisiä laitoksen tavoitearvojen varmistamiseksi. Hankkeen kokonaiskustannusarvio optioineen on hieman yli 200 milj. euroa. Muissa investoinneissa on mm. sähkökattila- sekä tavanomaisia laajennus- ja peruskorjausinvestointeja. Naistenlahti 3 -biovoimalaitos ja sähkökattilainvestoinnit ovat osa Säh-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Liikevaihto yhteensä	129,9	159,9	360,3	349,0	-11,4
Liikevoitto (-tappio)	44,8	20,1	62,3	25,8	-36,5
Nettotulos	32,4	17,3	41,6	14,8	-26,8
Tilikauden voitto (tappio)	32,4	17,3	41,6	14,8	-26,8
Investoinnit	15,5	4,5	48,0	51,5	3,4
Korollinen vieras pääoma	246,0	246,0	246,0	239,0	-7,0
Taseen loppusumma	651,0	616,5	677,9	589,0	-89,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	27,6	12,1	13,0	5,3	-7,7
Liikevoitto-%	34,5	12,6	17,3	7,4	-9,9
Nettotulos-%	24,9	10,8	11,5	4,2	-7,3
Omavaraisuusaste-%	34,1	36,2	30,1	33,8	3,7
Henkilöstömäärä	418	409	405	410	5

kölaitoksen tiekarttaa kohti hiilidioksidineutraalia tuotantoa. Tampereen Sähkölaitos on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.

Eurooppalaiset energiamarkkinamekanismit ovat osin normalisoituneet akuutin energiakriisin väistyttyä, mutta päästöoikeuksien ja energiahinnat ovat jääneet kriisiä huomattavasti korkeammalle tasolle. Sähkön markkinahinnan normaalin volatiliteetin odotetaan kasvavan vihreän siirtymän ja runsaiden tuuli-voimainvestointien myötä.

Sähkölaitoksen energianhankintakustannukset ovat nousseet edellisvuosien tasosta, koska Eurooppa joutuu korvaamaan Venäjältä tullutta energiaa. Maakaasun ohella myös kotimaisen

polttoaineen hankintakustannukset ovat nousseet ja päästöoikeuksien hinta on erittäin korkea. Uusi Naistenlahti 3 -biovoimalaitos nostaa Sähkölaitoksen kiinteiden kulujen tasoa. Konsernin koko vuoden liiketuloksen ennustetaan jäävän 36,5 milj. euroa edellisvuotta pienemmäksi. Loppuvuoden ennusteeseen sisältyy huomattavaa epävarmuutta. Konsernin liiketulos reagoi markkinoiden ja säätilojen muutoksiin.

Pirkanmaan Jätehuolto -konserni

Konsernin alkuvuoden liikevaihto on kasvanut edelliseen vuoteen nähden lähinnä jätteiden erilliskeräysveloitteiden myötä nousseiden astiatyhjennysmäärien vuoksi. Liikevaihdon kasvu tulee tältä osin tasoittumaan loppuvuoden aikana. Yhtiö arvioi tilikauden 2023 liikevaihdon kasvun olevan 5,0-8,0 %. Siihen vaikuttaa edellisen lisäksi positiivisesti H2/23 alkaen Biomylyn biokaasutuotteiden (liikenne & tukku) myynnin voimakkaaksi arvioitu kasvu. Vastaavasti kuitenkin sekajätteen energiahöydyntämisen kasvanut kapasiteetti Suomessa yhdessä vähentyneen sekajättemäärän kanssa laskee käsittelytoimen ei-kuntavastuullista liikevaihtoa ja katetta.

Liikevoittotasoa alkuvuoden osalta laskee liikevaihdon jakauman muutoksesta seuraava myyntikatetason lasku. Liikevoittotasoa vertailukauteen nähden laskevat myös eri kvartaalille ajoittuvat sekajätteen kausiluonteiset esikäsittelykustannukset sekä sekajätteen vanhan loppusijoitusalueen testikustannukset, joihin liittyvät tuotot kirjautuvat vasta

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Liikevaihto yhteensä	13,4	14,3	44,7	47,6	2,9
Liikevoitto (-tappio)	0,3	-1,0	-1,7	-0,9	0,7
Nettotulos	0,1	-1,0	-1,7	-0,9	0,8
Tilikauden voitto (tappio)	0,1	-1,0	-1,8	-1,1	0,7
Investoinnit	0,5	1,1	3,7	8,9	5,2
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	2,5	2,5
Taseen loppusumma	72,4	65,4	66,4	65,5	-0,9
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,5	-4,7	-2,6	-1,6	1,0
Liikevoitto-%	2,3	-7,0	-3,7	-2,0	1,7
Nettotulos-%	0,8	-6,8	-3,7	-1,8	1,9
Omavaraisuusaste-%	61,9	-59,4	60,1	58,3	-1,8
Henkilöstömäärä	95	95,0	100,0	100,0	0,0

Q2-Q3/23. Kiinteä kulutaso on myös korkeampi mm. Biomylyn käyttöönoton myötä, jonka jalosteiden myyntituottojen odotetaan kertyvän täysimääräisesti vasta H2/23 alkaen.

Konsernin tilikauden tuloksen arvioidaan olevan negatiivinen, mutta kuitenkin parantuvan vuoteen 2022 nähden.

Konsernin investointeja vuositasona tulee nostamaan merkittävästi tytäryhtiö Ranta-Tampellan Putkikeräys Oy toteuttaman jätteiden imukeräysjärjestelmän koonta-aseman rakennusvaihe, joka alkoi 4/2023 ja jatkuu noin vuoden.

Finnpark -konserni

Finnpark-konsernin liikevaihto on kehittynyt vuoden neljän ensimmäisen kuukauden osalta ennustetusti ja budjetin mukaisesti. Konsernin kassatilanne on pysynyt vakaana ja vahvana. Vertailu edellisvuoteen on hankalaa, sillä vuonna 2022 koronaepidemia vuoksi asetetut rajoitteet vaikuttivat merkittävästi ensimmäisten kuukausien lukuihin. Liiketoiminnan osalta on siirrytty ns. koronan jälkeiseen aikaan. Koronaepidemian seurauksena sopimuspysäköinnin kysyntä on jonkin verran madaltunut ja muutos on arviomme mukaan pysyvä tai ainakin hitaasti palautuva. Lyhytaikaiseen pysäköintiin koronaepidemiolla ei vaikuta oleen pysyvää vaikutusta.

Yrityksen liikevaihto koostuu lyhytaikapysäköinnistä, sopimuspysäköinnistä, pysäköintipalvelutoimituksista sekä kiinteistöliiketoiminnan tuloista. Operointiliiketoiminnan kasvu Tampereen ulkopuolella on jatkunut tavoitteiden mukaisesti. Korkojen nousu ja rakennusalan matalasuhdanne tulee vähentämään tarjolla olevien kohteiden määrää, joten kilpailu uusista operointikohteista todennäköi-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Liikevaihto yhteensä	8,9	9,4	27,9	28,0	0,1
Liikevoitto (-tappio)	1,3	1,5	4,9	4,6	-0,3
Nettotulos	0,8	0,5	2,9	2,1	-0,8
Tilikauden voitto (tappio)	0,5	0,5	2,9	2,1	-0,8
Investoinnit	0,4	0,7	10,5	2,8	-7,7
Korollinen vieras pääoma	65,0	68,1	69,6	63,6	-6,0
Taseen loppusumma	126,4	131,6	132,5	128,1	-4,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,4	3,8	4,2	3,9	-0,3
Liikevoitto-%	14,8	15,8	17,6	16,3	-1,3
Nettotulos-%	5,4	5,2	10,3	7,5	-2,8
Omavaraisuusaste-%	40,1	40,0	39,5	42,3	2,8
Henkilöstömäärä	74	71	75	74	-1

sesti kiristyy. Inflaatio kasvattaa konsernin kustannuksia, mikä aiheuttaa haasteita kannattavuudelle kasvusta huolimatta. Inflaatiolla on vaikutus kannattavuuteen, koska kulujen kasvua ei ole voitu täysimääräisesti siirtää hintoihin.

Moovy-liiketoiminta on jatkanut kasvua tavoitteiden mukaisesti. Vuoden

2023 investointipanostukset kohdistetaan digitaaliseen liiketoimintaan, kiinteistö kantamme perusparannuksiin sekä suurhankkeiden mahdollistamiseen (Asemakeskus, Hämpin laajennus ja Kunkun Parkki).

Tampere-talo Oy

Vuosi 2023 on lähtenyt Tampere-talossa budjetoitua paremmin liikkeelle liikevaihdon osalta. Tapahtumakatteessa ei olla päästy täysin budjetoituun. Edelliseen vuoteen verraten liiketoiminta on ollut täysimääräisenä toiminnassa, edellisenä vuotena oli päällä koronarajoitukset. Koko vuoden 2023 osalta uskotaan samaan tasoon liikevaihdon osalta (15,0 milj. euroa) kuin tilinpäätös 2022 osoitti. Tulossennuste vuodelle 2023 on +0,043 milj. euroa (budjetti 0,078 milj. euroa). Vuodelle 2023 toteutui Lumikuningatar-tuotannon kaksi esitystä Nokia Areenalla. Muita suurempia kulttuuri- ja taidepuolen tuotantoja ovat Iskelmägaala ja Lentävä Hollantilainen. Tampere-talon kokous- ja kongressiosaston sekä tapahtumatuotannon tarjous- ja tilauskanta on hyvällä tasolla. Kesän odotetaan olevan vilkas Tampere-talossa olevan Dinosaurius-perhenäyttelyn vuoksi.

Vuonna 2023 on investoitu IT-ohjelmiin ja pieniin määriin kalusteita. Vuoden aikana tullaan uudistamaan kokoustiloja, investoinnit painottuvat syksylle.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Liikevaihto yhteensä	2,8	6,7	14,7	15,2	0,5
Liikevoitto (-tappio)	-0,8	-0,2	-0,0	0,0	0,1
Nettotulos	-0,8	-0,2	0,0	0,0	0,0
Tilikauden voitto (tappio)	-0,8	-0,2	0,0	0,0	0,0
Investoinnit	0,0	0,1	0,2	0,2	-0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	6,9	5,2	8,4	8,5	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-12,3	-3,7	0,4	0,5	0,1
Liikevoitto-%	-30,7	-2,9	-0,1	0,3	0,4
Nettotulos-%	-30,7	-2,9	0,2	0,3	0,1
Omavaraisuusaste-%	28,5	49,5	34,0	27,9	-4,9
Henkilöstömäärä	51	52	51	53	2

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön alkuvuosi on toteutunut suunnitellusti. Liikevaihto kasvoi 0,3 milj. euroa alkuvuonna ja se johtui pääosin asuntokannan kasvusta. Edellisellä tilikaudella yhtiölle valmistui 47 uutta asuntoa ja maaliskuussa 2023 valmistui 45 asuntoa.

Tilikauden 2023 ennusteen mukaan yhtiön liikevaihto kasvaa 1,1 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihdon kasvu johtuu asuntokannan kasvusta sekä keväällä 2023 tehdystä 3,5 % vuokrankorotuksesta. Vuoden 2022 liikevoitto (4,7 milj. euroa) sisälsi 2,2 milj. euron myyntivoiton ja vuoden 2023 osalta arvioidaan liikevoiton olevan noin 7,8 milj. euroa, joka sisältää myyntivoittoja noin 7,2 milj. euroa. Yhtiön hoitokulut kasvavat vertailuvuoteen 2022 verrattuna noin 2,0 milj. euroa, joka johtuu pääosin korjauskulujen kasvusta sekä yleisestä kustannusten noususta. Lisäksi korkojen nousu nostaa tilikaudella 2023 yhtiön rahoituskuluja noin 0,4 milj. euroa.

Yhtiöllä on käynnissä Hervannassa 60 asunnon hanke joka valmistuu 15.8.2024.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23/ TP 22
Liikevaihto yhteensä	7,4	7,9	22,9	24,0	1,1
Liikevoitto (-tappio)	2,1	0,4	4,8	7,8	3,1
Nettotulos	1,9	0,1	3,6	6,4	2,7
Tilikauden voitto (tappio)	1,9	0,0	-1,0	0,0	1,0
Investoinnit	3,0	1,9	9,8	9,0	-0,8
Korollinen vieras pääoma	90,2	85,6	88,1	82,4	-5,7
Taseen loppusumma	154,0	149,7	152,0	150,2	-1,8
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,6	0,4	3,4	4,4	1,0
Liikevoitto-%	28,9	5,3	20,8	32,6	11,8
Nettotulos-%	25,8	1,2	16,0	26,7	10,7
Omavaraisuusaste-%	37,9	40,9	40,3	43,5	3,2
Henkilöstömäärä	20	19	19	19	0

Lisäksi yhtiöllä on suunnittelussa Hipposkylän alueelle 215 asunnon hanke, jonka rakentaminen alkaa arviolta loppuvuodesta 2023. Yhtiön maksuvalmius on erinomaisella tasolla ja yhtiö pystyy kassavaroin suoriutumaan käynnissä olevasta investoinnista.

Yhtiön korollinen vieras pääoma on ennusteen mukaan tilikauden 2023 loppussa 82,4 milj. euroa ja yhtiön omavaraisuusaste 43,5 %. Yhtiöllä on hyvät taloudelliset edellytykset jatkaa suunnitelman mukaisesti 100 uuden asunnon vuosittaisia investointeja.

Tampereen Särkänniemi Oy

Tämän vuoden liikevaihto on 0,6 milj. euroa suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Tämä johtuu siitä, että ennakkomyynti ja luokkaretkikauden myynti on palannut pandemiaa edeltävälle tasolle. Kuluja on tämän vuoden alussa enemmän kuin viime vuonna. Tämä johtuu siitä, että huolto-ohjelmassa on palattu normaaliin, tänä vuonna ei ole ollut enää mitään pandemiaan liittyviä aukiolorajoituksia ja markkinointi on tänä vuonna uskallettu aloittaa normaalin aikataulun mukaan. Myös hintojen nousu näkyy kasvaneina kuluina.

Tämän vuoden tärkein investointi on entisen Angry Birds Land -alueen muuttaminen Pouta Possun kyläksi. Huvipuistoon tehtiin pandemiavuosina uusi kokonaissuunnitelma, masterplan, josta ensimmäinen osa toteutettiin tulevaisuudeksi kesäksi Särkänniemen maskotin, Pouta Possun ympärille. Myös myynnin järjestelmien digitalisaatiota jatkettiin. Särkänniemi saa kevään aikana oman mobiililaitteisiin soveltuvan ohjelman, jonka kautta voi mm. ostaa ja jakaa lipputuotteita. Sovellus palvelee erityisesti puistossa olevia asiakkaita ja helpottaa heidän palvelukokemustaan näyttämällä laitteiden, myyntipisteiden ja palveluiden

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23/ TP 22
Liikevaihto yhteensä	1,6	2,3	23,1	24,0	0,9
Liikevoitto (-tappio)	-2,6	-2,7	2,1	2,0	-0,0
Nettotulos	-2,7	-2,9	1,8	1,6	-0,2
Tilikauden voitto (tappio)	-2,7	-2,9	1,1	1,0	-0,1
Investoinnit	1,2	3,7	3,1	3,8	0,7
Korollinen vieras pääoma	15,5	13,7	14,6	13,2	-1,4
Taseen loppusumma	32,8	32,6	36,4	36,4	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	26,0	-25,0	6,0	6,0	0,0
Liikevoitto-%	-165,5	-116,8	9,0	8,5	-0,5
Nettotulos-%	-169,9	-125,7	8,0	6,6	-1,4
Omavaraisuusaste-%	44,0	52,0	57,0	56,0	-1,0
Henkilöstömäärä	506	485	329	314	-15

sijainnit. Digitalisaatio jatkuu kuluvana vuonna vielä ryhmämyynnin työkalujen kehittämällä.

Ennuste on laadittu sillä oletuksella, että asiakkaat palaavat huvipuistoihin ja kotimaanmatkailun suosio jatkuu vahvana. Ennusteeseen luo kuitenkin suurta epävarmuutta inflaatio, joka saattaa näkyä asiakkaiden kyyssä kuluttaa palveluihin ja vapaa-aikaan. Tällä hetkellä tilanne näyttää kuitenkin vielä positiivi-

selta, eikä merkkejä huonommasta kehityksestä ole näkyvissä. Vaikka vähittäiskaupassa kysyntä on jo supistunut, niin palveluiden kysyntä on edelleen ollut hyvällä tasolla. Toivomme tämän kehityksen jatkuvan myös kesän ajan ja huvipuistopalveluiden osalta. Koska liikevaihdosta suurin osa tulee vasta heinäkuussa, niin tarkempi ennuste tilikaudesta on mahdollista antaa elokuussa.

Tampereen Palvelukiinteistöt Oy

Palvelukiinteistöjen tulos heilahtelee voimakkaasti tehtyjen kiinteistökehityshankkeiden mukaan. Palvelukiinteistöt myi 2/2022 8 kiinteistön portfolion eQ Yhteiskuntakiinteistöille 96.0 milj. eurola. Yhtiö teki kaupassa 39.4 milj. euron myyntivoiton. Toteutettu kiinteistökauppa vahvisti merkittävässä määrin yhtiön tasetta ja omavaraisuusastetta sekä mahdollistaa yhtiön tulevat kiinteistökehitys- ja rakennushankkeet sekä merkittävän 14.0 milj. euron osingon Tampereen Kaupungille. Kaupan yhteydessä yhtiö maksoi rahoituslainat kokonaan pois, yhteensä 65.0 milj. euroa. Korkotason nousun myötä lainojen takaisinmaksu oli erittäin onnistuneesti ajoitettu ja yhtiön omavaraisuusaste toimii erinomaisena puskurina taloudellista epävarmuutta vastaan.

Yhtiön operatiivisen toiminnan kassavirta on hyvä ja jatkuu tehtyjen investointien ja erinomaisen omavaraisuusasteen ansiosta vahvana myös tulevaisuudessa. Tuomi Logistiikalle tehdään parhaillaan laajennusta arvoltaan n. 8.0 milj. euroa. Kohde valmistuu aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti 9/2023.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23/ TP 22
Liikevaihto yhteensä	41,7	1,9	45,1	5,8	-39,3
Liikevoitto (-tappio)	39,9	0,4	39,9	0,5	-39,4
Nettotulos	39,9	0,4	39,9	0,6	-39,4
Tilikauden voitto (tappio)	31,9	0,3	31,8	0,4	-31,4
Investoinnit	0,2	3,1	3,4	4,6	1,2
Korollinen vieras pääoma	32,5	0,0	0,0	6,0	6,0
Taseen loppusumma	58,5	49,7	57,8	64,8	7,0
Sijoitetun pääoman tuotto-%	144,5	1,9	60,9	1,1	-59,7
Liikevoitto-%	95,7	18,7	88,6	8,6	-80,0
Nettotulos-%	95,7	19,4	88,6	9,9	-78,7
Omavaraisuusaste-%	84,7	98,1	84,0	75,3	-8,6
Henkilöstömäärä	3	3	3	3	0

Tullinkulman Työterveys -konserni

Tullinkulman Työterveys Oy-konsernissa käynnistettiin taloudellis-tuotannollisista syistä muutosneuvottelut, jotka pidettiin ajalla 20.3 -30.4. 2023. Muutosneuvottelut kohdentuivat ei-laskuttavaa työtä tekeviin työntekijöihin, joita oli noin 60. Neuvottelujen lopputuloksena erityisesti hallinnon työtä tullaan muuttamaan niin, että v. 2024 loppuun mennessä hallinnosta (n. 35 tt) on vähentynyt noin kolmannes työntekijöistä pysyvästi. Osin vähennykset on saatu toteutettua luonnollisen poistuman kautta (irtisanoutuminen, eläköityminen). Toteutettavilla toimenpiteillä saadaan sekä kuluvalle vuodelle noin 0, 6 milj. euron säästöt, että tulevalle vuodelle vähintään 0, 5 milj. euron säästöt.

Talouden vertailussa tappio (alijäämä) on edellisvuoden vastaavan aikaan kasvanut reilulla 0,3 milj. eurolla ja eniten tappiota on aiheuttanut emoyhtiö (n. - 0,56 milj. euroa). Tytäryhtiö pääsi jo maaliskuussa voitolliseksi, mutta huhtikuun aikana tulos oli niukasti tappiollinen. Tytäryhtiön (Ratinan terveys Oy:n) osalta toteutetaan toinen hinnankorotus palveluissa 1.5 alkaen.

Emoyhtiön tappio perustuu vahvasti suurimman asiakkaan ja toisen omistajan eli Pirkanmaan hyvin-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23/ TP 22
Liikevaihto yhteensä	8,4	9,4	25,8	28,5	2,7
Liikevoitto (-tappio)	-0,3	-0,6	-0,3	0,3	0,6
Nettotulos	-0,3	-0,6	-0,3	0,3	0,6
Tilikauden voitto (tappio)	-0,3	-0,6	-0,3	0,3	0,6
Investoinnit	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,1
Taseen loppusumma	0,5	5,5	5,6	5,5	-0,1
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-27,4	-146,9	-32,7	29,2	61,9
Liikevoitto-%	-3,6	-5,9	-1,3	1,1	2,4
Nettotulos-%	-3,0	-6,1	-1,3	1,1	2,4
Omavaraisuusaste-%	24,3	19,1	17,1	19,1	2,0
Henkilöstömäärä	251	307	274	300	26

vointialueen käynnistymiseen sekä suurimman omistajan eli Tampereen kaupungin pilottikokeiluun kiinteästä hinnoittelusta koskien perusopetusta ja varhaiskasvatusta. Toinen tekijä on erityisesti Ratinan kauppakeskuksen toimitilojen vuokrankorotus (10,0 %), mikä tekee kuukausitasolle vuokratulokset yli 0, 11 milj. euroa.

Konsernissa on tunnistettu tarpeet pysyville rakenteellisille muutoksille, jotka

toteutuvat kuluvana vuonna, ja samanaikaisesti tarpeet saada kummassakin yhtiössä hinnoittelu joko kustannusvastavaksi tai voitolliseksi. Henkilöasiakasmäärä konsernissa on kasvanut 15 % ja henkilöstömäärä 20 % painottuen puhtaasti tuotantoon eli laskuttavaa työtä tekeviin. Laskutusastetta seurataan kuukausittain ja suuntaus on oikea.

Tampereen Tilapalvelut Oy

Liikevaihto 1-4/2023 oli n. 45,2 milj. euroa, joka on n. 2,8 milj. euroa pienempi kuin edellisvuonna vastaavana ajankohdana. Rakennushankkeita on toteutettu viime vuotta vähemmän. Tämä johtuu osittain hankkeiden tahdistuksesta sekä hankkeiden aloituksen siirtymisestä. Hankkeiden siirtyminen on huomioitu liikevaihdon ja tuloksen ennusteessa.

Yhtiön koko vuoden liikevaihtoennuste on 152,0 milj. euroa, joka on n. 6,3 milj. euroa vuoden 2022 tilinpäätöstä pienempi. Tämä johtuu mm. hankkeiden aloitusten siirtymisestä ja hyvinvointialueen aloituksesta johtuneesta ylläpidettävän kiinteistökannan pienentymisestä. Liikevaihtoa pyritään kasvattamaan in-house myynnillä uusille asiakkaille.

Tilikauden 1-4/2023 tulos on n. -0,4 milj. euroa negatiivinen ja n. 0,5 milj. euroa edellisen vuoden samaa ajankohdtaa jäljessä. Alkuvuoden tulosta rasittaa työehtosopimusneuvotteluissa sovittu lomapalkkavelan jaksotuksen laskentatapa muutos 1.4.2023 alkaen, joka on merkittävin selittävä tekijä siihen, että lomapalkkavelka on kasvanut tilinpäätöksestä n. 0,75 milj. euroa. Vertailukelpoinen tulos ilman lomapalkkavelan laskentatavan muutosta on vuoden 2022 vastaavan ajankohdan mukainen.

Vuoden 2023 tilikauden tulosennuste on n. 0,5 milj. euroa ja on n. 0,2 milj. eu-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23/ TP 22
Liikevaihto yhteensä	48,0	45,2	158,3	152,0	-6,3
Liikevoitto (-tappio)	0,2	-0,4	0,8	0,5	-0,2
Nettotulos	0,1	-0,4	0,6	0,5	-0,2
Tilikauden voitto (tappio)	0,1	-0,4	0,6	0,5	-0,2
Investoinnit	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	14,5	13,9	20,3	20,5	0,3
Sijoitetun pääoman tuotto-%	12,4	-26,8	19,7	15,9	-3,7
Liikevoitto-%	0,4	-0,8	0,5	0,4	-0,1
Nettotulos-%	0,2	-0,9	0,4	0,3	-0,1
Omavaraisuusaste-%	26,1	24,6	18,9	18,4	-0,5
Henkilöstömäärä	228	242	235	242	7

roa vuoden 2022 tilinpäätöstä pienempi. Ennusteessa on huomioitu liikevaihdon pienentyminen ja lomapalkkavelan laskutavan muutos. Vuoden 2023 ennusteessa on huomioitu myös työehtosopimusneuvottelussa sovittu henkilöstölle maksettava 500 euron kertakorvaus, jonka kustannusvaikutus vuodelle 2023 on n. 0,15 milj. euroa. Lomapalkkavelan jaksotuksen laskentamuutos sekä maksettava kertakorvaus ovat kertaluonteisia kustannuseriä ja ne eivät vaikuta vuoden 2024 tulokseen.

Yhtiön tavoitteena on seudullinen laajentuminen ja asiakaspohjan hallittu kasvattaminen. Yhtiössä on myös käynnissä lukuisia kehityshankkeita, joilla panostetaan tulevaisuuteen. Tilapalveluiden laatujärjestelmän (ISO 9001:2015) määräaika-auditointi pidettiin 29.- 30.3.2023, sertifikaattimme säilyy voimassa. Tavoitteenamme on myös luoda vuoden 2023 aikana ympäristöjärjestelmä, joka noudattaa ISO 14001-standardia.

Pirkanmaan Voimia Oy

Pirkanmaan Voimia Oy:n tammi-huhtikuun liikevaihto kehittyi edellisvuoteen verrattuna myönteisesti. Liikevaihto 33,86 milj. euroa ylitti edellisvuoden (22,6 milj. euroa) 50,0 %. Huomattavan kasvun taustalla on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka myötä yhtiö aloitti ateria- ja puhtauspalveluiden tarjoamisen Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Vuositasolla uudistuksen arvioidaan kasvattavan liikevaihtoa noin 25,0 milj. euroa.

Yhtiö onnistui alkuvuonna kasvattamaan tuottavuuttaan merkittävästi ja alkuvuoden liiketoiminnallinen kannattavuus ilman kertaeriä oli hyvällä tasolla taloudellisesti haastavan edellisen tilikauden jälkeen. Kuluvan vuoden aikana työehtosopimukseen tehdyillä muutoksilla on merkittävä negatiivinen taloudellinen vaikutus yhtiön tulokseen. Kokonaisuudessaan työehtosopimusmuutoksilla arvioidaan olevan noin -2,5 milj. euron negatiivinen vaikutus kuluvan tilikauden tulokseen. Alkuvuoden liiketulos -0,2 milj. euroa toteutui edellisen vuoden tasolla (-0,2 milj. euroa).

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Liikevaihto yhteensä	22,6	33,8	66,2	97,0	30,8
Liikevoitto (-tappio)	-0,2	-0,2	-0,9	0,1	1,0
Nettotulos	-0,3	-0,3	-0,9	0,1	1,0
Tilikauden voitto (tappio)	-0,3	0,3	-0,9	0,1	1,0
Investoinnit	0,4	0,6	3,2	1,2	-2,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	14,9	19,7	14,4	19,3	4,8
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-6,5	-6,9	-22,8	2,5	25,3
Liikevoitto-%	-1,1	-0,7	-1,4	0,1	1,5
Nettotulos-%	-1,2	-0,8	-1,4	0,1	1,5
Omavaraisuusaste-%	34,5	21,5	31,2	23,9	-7,3
Henkilöstömäärä	755	1150	765	1150	385

Yhtiön liiketoiminnan syklisyydestä johtuen tilikauden tulosenuste on 0,1 miljoonaa euroa.

Investoinnit toteutuivat tarkastelujaksolla suunnitelman mukaisena ollen huhtikuun lopussa yhteensä 0,6 milj. euroa (ennuste tilikaudelle 1,2 milj. euroa).

Investoinnit ovat kohdentuneet pääasiassa koulujen ja päiväkotien uusiin keittäisiin sekä tuotantorakenteen muutokseen liittyviin investointeihin.

Yhtiön omavaraisuusaste on (21,5 %) on välttävällä tasolla ja yhtiön maksuvalmius tyydyttävällä tasolla.

Tampereen Infra Oy

Tammi- huhtikuun liiketulos oli -0,7 milj. euroa (1-4/22: -1,4 milj. euroa). Parempaan liiketulokseen on vaikuttanut kunnossapito-olosuhteiltaan vertailukautta helpompi kevät. Tilinpäätösennusteen mukaan liiketulos on 1,0 milj. euroa ja toteutuu 0,2 milj. euroa edellisvuotta suurempana. Kunnossapidon tehostamistoimien ennustetaan lieventävän inflaation aiheuttamaa yleistä kustannusnousua.

Liikevaihdon toteuma oli 12,5 milj. euroa (1-4/22: 12,6 milj. euroa). Liikevaihdon ennustetaan olevan 52,5 milj. euroa eli toteutuvan 0,6 milj. euroa edellisvuotta pienempänä. Liikevaihdon laskun ennustetaan johtuvan rakentamisprojektien volyymin pienenemisestä.

Materiaalien ja palvelujen ostoja on toteutunut 7,4 milj. euroa, mikä on 1,0 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa jaksoa vähemmän. Materiaalien ja palvelujen ennustetaan toteutuvan 1,5 milj. euroa edellisvuotta pienempänä. Kunnossapidon talvikauden olosuhteet olivat edellisvuotta helpommat, mikä on vähentänyt materiaalien ja palvelujen ostoja edellisvuoteen verrattuna tehostamistoimien ohella. Lisäksi rakentamisprojektien volyymin pientyminen vä-

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23 / TP 22
Liikevaihto yhteensä	12,6	12,5	53,1	52,5	-0,6
Liikevoitto (-tappio)	-1,3	-0,7	0,7	1,0	0,2
Nettotulos	-1,4	-0,7	0,6	0,7	0,1
Tilikauden voitto (tappio)	-1,4	0,7	0,6	0,7	0,1
Investoinnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korollinen vieras pääoma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taseen loppusumma	6,1	8,1	10,4	11,1	0,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-284,5	82,4	24,3	24,8	0,5
Liikevoitto-%	-10,6	-5,4	1,4	1,8	0,4
Nettotulos-%	-11,3	-5,6	1,2	1,4	0,2
Omavaraisuusaste-%	12,5	27,9	27,7	33,0	5,3
Henkilöstömäärä	332	312	293	270	-23

hentää materiaalien ja palvelujen ostoja edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöstömenoja on toteutunut 4,4 milj. euroa eli 0,1 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa jaksoa vähemmän. Henkilöstömenojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa edellisvuotta suurempina johtuen työehtosopimusten palkkaratkaisuista. Henkilömäärä huhtikuun lopussa oli 312, mikä on 20 vähemmän kuin edellisvuotena vastaa-

vaan aikaan. Kausitöiden aloitusta on osin viivästetty kylmän kevään vuoksi.

Vuoden aikana investoidaan kahteen työmailla taukotiloina käytettävään siirrettävään taukovaunuun 0,03 milj. euroa. Kalustohankinnat on yhtiön toimintavuosina rahoitettu leasing-rahoituksella, mutta korkotason nousun vuoksi kalustohankinnoista osa muutetaan investoinneiksi.

Tampereen Raitiotie Oy

Katsauskaudella 01-04/2023 yhtiön talous on kehittynyt varsin odotetusti ja suotuisasti. Tuottoapuoli on kehittynyt täysin odotetusti kuten ennalta määrättyjen vastikkeiden ja kalustovuokran johdosta kuuluukin. Kulut ovat toteutuneet pääosin odotetusti ja poikkeamat ovat suurelta osin positiivisia eli kulut ovat toteutuneet tai niiden ennustetaan toteutuvan budjetoitua pienempinä.

Investointien kasvu johtuu pääosin raitiotien osasta 2. Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt suunnitellusti ja rakentamisen valmiusaste oli 56,0 % huhtikuussa 2023. Pirkkalan ja Tampereen valtuustojen myönteiset päätökset Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien toteutussuunnittelun aloittamisesta tulee kasvattamaan yhtiön investointeja loppuvuoden aikana. Lisäksi kahdeksan uuden raitiovaunun hankinta etenee suunnitellusti ja katsauskauden lopussa yhtiön keskeneräiseen käyttöomaisuuteen sisältyi 9,4 milj. euron edestä uusiin vaunuihin liittyviä maksuja.

Tämän hetkisen arvion mukaan yhtiön on tarve nostaa 15,0 milj. euroa uutta rahoitusta vuoden 2023 loppupuolella. Korkotason nousun vaikutus yhtiön korkokuluihin on toistaiseksi ollut rajallinen, sillä yhtiön lainoista 85,0 % on suojattu.

TUNNUSLUVUT

Milj. euroa	Tot 1-4 / 2022	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	TP Enn 2023	TP Enn 23/ TP 22
Liikevaihto yhteensä	9,2	9,8	27,8	29,4	1,7
Liikevoitto (-tappio)	3,8	3,4	8,6	6,9	-1,7
Nettotulos	2,2	1,9	4,0	1,1	-2,9
Tilikauden voitto (tappio)	2,2	1,9	0,5	0,0	-0,5
Investoinnit	292,7	314,6	304,4	335,0	30,6
Korollinen vieras pääoma	297,7	335,8	338,2	341,0	2,8
Taseen loppusumma	316,6	364,4	363,2	368,0	4,8
Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,7	3,2	2,8	2,2	-0,6
Liikevoitto-%	40,7	34,6	30,9	23,4	-7,5
Nettotulos-%	23,6	19,3	14,3	3,7	-10,6
Omavaraisuusaste-%	2,5	2,8	2,3	2,5	0,2
Henkilöstömäärä	17	17	17	19	2

Suojausaste tulee säilymään korkeana jatkossakin myös osan 2 lopun rahoitus-tarpeen huomioiden.

Koko vuoden nettotuloksen ennustetaan olevan noin 1,1 milj. euroa positiivinen. Tilinpäätösennusteen parannuksen suurimmat syyt ovat budjetoitua pienemmät korkokulut (0,5 milj. euroa) (uutta lainaa ei ole tarpeen nostaa niin aikaisin kuin on ajateltu) sekä konsernitilitalletukselle saatu talletuskorko (0,5 milj. euroa), josta ei ole budjetoin-

tivaiheessa ollut tietoa. Koko vuoden tulosennuste on heikompi kuin katsauskauden toteuma, sillä yhtiön kulut eivät kerry niin tasaisesti kuin tuotot ja toisaalta, koska yhtiön poistot ja rahoituskulut kasvavat vuoden loppua kohden mm. raitiotien osan 2A käyttöönoton myötä.

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU

OLENNAISET POIKKEAMAT TALOUSARVIOON

Talousarvion toteutumisen -tilinpäätösennuste

Talousarvion toteumavertailu sisältää koonnin sitovien erien poikkeamista talousarvioon nähden sekä kaupungin eriyksiköiden talouden toteuma- ja tilinpäätösennustetiedot. Talousarvion toteumavertailuosion luvut sisältävät myös sisäiset erät pl. korkotuotot ja -kulut ja pitkäaikaisten lainojen lisäys.

Tilikauden tulosenuste on 36,9 milj. euroa ylijäämäinen, mikä on 33,8 milj. euroa budjetoitua enemmän.

Sivistyspalvelujen palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste on 11,7 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi, mitä selittävät henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen ylitykset.

Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 14,7 milj. euroa budjetoitua parempana. Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakatteen ennuste on 13,6 milj. euroa talousarviota parempi maankäyttö- sopimuskorvauksien ja vuokratuottojen

takia. Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakatteen ennustetaan alittuvan 1,1 milj. eurolla.

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakatteen tilinpäätösennuste ylittää muutetun talousarvion 0,2 milj. eurolla, mikä selittyy yhdyskuntalautakunnan 0,2 milj. euron ylityksellä. Joukkoliikennelautakunnan toimintakatteen ennustetaan toteutuvan lähes budjetoidun mukaisena.

Konsernihallinnon (pl. tietohallinnon ICT-kehittäminen, Tarkastuslautakunta, Keskusvaalilautakunta) toimintakatteen tilinpäätösennuste on ylityksessä 0,2 milj. eurolla. Yhteisten erien ennuste on 2,9 milj. euroa budjetoitua heikompi, mitä selittää erityisesti yhteisiin eriin kohdistuvat sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen vuoden 2022 kustannukset.

Liikelayosten yhteenlaskettu liikeylijäämäennuste on lähes budjetin mukainen.

Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2023 nettoinvestoinnit tulevat olemaan 244,1 milj. euroa, mikä alittaa muutetun talousarvion 18,5 milj. eurolla. Suurimpia poikkeamia tilinpäätösennusteessa verrattuna muutettuun talousarvioon on asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeissa ja yhdyskuntalautakunnan investoinneissa.

Korkotuottojen ja -kulujen ennuste on 3,2 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi. Ylityksen taustalla ovat erityisesti korkomenot lainoista sekä muut korkomenot. Uutta pitkäaikaista lainaa tullaan ennusteen ja budjetin mukaan nostamaan 68,8 milj. euroa.

Tarkemmat tiedot poikkeamien syistä löytyvät Kaupungin toiminta ja talousosan luvusta Investoinnit sekä Talousarvion toteumavertailu -osasta ao. yksiköiden kohdalta.

PALVELUALUEIDEN
YHTEENLASKETTU
TOIMINTAKATE

2,8 milj. €

(TP Enn 23/ Muutettu TA 23)

LIIKELAITOSTEN
YHTEENLASKETTU
LIIKEYLIJÄÄMÄ

0,0 milj. €

(TP Enn 23/ Muutettu TA 23)

NETTOINVESTOINNIT

+18,5 milj. €

(TP Enn 23/ Muutettu TA 23)

Yhteenveto poikkeamista talousarvioon sitovuustasoin

KÄYTTÖTALOUS

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Palvelualueet (toimintakate)					
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-146 575	-421 903	-453 425	-465 151	-11 726
Tampere Junior	-243	-573	-917	-917	0
Hiedanranta	-20	-83	-75	-75	0
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-27 137	-88 093	-95 947	-94 852	1 095
Ammatillinen koulutus (tilikauden tulos)	2 029	1 019	0	0	0
Viiden tähden keskusta	-590	-3 988	-4 610	-4 610	0
Hiedanranta	-317	-241	-429	-429	0
Älykaupunki kaupunkilaisille kehitysohjelma	-317	-1 036	-1 284	-1 290	-6
Elämystalouden kehitysohjelma	-202	-784	-795	-798	-3
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	56 143	140 287	145 165	158 780	13 615
Hiedanranta	-10	-60	-1 000	-1 000	0
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-14 723	-41 740	-44 567	-44 769	-202
Viiden tähden keskusta	-29	-209	-330	-330	0
Hiedanranta	-5	-32	-400	-400	0
Hiilineutraaleja tekoja	-36	-192	-500	-500	0
Joukkoliikennelautakunta	-8 058	-29 659	-29 339	-29 362	-23
Konsernihallinto (toimintakate)					
Konsernihallinto					
ICT-kehittäminen (toimintakate+nettoinvestoinnit)	-2 072	-10 753	-13 200	-12 600	600
Tarkastuslautakunta	-98	-411	-403	-403	0
Keskusvaalilautakunta	-486	-328	-632	-632	0
Konsernihallinto, muut	-7 172	-23 240	-28 183	-28 381	-198
Yhteiset erät	-39 920	-127 561	-112 437	-115 291	-2 854
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos (liikeylijäämä)	8 919	28 802	28 773	28 773	0
Tampereen Vesi Liikelaitos (korvaus peruspääomasta)	-4 900	-14 700	-14 700	-14 700	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos (liikeylijäämä)	701	71	0	40	40

INVESTOINNIT

Nettoinvestoinnit sitovuustasoittain, 1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-1 471	-5 916	-17 720	-17 720	0
Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	63	-15	-1 240	-1 240	0
Ammatillinen koulutus	-381	-2 311	-2 377	-1 977	400
Asunto- ja kiinteistölautakunta					
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-5 731	-15 112	-15 985	-15 985	0
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-26 615	-108 407	-118 657	-97 250	21 407
Hiedanranta	-653	-15 088	-5 500	-4 600	900
Viiden tähden keskusta	-27	-1 240	-3 100	-3 100	0
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-6 292	-57 738	-48 550	-53 050	-4 500
Hiedanranta	-19	-65	-800	-800	0
Viiden tähden keskusta	-376	-4 807	-9 640	-9 640	0
Joukkoliikennelautakunta	-2	109	-500	-500	0
Konsernihallinto					
Konsernihallinto, muut	-76	-3	-100	-86	14
Yhteiset erät	0	-517	-4 400	-4 400	0
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos	-5 765	-15 877	-24 520	-24 520	0
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	-175	-36	0	-330	-330

LASKELMAOSA

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Korkotuotot ja -kulut	-3 171	-8 859	-11 169	-14 368	-3 199
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	0	68 832	68 832	0

TALOUSARVION TOIMINNAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan sekä

pormestariohjelmaan. Talousarviossa tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille.

Alla olevassa taulukossa esitetään kokonaisnäkökulma vuoden 2023 talousarvion toiminnan tavoitteiden (pois lukien liikelaitokset) etenemisestä tammi-huhtikuun aikana ja arvio niiden toteutumisesta vuoden loppuun mennessä.

Seuraavassa luvussa arvioidaan tarkemmin kaupunkitasoisten toiminnan tavoitteiden toteutumista. Lautakunnille ja liikelaitoksille asetetuista tavoitteista raportoidaan tarkemmin niiden omassa osiossa. Tytär-yhteisöille asetetuista tavoitteista raportoidaan kerran vuodessa tilinpäätöksessä.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Toteuma	Lisätietoa toteumasta
1	Lasten ja nuorten ¹ koettu ahdistuneisuus on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta, sivistys- ja kulttuurilautakunta
2	Lasten, nuorten ja aikuisten liikkuminen on lisääntynyt vuoteen 2021 verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
3	Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomien, vailla ammatillista tutkintoa olevien perustutkinto-opiskelijoiden, negatiiviset eroamiset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
4	Pienten lasten alueellisen tuen saatavuus on parantunut vuoteen 2021 verrattuna	+	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
5	Asuinalueiden kehittämistyön organisointi on tehty ja toiminta käynnistetty	+	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
6	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun yhteistyössä sidosryhmien ² kanssa edelliseen vuoteen verrattuna	?	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
7	Nuorten ja aikuisten päihteiden käyttö ³ on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
8	Kiusaaminen on vähentynyt toisen asteen koulutuksessa edelliseen vuoteen verrattuna	-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
9	Hyvinvointialueen käynnistymistä on tuettu ja yhdyspintojen ⁴ toimivuus varmistettu	+/-	Kaupunginhallitus
10	Laajan työttömyysasteen ⁵ kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	+/-	Elinvoima- ja osaamislautakunta
11	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea ⁶ saa Tampereella keskimäärin vähintään 3000 henkilöä kuukaudessa	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
12	Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen asuntotuotantotavoite 716 asuntoa toteutuu	-	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
13	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem ²	+	Asunto- ja kiinteistölahtakunta
14	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 150 pientalon rakentaminen ⁷	+	Yhdyskuntalautakunta
15	Itsensä yksinäiseksi tuntevien lasten, nuorten ja aikuisten osuus on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
16	Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2021 verrattuna	+	Sivistys- ja kulttuurilautakunta, yhdyskuntalautakunta
17	Yritystapahtumien ja kongressien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
18	Yleisarvosana Tampereesta tapahtumia ja kulttuuria tukevana ja edistävänä kaupunkina on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
19	Alueen startup-yritysten määrä ja niiden henkilöstömäärä ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
20	Mielikuva Tampereen onnistumisesta innovaatioiden tukemisessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
21	80 % asemakaavoitetusta asuinkerrosalasta sijoittuu joukkoliikenneväyhykkeille ja aluekeskuksiin	+	Yhdyskuntalautakunta

22	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	+	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
23	Liikkuminen kestäväillä kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna	+	Yhdyskuntalautakunta
24	Raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma on valmistunut päätöksentekoon ja toteutussuunnittelu käynnistynyt	+	Yhdyskuntalautakunta
25	Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit on määritetty ja seuranta käynnistetty	+	Yhdyskuntalautakunta
26	Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden ensimmäisten oleskelulupien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
27	Työllisyyskokeilun aikana työllistyneiden kokonaismäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
28	Ammatillisista perustutkinnoista on valmistunut vähintään 2700 opiskelijaa	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
29	Tyytyväisyys keskustan katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoon on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Yhdyskuntalautakunta
30	Keskustan saavutettavuuden parantamiseen tähtäävä liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu	+	Yhdyskuntalautakunta
31	Tampere-Pirkkalan matkustajalentojen määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Elinvoima- ja osaamislautakunta
32	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki	+	Elinvoima- ja osaamislautakunta
33	Perusopetuksen oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna	?	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
34	Tilikauden tulos on vähintään 3,3 milj. euroa (alkuperäinen TA23-tavoite vähintään 0)	+	Kaupunginhallitus
35	Investointien tulorahoitus-% on 57	+	Kaupunginhallitus
36	Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman laadinnassa on huomioitu talous- ja tuottavuusohjelmaan sisällytettyjen toimenpiteiden valmistelu ja toteutus	?	Kaupunginhallitus
37	Esimiesarvioinnin kaupunkitasoinen keskiarvo on vähintään 3	?	Kaupunginhallitus
38	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Kaupunginhallitus
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Kaupunginhallitus, kaikki lautakunnat
40	Hakijakokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	?	Kaupunginhallitus
41	Kaupungin asiakkaita 57 % kokee, että palvelu ylittää odotukset	?	Kaupunginhallitus
42	Asiointi digitaalisessa kanavassa on mahdollista 35 % kaupungin palveluja	?	Kaupunginhallitus
43	Hankintatoiminta on uudelleen organisoitu ja hankintapalvelu on käynnistynyt	+	Kaupunginhallitus

¹ Perusopetus, lukiot ja ammatillinen koulutus

² Hyvinvointialue ja vuokra-asuntotoimijat

³ Nuorten osuus, jotka kokeilleet huumeita vähintään 2 kertaa ja aikuisten liiallinen alkoholin käyttö

⁴ Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, hyvinvointikeskustoiminta, järjestöyhteistyö, oppilas- ja opiskeluhuolto, perhekeskustoiminta, työllisyyspalvelut, maahanmuutto ja kotoutuminen, maankäyttö ja palveluverkko

⁵ Laaja työttömyysaste pitää sisällään työttömät työnhakijat ja erilaisten työllisyyspalveluiden piirissä olevat henkilöt.

⁶ Työmarkkinatukea voi saada työttömyyden tai työllistymistä edistävän palvelun (mm. työnhaun tuki, osaamisen kehittäminen ja kuntoutus) perusteella. Kunta ei maksa työmarkkinatuen kuntaosuutta siltä ajalta, jolloin työmarkkinatukea saava henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

⁷ Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen tavoite vuosille 2022-2025 keskimäärin 150 tonttia vuodessa.

Kaupunkitasoiset toiminnan tavoitteet

Vuoden 2023 talousarviossa on asetettu 11 kaupunkitasoista toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista kolmen arvioidaan toteutuvan ja yhden toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä. Seitsemän tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
9	Hyvinvointialueen käynnistymistä on tuettu ja yhdyspintojen ¹ toimivuus varmistettu	Hyvinvointialueen käynnistymistä on tuettu virka-avulla ja tiiviillä yhteistyöllä esimerkiksi henkilöstö-, talous- ja tietohallinnon toimesta. Yhteinen tekeminen yhdyspinnoilla -projekti koordinoi osana Siirtoja-projektia yhdyspintojen valmistelua ja toimivuuden varmistamista. Projektille asetetut tavoitteet toteutuivat pääasiassa suunnitellusti. Projektissa luotiin pysyviä hyvinvointialueyhteistyön toimintamalleja ja rakenteita. Yhdyspintojen tunnistetuista toimintaohjeista ja sopimuksista 65 % oli valmiita maaliskuun loppuun mennessä, 27 % valmisteltiin parhaillaan ja 9 % oli aloittamatta. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
34	Tilikauden tulos on vähintään 3,3 milj. euroa (alkuperäinen TA23-tavoite vähintään 0)	Tilikauden tulosennuste on 36,9 milj. euroa ylijäämäinen, mikä on 33,6 milj. euroa muuttettua talousarvion tavoitetta parempi (KV 20.2.2023 ta-muutosten jälkeen talousarvion tulostavoite on 3,3 milj. euroa). Toimintakate-ennuste on lähes muutetun talousarvion mukainen. Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon nähden ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan 13,6 milj. euroa budjetoitua parempi toimintakate-ennuste ja sivistys- ja kulttuurilautakunnan 11,7 milj. euron toimintakatteen ylitys. Verotulojen ennuste on 37,0 milj. euroa budjetoitua parempi. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
35	Investointien tulorahoitus-% on 57	Vuosikate-ennuste on 165,7 milj. euroa, mikä on 33,8 milj. euroa budjetoitua parempi. Nettoinvestointien ennuste 244,1 milj. euroa alittaa muutetun talousarvion 18,5 milj. eurolla. Investointien tulorahoitusprosentiksi muodostuu 68 % (KV 20.2.2023 ta-muutosten jälkeen investointien tulorahoitustavoite on 50 %). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
36	Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman laadinnassa on huomioitu talous- ja tuottavuusohjelmaan sisällytetyjen toimenpiteiden valmistelu ja toteutus	Vuoden 2024 talousarviokehityksen valmistelu on käynnissä. Talousarvion kehysvalmistelussa kaupungin kaikilta toimintayksiköiltä edellytetään tuottavuuden parantamista siten, että kustannusten nousu saadaan pidettyä yleistä kustannustason nousua alhaisempana. Talousarvion kehysneuvotteluissa käydään läpi talous- ja tuottavuusohjelmaan sisällytetyjen toimenpiteiden valmistelutilanne. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
37	Esimiesarvioinnin kaupunkitasoinen keskiarvo on vähintään 3	Esihenkilöarvioinnin kaupunkitasoiset tulokset saadaan kerran vuodessa. Vuonna 2023 arviointi toteutetaan syksyllä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
38	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työhyvinvoinnin kehitystä seurataan työhyvinvointimatriisilla, joka huomioi sairauspoissaolojen, työtapaturmien, työkyvyttömyyselä-kemaksujen sekä keskeisten Kunta10 -mittareiden kehityksen. Työhyvinvointimatriisin tulos raportoidaan kerran vuodessa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuksesta ei ole saatavilla huhtikuun lopun tilanteessa vertailutietoa vuodelta 2022. Vertailutieto saatavilla elokuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
40	Hakijakokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Hakijakokemuskysely on otettu käyttöön 1.6.2022. Hakijakokemuksen tulos ajalla 1.6.-31.12.2022 on 3,95 (arviointiasteikko 1 - 5, 1 = en ollenkaan houkuttelevana; 5 = erittäin houkuttelevana), vastanneita 225 henkilöä. Tulos 18.4.2023 on 3,93, vastanneita 289 henkilöä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

41	Kaupungin asiakkaista 57 % kokee, että palvelu ylittää odotukset ²	Asiakaskokemusta mittaava järjestelmä otetaan kaupungilla käyttöön syyskuussa 2023. Tietoa asiakaskokemuksesta saatavissa vuoden lopulla. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
42	Asiointi digitaalisessa kanavassa on mahdollista 35 % kaupungin palveluja	Palvelutietovarantoon on ilmoittanut kanavistaan 162 Tampereen kaupungin palvelua. Näistä 40 tarjoaa vähintään yhtenä asiointikanavana verkkoasiointin. Näin ollen tällä hetkellä asiointi digitaalisessa kanavassa on mahdollista 25 % kaupungin palveluja. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
43	Hankintatoiminta on uudelleen organisoitu ja hankintapalvelu on käynnistynyt	Konsernihallinnon hallintoyksikön hankintapalvelujen organisointi on edennyt kevään 2023 aikana ja hankintojen kategoriajohtamismallin käyttöönotto etenee suunnitelman mukaisesti. Toiminnan tueksi hankitun ”hankintojen hallinta- ja kilpailutusjärjestelmän” käyttöönotto on edennyt aikataulusta jäljessä, mutta se ei estä toiminnan käynnistämistä kesään mennessä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

¹ Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, hyvinvointikeskustoiminta, järjestöyhteistyö, oppilas- ja opiskeluhoito, perhekeskustoiminta, työllisyyspalvelut, maahanmuutto ja kotoutuminen, maankäyttö ja palveluverkko

² Mittaustavasta riippuen vaihtoehtoiset asiakaskokemusta mittaavat kysymykset ovat suositteluun tai onnistumiseen liittyviä: Kuinka todennäköisesti suosittelisit meiltä saamaasi palvelua ystävällesi? tai Kuinka onnistuimme tänään?

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintatulot	16 603	46 688	45 543	46 543	1 000
Toimintamenot	-163 441	-469 247	-499 960	-512 686	-12 726
Toimintakate	-146 838	-422 559	-454 417	-466 143	-11 726
Varhaiskasvatus ja esiopetus					
Toimintatulot	5 176	14 305	13 364	13 764	400
Toimintamenot	-54 822	-151 370	-165 651	-171 663	-6 012
Toimintakate	-49 647	-137 065	-152 287	-157 899	-5 612
Perusopetus					
Toimintatulot	4 976	15 300	15 867	15 867	0
Toimintamenot	-71 703	-206 963	-218 575	-224 774	-6 199
Toimintakate	-66 727	-191 663	-202 707	-208 907	-6 199
Kulttuuri					
Toimintatulot	3 955	10 990	9 307	9 907	600
Toimintamenot	-21 950	-66 759	-68 440	-68 948	-508
Toimintakate	-17 994	-55 769	-59 133	-59 041	92
Liikunta ja nuorisio					
Toimintatulot	2 496	6 093	7 004	7 004	0
Toimintamenot	-14 964	-44 154	-47 295	-47 300	-6
Toimintakate	-12 468	-38 061	-40 291	-40 297	-6

Suurimmat poikkeamat:

- Palkkaratkaisun ennakoitua suurempi kustannusvaikutus
- Palvelusetelipäivähoidon kustannusten kasvu
- Maahanmuuttajien valmistavan opetuksen tarpeen kasvu

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan tammi-huhtikuun toimintakate on 0,2 milj. euroa ajankohdan muutettua talousarviota heikompi. Toimintatuottojen 0,7 milj. euron ylitys aiheutuu pääosin varhaiskasvatuksen maksutuotoista ja kulttuurin myyntituotoista. Varhaiskasvatustalouden muutos 1.3.2023 alkaen on ei ole pienentänyt maksutuottokertymää ennakoitulla tavalla. Vastaavasti tukien ja avustusten toteumasta puuttuu hankkeiden tuloja. Toimintakulut ovat toteutuneet 1,0 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä ai-

heutuu henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Henkilöstökulujen ylitystä selittää sijaiskulujen toteuma ja perusopetukseen valmistavien ryhmien lisääntyminen. Palvelujen ostojen ylitys aiheutuu pääosin palvelusetelipäivähoidosta sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ateriapalveluista. Talousohjelman toimenpiteenä ollut ateriapalvelujen laskutusmallin muutos toteutuneiden aterioiden mukaan on valmisteilla yhteistyössä Pirkanmaan Voimia Oy:n kanssa, mutta se ei ole vielä tuonut talousarvioon ennakoituja säästöjä.

Lautakunnan tilinpäätösennusteen toimintakate on 11,7 milj. euroa budjetoitua heikompi. Ennuste on parantunut 0,7 milj. euroa maaliskuun talouskatsauksen ennusteesta, mikä aiheutuu pääosin varhaiskasvatuksen tarkentuneesta mak-

sutuloennusteesta. Toimintatuottojen ennuste on 1,0 milj. euroa budjetoitua parempi, mikä johtuu varhaiskasvatuksen maksutuotoista sekä historiallisten museoiden maksu- ja myyntituotoista. Toimintakulujen ennuste on 12,7 milj. euroa muutettua talousarviota suurempi, mikä aiheutuu henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen ylityksistä. Henkilöstökulujen ylitykset aiheutuvat palkkaratkaisun tarkentuneesta kustannusvaikutuksesta, maahanmuuttajien valmistavan opetuksen tarpeen kasvusta sekä sijaiskustannuksista. Palkkaratkaisun kustannusvaikutus on tarkentunut noin 5,1 milj. euroa budjetoitua suuremmaksi. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset aiheutuvat palvelusetelipäivähoidon kustannusten kasvusta, muissa kunnissa koulua käyvien tamperelaisten oppilaiden kustan-

nusten kasvusta sekä työterveyden ja ateriapalvelujen kustannuksista. Tilinpäätösennusteen nettomenojen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 43,6 milj. euroa eli +10,3 %.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakate on toteutunut tammi-huhtikuussa 0,8 milj. euroa ajankohdan muutettua talousarviota heikompana palvelujen ostojen toteumasta johtuen. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 5,6 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennuste on 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota suurempi, koska varhaiskasvatustalouden muutoksen vaikutus maksutulujen kertymään on ollut ennakoitua pienempi. Vastaavasti tuet ja avustukset toteutuvat budjetoitua pienempinä, koska varhaiskasvatustalouden mukaisen tuen uudistamisen edistämisen hanke siirtyy osittain vuodelle 2024. Toimintakulujen ylitysenennuste on 6,0 milj. euroa, mikä aiheutuu henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Henkilöstökulujen ylitys aiheutuu palkkatarkoituksen kustannusvaikutuksesta ja sijaiskuluisten kasvusta. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset aiheutuvat palvelusetelipäivähoidosta. Palvelusetelipäiväkoodeissa on ollut lapsia ja tuen lapsia ennakoitua enemmän. Tuen lain muutoksen takia korotettujen palvelusetelien määrä on ollut ennakoitua suurempi. Palveluseteli-

päivähoitoon elokuussa tuleva indeksi- ja kerroinkorotus on talousarviossa ennakoitua suurempi. Lisäksi ateriapalveluissa ennustetaan ylitystä, koska talousarvioon ennakoitua säästöt laskutusmallin muutoksesta eivät ole toteutuneet. Vastaavasti avustuksissa ennustetaan säästöjä lakisääteisessä kotihoidon tuessa ja yksityisen hoidon tuen kuntalisässä.

Perusopetuksen toimintakate on toteutunut 1,0 milj. euroa ajankohdan muutettua talousarviota heikompana, mikä johtuu pääosin maahanmuuttajien valmistavan opetuksen ryhmien lisääntymisestä ja sijaiskuluista sekä ateriapalvelujen ostoista. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 6,2 milj. euroa budjetoitua heikompi. Toimintatuottojen ennuste on budjetoidun mukainen. Toimintakulujen ennuste ylittää budjetin 6,2 milj. euroa, mikä johtuu henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Henkilöstökulujen ylitys aiheutuu palkkatarkoituksen kustannusvaikutuksesta ja perusopetuksen valmistavan opetuksen ja suomi toisena kielenä -opetuksen lisääntyneestä tarpeesta. Maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilasmäärä on lukuvuoden alun jälkeen kasvanut 173 oppilaalla ja 14 ryhmällä. Yhteensä oppilaita on 282 ja ryhmiä 28. Palvelujen ostojen suurimmat ylitykset aiheutuvat muissa kunnissa koulua käyvien tamperelaisten oppilai-

den kustannusten kasvusta sekä ateria- ja työterveyspalvelujen kustannuksista. Talousarvioon ennakoitua säästöt ateriapalvelujen laskutusmallin muutoksesta eivät ole toteutuneet.

Kulttuurin palveluryhmän toimintakate tammi-huhtikuussa on 1,0 milj. euroa ajankohdan muutettua talousarviota parempi, mikä aiheutuu toimintatuottojen hyvästä kertymästä sekä henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen toteumasta. Tilinpäätösennusteen toimintakate on 0,1 milj. euroa budjetoitua parempi. Toimintatuottojen ennustetaan ylittyvän yhteensä 0,6 milj. euroa, mikä johtuu historiallisten museoiden runsaista yleisö-määristä. Toimintakulujen ennustetaan ylittyvän 0,5 milj. euroa palkkatarkoituksen kustannusvaikutuksesta johtuen.

Liikunta ja nuoriso palveluryhmän toimintakate on toteutunut 0,7 milj. euroa ajankohdan muutettua talousarviota parempana. Liikuntapalvelujen maksutuottokertymä oli budjetoitua parempi ja toimintakulut toteutuivat ajankohdan muutettua talousarviota pienempänä. Tilinpäätösennusteen toimintakate on budjetoidun mukainen. Henkilöstökuluihin ennustetaan ylitystä palkkatarkoitukselta johtuen ja vastaavasti rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen ostoihin ennustetaan alitusta.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Bruttoinvestoinnit	-1 471	-5 937	-17 720	-17 720	0
Rahoitusosuudet	0	20	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-1 471	-5 916	-17 720	-17 720	0

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan investointeja on toteutunut tammi-huhtikuussa 1,4 milj. euroa. Investointien toteumaaste on 8 %. Investointien valmistuminen painottuu loppuvuoteen.

Investointiennuste on 17,2 milj. euroa, mikä on muutetun talousarvion mukainen. Suurimpia kohteita ovat Ahvenisjärven ja Lielahden kentät ja tekojäät, Kaupin urheilupuiston kehittäminen,

Vuoreksen reittien rakentaminen sekä koulujen ja päiväkotien ensikertainen kalustaminen.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle on asetettu vuoden 2023 talousarviossa 9 sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista kahden arvioidaan toteutuvan ja seitsemän tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
1	Lasten ja nuorten ¹ koettu ahdistuneisuus on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Vuoden 2021 jälkeen seuraava toteutus on huhtikuussa 2023. Tulokset eivät ole vielä saatavilla. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
2	Lasten, nuorten ja aikuisten liikkuminen on lisääntynyt vuoteen 2021 verrattuna	Tamperelaiset aikuiset liikkuvat hengästyttävästi yli tunnin viikossa hieman useammin kuin kaksi vuotta sitten. Muutos on 3,1 %-yksikköä (2021 57,2 % / 2023 60,3 %). Tietoa lapsista ja nuorista saadaan syksyllä 2023. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
4	Pienten lasten alueellisen tuen saatavuus on parantunut vuoteen 2021 verrattuna	Pienten lasten tukea järjestetään alueellisesti yhtä koko kaupunkia palvelevaa erityisryhmää lukuun ottamatta. Toimintakaudella 2020-2021 integroitua varhaiskasvatusryhmiä oli 26 ja kaudella 2022-2023 28. Integroitua esiopetusryhmiä toimintakaudella 2020-2021 oli 11 ja toimintakaudella 2022-2023 19. Määräaikaisten varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja avustajien määrää on lisätty 52 henkilöllä toimintakaudella 2022-2023 verrattuna vuoteen 2021 valtion erityisavustuksella. Resursoinnissa on otettu huomioon alueiden erityispiirteet sekä myönteinen erityiskohtelu. Käytetty valtion erityisavustus on kertaluonteinen, eikä uusista avustuksista ole tällä hetkellä tietoa. Pienten lasten tuen saatavuutta on osaltaan parantanut myös varhaiskasvatuksen erityisopettajien nepsy-osaamisen vahvistuminen. Koulutuksen saanutta nepsy-valmentajia oli toimintakaudella 2020-2021 10 ja 2022-2023 16. Lisäksi yhtenä rakenteellisen tuen muotona lähipalveluna tarjottavaa tukea on toteutettu myös lapsiryhmän kokoa pienentämällä, eli tuen antaminen on huomioitu lapsiryhmän henkilöstömitoituksessa. Toimintakaudella 2022-2023 99 lapsen tuen päätökseen on kirjattu rakenteelliseksi tueksi lapsiryhmän pienentäminen. Aikaisemmin ryhmän pienentäminen on ollut käytössä vain poikkeustapauksissa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
7	Nuorten ja aikuisten päihteiden käyttö ² on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	Alkoholia lähes päivittäin käyttävien aikuisten osuus on hieman noussut (2021 3,3 % / 2023 3,9 %, muutos 0,6 %-yksikköä). Tietoa lasten ja nuorten päihteidenkäytöstä saadaan syksyllä 2023. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
15	Itsensä yksinäiseksi tuntevien lasten, nuorten ja aikuisten osuus on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	Tamperelaiset aikuiset tuntevat itsensä yksinäiseksi hieman aiempaa harvemmin. Muutos on -1,4 %-yksikköä (2021 17,2 % / 2023 15,8 %). Tietoa lasten ja nuorten yksinäisyydestä saadaan syksyllä 2023. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
16	Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2021 verrattuna	Kaupungin hyvinvointikyselyn mukaan aikaisempaa hieman useampi kokee voivansa vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen (2021 28,1 % / 2023 33,2 %, muutos 5,1 %-yksikköä). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
18	Yleisarvosana Tampereesta tapahtumia ja kulttuuria tukevana ja edistävänä kaupunkina on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Yleisarvosana saadaan Pirkanmaan tapahtuma- ja kulttuuribarometrissa, jonka toteutetaan vuoden loppupuolella. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
33	Perusopetuksen oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna ³	Oppimistuloksia mittaavat arvioinnit toteutetaan huhti-toukokuussa 2023. Tulokset ovat käytettävissä elo-syyskuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuksesta ei ole saatavilla huhtikuun lopun tilanteessa vertailutietoa vuodelta 2022. Vertailutieto saatavilla elokuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

¹ Perusopetus, lukiot ja ammatillinen koulutus

² Nuorten osuus, jotka kokeilleet huumeita vähintään 2 kertaa ja aikuisten liiallinen alkoholin käyttö

³ 2., 7. ja 9.-luokkalaisten äidinkieli

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutet- tu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintatulot	39 524	113 037	121 741	121 661	-80
Toimintamenot	-65 622	-205 001	-223 309	-222 143	1 166
Toimintakate	-26 098	-91 964	-101 568	-100 482	1 086
Ammatillinen koulutus					
Toimintatulot	35 782	104 282	107 847	107 970	123
Toimintamenot	-33 317	-102 103	-106 350	-106 473	-123
Toimintakate	2 465	2 178	1 497	1 497	0
Lukiokoulutus					
Toimintatulot	421	1 305	1 569	1 569	0
Toimintamenot	-10 338	-33 101	-36 526	-36 836	-310
Toimintakate	-9 916	-31 796	-34 957	-35 267	-310
Työllisyys- ja kasvupalvelut					
Toimintatulot	3 176	6 712	11 482	11 214	-269
Toimintamenot	-17 950	-55 595	-63 772	-62 086	1 686
Toimintakate	-14 774	-48 883	-52 289	-50 872	1 417
Elinkeinopalvelut					
Toimintatulot	7	22	0	7	7
Toimintamenot	-1 671	-4 357	-5 157	-5 165	-8
Toimintakate	-1 664	-4 335	-5 157	-5 159	-2
Vetovoima ja edunvalvonta					
Toimintatulot	27	584	506	565	59
Toimintamenot	-1 523	-5 484	-6 129	-6 208	-78
Toimintakate	-1 496	-4 900	-5 623	-5 642	-19
Kehitysohjelmat (Keskusta ja Hiedanranta)					
Toimintatulot	110	132	336	336	0
Toimintamenot	-824	-4 361	-5 375	-5 375	0
Toimintakate	-713	-4 229	-5 039	-5 039	0

Suurimmat poikkeamat:

- Lukiokoulutuksessa toimintakateen arvioidaan ylittyvän 0,3 milj. euroa palkkaratkaisun vaikutusten vuoksi.
- Tilinpäätösennusteessa Työllisyys- ja kasvupalvelujen toimintakateen ennustetaan toteutuvan 1,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä. Palveluryhmän henkilöstömenojen arvioidaan alittuvan 1,1 milj. euroa ja palvelu-

jen ostojen 0,6 milj. euroa. Alitus aiheutuu palkkatukiudistuksen voimaantumisen siirtymisestä, rekrytointien viivästyisestä sekä työllisyyskokeilussa käytettävissä olevan valtion työllisyysmäärärahahan täsmäntymisestä.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan toimintakate toteutui tammi-huhtikuussa 5,2 milj. euroa muutettua talousarviota

pienempänä. Toimintatuotot toteutuivat 1,4 milj. euroa suunniteltua pienempinä ja toimintakulut 6,6 milj. euroa budjetoitua pienempinä. Toimintatuotoissa palkkatuet sekä ammatillisen koulutuksen projektien saamat avustukset ovat toteutuneet suunniteltua pienempinä. Toimintakulujen osalta suurimmat poikkeamat kohdistuvat etenkin henkilöstömenoihin ja palvelujen ostoihin. Henkilöstökulut ovat toteutuneet 3,1 milj. euroa kauden suunnitelmaa pienempinä. Taustalla vaikuttaa mm. palkkatuen lainsäädännön voimaantumisen siirtyminen heinäkuun alkuun 2023 sekä rekrytointien viivästyminen Työllisyys- ja kasvupalveluissa. Palvelujen ostojen 3,9 milj. euroa kauden suunnitelmaa pienempi toteuma aiheutuu valtion työllisyysmäärärahojen käytön painottamisesta työllisyyskokeilussa sekä Strategisen hankekehityksen palveluryhmään sisältyvän Viiden tähden keskustan kehitysohjelman palvelujen ostojen painottumisesta loppuvuoteen.

Avustukset ovat toteutuneet 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota suurempina, ylityksen kohdistuessa työmarkkinatuen kuntaosuuteen. Työmarkkinatukimenot ovat kuitenkin pienentyneet edellisvuoteen nähden. Tammi-huhtikuun toteuma 8,6 milj. euroa on 0,6 milj. euroa pienempi kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana.

Tilinpäätösennusteiden mukaan lautakunnan toimintakate toteutuu 1,1 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,1 milj. euroa ja toimintakulujen 1,2 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä. Lautakuntatasolla henkilöstökulujen ennuste alittaa suunnitellun 0,7 milj. euroa. Palveluryhmä-

tasolla henkilöstökulujen ennusteeseen sisältyy alitusta etenkin Työllisyys- ja kasvupalveluissa ja ylitystä lukiokoulutuksessa palkkaratkaisun vaikutusten vuoksi. Palvelujen ostojen ennuste alittaa muutetun talousarvion 0,6 milj. euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmän ennuste on 0,1 milj. euroa suunniteltua suurempi ja ylitys kohdistuu Treduun.

Ammatillisen koulutuksen tammi-huhtikuun toteutunut tilikauden tulos oli 2,0 milj. euroa, joka on 0,9 milj. euroa kauden muutettua talousarviota parempi. Ammatillisen koulutuksen palveluryhmän osalta henkilöstökulujen toteuma alittaa kauden muutetun talousarvion 0,9 milj. euroa, koska mm. palkkaratkaisun vaikutukset ja tietyt jaksotuskirjaukset eivät vielä näy toteumassa. Palvelujen ostot ovat toteutuneet 0,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä.

Tilinpäätösennusteen mukaan Ammatillisen koulutuksen vuoden 2022 tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan suunnitellusti nollatuloksena. Palkkaratkaisun lisäkustannusvaikutukset ovat arviolta 1,0 milj. euroa ja tavoitteena on saada lisäkustannukset katettua budjetin sisällä. OKM avaa syyskuussa vuoden 2023 toisella lisäsuoritepäätöksellä jaettavaa rahoitusta koskevan haun, jossa haetaan rahoitusta akuutteihin tarpeisiin. Rahoitus jaetaan opiskelijavuosina ja tarvittaessa perusrahoituksen harkinnanvaraisena korotuksena. Tredun valtionosuustulon perusteena oleva tavoitteellinen opiskelijavuositavoite on ylitymässä, joten on todennäköistä, että lisäsuoritepäätöksellä saadaan lisärahoitusta vuodelle 2023.

Lukiokoulutuksen toimintakate toteutui tammi-huhtikuussa -9,9 milj. euronä, joka on 0,7 milj. euroa kauden suunniteltua pienempi. Tilinpäätösennusteessa toimintakatteen ennuste on -35,3 milj. euroa ja sen arvioidaan ylittävän muutettu talousarvio 0,3 milj. eurolla. Ylitys

kohdistuu henkilöstökuluihin ja aiheutuu palkkaratkaisun vaikutuksista. Edelliseen vuoteen nähden lukiokoulutuksen toimintakate on kasvamassa 3,5 milj. euroa etenkin oppivelvollisuuden laajenemisen seurauksena.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden tammi-huhtikuun toimintakate toteutui 2,4 milj. euroa suunniteltua pienempänä. Toimintatuotot toteutuivat 0,9 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Toimintakulut toteutuivat 3,3 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Henkilöstökulut ovat toteutuneet suunniteltua pienempänä, koska palkkatuki uudistus siirtyi vuodenvaihteesta heinäkuun alkuun ja lisäksi kaikkia suunniteltuja tehtäviä ei olla saatu täytettyä heti vuoden alusta.

Työllisyys- ja kasvupalveluiden toimintakatteen ennuste on 1,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi. Henkilöstökulut ovat alittamassa muutetun talousarvion 1,1 milj. euroa. Palkkatuen lainsäädännön uudistuksen piti tulla voimaan vuodenvaihteessa, mutta voimaantulo on siirtynyt heinäkuun alkuun 2023. Tästä johtuen tarve palveluohjaajien rekrytoinnille ei ole realisoitunut. Lisäksi kaikkia tehtäviä ei olla saatu täytettyä heti vuoden alusta lähtien. Palvelujen ostojen ennustetaan toteutuvan muutettuun talousarvioon nähden 0,6 milj. euroa pienempinä. Kaupungin omat yrityksille ja yhdistyksille suunnattujen työllistämistukien (rekrytuot) ennustetaan toteutuvan muutettuun talousarvioon nähden 0,6 milj. euroa pienempinä mm. työvoimapulatilanteen vuoksi.

Elinkeinopalvelut -palveluryhmän tammi-huhtikuun toimintakate on toteutunut 55 teur muutettua talousarviota pienempänä. Elinkeinopalvelut -yksikön palveluiden ostot ovat hieman alittuneet. Älykaupunki kaupunkilaisille kehitysohjelman henkilöstökulut ja palveluiden ostot ovat alittuneet yhteensä n. 0,11 milj. euroa selittyen uusien rekrytointien sekä

palveluiden ostojen kustannusten painottumisesta vasta myöhäisimmille raportointikuukausille. Tilinpäätösennusteessa palveluryhmän toimintakate on lähes muutetun talousarvion mukainen. Henkilöstökustannusten ennusteessa on huomioitu palkkaratkaisun vaikutus, jonka vuoksi henkilöstömenojen arvioidaan ylittyvän 9 teur. Myös 6Aika koordinaatiohankkeen toimintatuottojen ennustetta on nostettu 7 teur vuodelle 2023 jäävän tulosvaikutuksen vuoksi. Palveluryhmään sisältyvän Älykaupunki kaupunkilaisille kehitysohjelman osalta toimintakatteen ennuste on muutetun talousarvion mukainen. Tarkemmat tiedot kehitysohjelmasta on esitetty katsauksen Kehitysohjelmat -osiossa.

Vetovoima ja edunvalvonta -palveluryhmän tammi-huhtikuun toteutunut toimintakate on n. 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi. Palvelujen ostot ovat alittuneet yhteensä n. 0,3 milj. euroa johtuen pääosin tapahtumapalvelujen hankintojen ja oman palvelutuotannon kustannusten (esim. Kesäkeidas, Valoviikkojen avajaiset ja Joulutori) painottumisesta vasta myöhäisemmille raportointikuukausille. Tilinpäätösennusteessa palveluryhmän toimintakate on lähes muutetun talousarvion mukainen. Henkilöstökustannusten ennusteessa on huomioitu palkkaratkaisun vaikutus. Palveluryhmän toimintakatteen arvioidaan tämän vuoksi ylittyvän 19 teur. Tapahtumapalveluiden henkilöstömenojen ennusteessa on huomioitu jääkiekon MM-kisojen järjestämisestä johtuva henkilöstökustannusten lisäys 59 teur. Myös toimintatuottojen ennustetta on nostettu vastaavalla summalla, koska nämä kustannukset laskutetaan edelleen kaupungin suur tapahtumat -yksiköltä. Palveluryhmään sisältyvän Elämystalouden kehitysohjelman osalta toimintakatteen ennuste on muutetun talousarvion mukainen. Tarkemmat tie-

dot kehitysohjelmasta on esitetty katsauksen Kehitysohjelmat -osiossa.

Strateginen hankekehitys -palveluryhmän kokonaisuus muodostuu Viiden tähden keskustan ja Hiedanrannan kehitysohjelmien elinvoima- ja osaa-

mislautakunnan alaisesta toiminnasta. Palveluryhmän toimintakate on tammi-huhtikuussa toteutunut 1,0 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä. Kehitysohjelmien projektien hankinnat kohdistuvat loppuvuoteen. Tilinpäätö-

sennuste on muutetun talousarvion mukainen. Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien taloudesta on raportoitu kokonaisuutena Kehitysohjelmat -osiossa.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	15	-15	-1 240	-1 240	0
Ammatillinen koulutus					
Bruttoinvestoinnit	-381	-2 311	-2 377	-1 977	400
Pysyvien vastaavien luovutustulot	23	58	0	0	0

Elinvoima- ja osaamislautakunnan muutettuun talousarvioon sisältyy nettointeja yhteensä -2,3 milj. euroa. Investoinnit koostuvat erikseen sitovista ammatillisen koulutuksen investoinneista sekä lukiokoulutuksen ensikertaisesta kalustamisesta.

Investointeja on tammi-huhtikuussa toteutettu 0,8 milj. eurolla kohdistuen Ammatillisen koulutuksen palveluryhmään. Ammatillisen koulutuksen investointisuunnitelma sisältää 1,6 milj. euron kone- ja laitehankinnat sekä Silta-kampuksen ensikertaisen kalustamisen uudelleen budjetoidut 0,8 milj. euron hankinnat.

Lukiokoulutuksen suunnitellut investoinnit 1,24 milj. euroa liittyvät Pyynikintie2 remontoitujen tilojen ensikertaiseen kalustamiseen. Investointeja ei ole tammi-huhtikuussa vielä toteutunut, mutta hankintapäätöksiä ja tilauksia on toteutettu suunnitellusti. Remontin valmistuminen ja tilojen käyttöönotto siirtyy elokuun alusta joitakin kuukausia eteenpäin, joten investoinnit toteutuvat suunniteltua myöhemmin.

Investointien tilinpäätösennuste on 2,0 milj. euroa, joka on 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota vähemmän. Ammatillisen koulutuksen osalta ensikertaiseen kalustamiseen varattua mää-

rärahaa arvioidaan jäävän käyttämättä tämän verran. Lukiokoulutuksen osalta tämänhetkisen tiedon mukaan Pyynikintie 2:n remontoituvat tilat valmistuvat tämän vuoden aikana, minkä myötä lukiokoulutuksen investointien ennuste on budjetin mukainen.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Elinvoima- ja osaamislautakunnalle on asetettu vuoden 2023 talousarviossa 14 sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista viiden ar-

vioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Yhden tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain. Kuuden tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida ja

kahden tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
1	Lasten ja nuorten ¹ koettu ahdistuneisuus on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna	Kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi. Vuoden 2021 jälkeen seuraava toteutus on huhtikuussa 2023. Tulokset eivät ole vielä saatavilla. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
3	Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomien, vailla ammatillista tutkintoa olevien perustutkinto-opiskelijoiden, negatiiviset eroamiset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna	Negatiivisen syyn vuoksi eronneita oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomia vailla ammatillista tutkintoa olevia opiskelijoita oli 266 ajalla 1-4/2023 ja samalla ajanjaksolla vuonna 2022 eronneita oli 214. Tietoa opiskelijoiden pohjakoulutuksesta ei ole kattavasti tallennettu Tredun järjestelmään ja raportoiduissa eronneissa on mukana kaikki sellaisetkin opiskelijat, joiden pohjakoulutuksesta ei ole tietoa. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
8	Kiusaaminen on vähentynyt toisen asteen koulutuksessa edelliseen vuoteen verrattuna	Lukiokoulutuksessa 1. vuoden opiskelijoista oli kokenut kiusaamista melko paljon tai jonkin verran 5,5 % vastanneista ja valmistuvista opiskelijoista 10,8 %. Vuonna 2023 vastaavat luvut ovat 1. vuoden opiskelijoilla 8,5 % ja valmistuvilla opiskelijoilla 11,8 %. Lukiokoulutuksen osalta tavoite ei toteutunut. Ammatillisessa koulutuksessa raportointikaudella (1-4/2023) vastanneista opiskelijoista kiusaamista on kokenut 2 % aloittavista opiskelijoista ja 5,8 % valmistuvista opiskelijoista. Vastaavat luvut viime vuodelta samalta ajanjaksolta olivat aloittavien osalta 1,0 % ja valmistuvien osalta 4,3 %. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
10	Laajan työttömyysasteen ² kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	Nuorten laaja työttömyysaste pysyi Tampereella ennallaan vuoden takaiseen verrattuna. Viidessä muussa suuressa kaupungissa nuorten laaja työttömyysaste nousi keskimäärin 0,2 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste kasvoi vuoden takaiseen verrattuna Tampereella 2,0 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laajan työttömyysasteen kasvua selittää osittain tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten työnhakija-asiakkaiden tulo Suomeen ja lisääntynyt määrä TE-palveluissa. Lisäksi Tampereelle muuttavien vieraskielisten määrät ovat olleet edelliseen vuoteen verrattuna kasvussa, mikä selittää myös kotoutumisaikaisten, työllistymistä edistävissä palveluissa olevien ulkomaalaisten määrän kasvua. Muissa kuutoskaupungeissa ulkomaalaisten laaja työttömyysaste kasvoi keskimäärin 0,4 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaisten laaja työttömyysaste on pääkaupunkiseudulla selvästi matalampi kuin muissa kuutoskaupungeissa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain vuoden loppuun mennessä.	+/-
11	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea ³ saa Tampereella keskimäärin vähintään 3000 henkilöä kuukaudessa	Kela maksoi tammi-huhtikuussa 2023 työmarkkinatukea aktiivitoimenpiteen ajalta keskimäärin 4062 asiakkaalle. Työllisyyskokeilun aktivointiaste on laskenut 0,2 prosenttiyksikköä vuoden takaiseen ollen huhtikuun lopussa 41,2 %. Aktivointiaste on korkea suhteessa muihin suuriin kaupunkeihin. Työllisyyskokeilun työttömien asiakkaiden määrä on noussut 638 asiakkaalla huhtikuusta 2022. Työmarkkinatukea työttömyyden takia saavien määrä on laskenut Tampereella 9,7 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
17	Yritystapahtumien ja kongressien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Vuonna 2022 Tampereella on ollut yhteensä 40 kongressia ja yritystapahtumaa. Määrän odotetaan ylittyvän tänä vuonna. Lisäksi vuonna 2022 Visit Tampereen toimesta Tampereelle saatu varmistettua 11 kongressi- ja yritystapahtumaa tuleville vuosille. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+

19	Alueen startup-yritysten määrä ja niiden henkilöstömäärä ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna	Alueen startup-yritysten määrä on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna 7,3 %. Pudotus on linjassa kansallisen ja globaalin kehityksen kanssa. Yritysten määrään vaikuttavia globaali tekijöitä ovat pandemia ja sen aiheuttamat häiriöt sekä Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen aiheuttamat häiriöt toimitusketjuissa. Henkilöstömäärän muutosta ei ole vielä selvillä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
20	Mielikuva Tampereen onnistumisesta innovaatioiden tukemisessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Vuoden 2023 tutkimus valmistuu marraskuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
26	Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden ensimmäisten oleskelulupien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden oleskeluluvista saadaan tietoa vasta tilinpäätökseen. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
27	Työllisyyskokeilun aikana työllistyneiden kokonaismäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Tammi-huhtikuussa työllistymisiä kirjattiin vuonna 2022 yhteensä 3070 ja vuonna 2023 kaikkiaan 3055. Huomioiden työttömyyden jäljellä oleva rakenne voidaan tulosta pitää hyvänä. Työllisyyskokeilun työttömien asiakkaiden määrä kokeilussa on noussut 7,5 prosentilla (638 asiakasta) huhtikuusta 2022. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
28	Ammatillisista perustutkinnoista on valmistunut vähintään 2700 opiskelijaa	Ajalla 1-4/2023 Tredusta on valmistunut perustutkinnoista 700 opiskelijaa. Vastaava toteuma edelliseltä vuodelta oli 480 opiskelijaa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
31	Tampere-Pirkkalan matkustajalentojen määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Matkustajalentojen kokonaismäärän tietoja vuodelta 2023 ei ole vielä saatavissa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
32	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki (Opiskelukaupungit, imago ja suositteluhaluus 2023 Tampere, Taloustutkimus Oy 24.4.2023) Tavoite toteutui.	+
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuksesta ei ole saatavilla vertailutietoa huhtikuun lopun tilanteesta vuodelta 2022. Vertailutieto saadaan elokuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

¹ Perusopetus, lukiot ja ammatillinen koulutus

² Laaja työttömyysaste pitää sisällään työttömät työnhakijat ja erilaisten työllisyyspalveluiden piirissä olevat henkilöt.

³ Työmarkkinatukea voi saada työttömyyden tai työllistymistä edistävän palvelun (mm. työnhaun tuki, osaamisen kehittäminen ja kuntoutus) perusteella. Kunta ei maksa työmarkkinatuen kuntaosuutta siltä ajalta, jolloin työmarkkinatukea saava henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Kiinteistöt, tilat ja asuntopoliittika					
Toimintatulot	83 308	246 105	233 164	245 063	11 899
Toimintamenot	-27 175	-105 879	-88 999	-87 284	1 716
Toimintakate	56 133	140 227	144 165	157 780	13 615

Suurimmat poikkeamat:

- Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan kertyvän 7,8 milj. euroa suunniteltua enemmän.
- Vuokratuottojen ennuste on 3,8 milj. euroa suunniteltua suurempi, mikä aiheutuu etenkin maa-alueiden vuokratuottojen suunniteltua suuremmasta kasvusta.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakateen toteuma on huhtikuun lopun tilanteessa 55,9 milj. euroa ja se eroaa kauden muutetusta talousarviosta 8,1 milj. euroa. Toimintatuotot 83,3 milj. euroa, ovat 5,6 milj. euroa enemmän kuin kauden budjetti. Toimintakulut 27,4 milj.

euroa, ovat toteutuneet 2,6 milj. euroa kauden suunnitelmaa pienempinä. Toimintatuottojen poikkeaman taustalla ovat alkuvuonna toteutuneet pysyvien vastaavien luovutusvoitot. Lahdesjärvelä sijaitsevan Metson tontin kauppa sekä Frenckellin kauppa ovat toteutuneet tammi-huhtikuun välisenä aikana ja kasvattaneet myyntivoittojen toteuman yli kauden budjetin. Myös maankäyttösopimuskorvaukset ovat toteutuneet muutettua talousarviota paremmin.

Tilinpäätösennusteen toimintakate, 157,8 milj. euroa, on 13,6 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan tu-

loutuvan 9,8 milj. euroa, joka on 7,8 milj. euroa budjetoitua enemmän. Maankäyttösopimuskorvaukset tuloutuvat yhdyskuntarakentamisen toteutumisen suhteessa. Vuokratuottojen ennuste on 213,4 milj. euroa ja ne ovat toteutumassa 3,8 milj. euroa budjetoitua suurempina. Taustalla on maa-alueiden vuokratuottojen arvioitua suurempi kasvu. Pysyvien vastaavien myyntivoittojen ennuste 20,8 milj. euroa on 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi. Toimintakulujen ennuste alittaa muutetun talousarvion 1,7 milj. eurolla. Henkilöstökulut ovat alittamassa budjetin 0,2 milj. euroa ja palvelujen ostot 1,5 milj. euroa.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Asunto- ja kiinteistölautakunnalle on asetettu vuoden 2023 talousarviossa viisi sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista kahden

arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä. Kahden tavoitteen toteutumisesta ei voida vielä arvioida ja yhden tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta

vuoden loppuun mennessä. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
5	Asuinalueiden kehittämistyön organisointi on tehty ja toiminta käynnistetty	Kaupunkitasoinen kaupunginosakehittämisen työryhmä organisoidaan ja sen työskentely käynnistetään syksyllä 2023. Kaukajärvi-Annalan kaupunginosaohjelma on käynnistetty vuoden 2023 alussa. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
6	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun yhteistyössä sidosryhmien ¹ kanssa edelliseen vuoteen verrattuna	Vuoden 2023 asunnottomuuslaskennat tehdään marraskuun 2023 poikkileikkauksen päivämäärän mukaan, jolloin vuoden 2023 pitkäaikaisasunnottomien ja asunnottomien määriä verrataan vuoden 2022 vastaaviin määriin. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?
12	Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen asuntotuotantotavoite 716 asuntoa toteutuu	Huhtikuun 2023 loppuun mennessä on valmistunut 126 MAL4-sopimuksen mukaista kohtuuhintaista asuntoa. Käynnissä olevien hankkeiden perusteella arvioidaan, että vuoden loppuun mennessä valmistuu 534 kohtuuhintaista asuntoa. Tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta vuoden loppuun mennessä.	-
13	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem ²	Vuoden 2023 aikana on tarkoitus järjestää kaksi tonttihaun kaksivaiheista menettelyä, ensimmäinen on kesäkuussa ja toinen loppuvuodesta, todennäköisesti joulukuussa. Tonttihaun ohjelmoinnin perusteella 100 000 k-m ² :n tavoite toteutuu. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuksesta ei ole satavilla vertailutietoa huhtikuun lopun tilanteesta vuodelta 2022. Vertailutieto saadaan elokuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

¹ Hyvinvointialue ja vuokra-asuntotoimijat

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutet- tu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutet- tu TA 23
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-5 731	-15 112	-15 985	-15 985	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	7 945	3 794	27 170	19 188	-7 982
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)					
Bruttoinvestoinnit	-26 615	-108 662	-118 657	-97 250	21 407
Rahoitusosuudet	0	255	1 000	1 000	0
Nettoinvestoinnit	-26 615	-108 407	-118 657	-97 250	21 407
Pysyvien vastaavien luovutustulot	14 309	9 125	2 230	15 409	13 179
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-653	-15 088	-5 500	-4 600	900
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-27	-1 240	-3 100	-3 100	0

Asunto- ja kiinteistölautakunnan investoinnit muodostuvat talonrakennushankkeista, maanhankinnasta, vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisista johtosiirroista sekä pilaantuneiden maiden puhdistuksista. Erikseen valtuustoon nähden sitovien kehitysohjelmien Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta investointimenoja sisältyy lautakunnan muutettuun talousarvioon yhteensä 7,7 milj. euroa.

Tammi-huhtikuussa lautakunnan alaisia investointeja on toteutettu yhteensä 33,3 milj. eurolla. Talonrakennushankkeita on toteutettu alkuvuoden aikana 26,6 milj. euroa. Investointien toteuma maaomaisuuden investoinneista muodostuvan asunto ja kiinteistölautakunta pl. erikseen sitovat erät osalta on 5,7 milj. euroa.

Lautakunnan nettoinvestointien tilinpäätösennuste, 120,9 milj. euroa, on 22,3 milj. euroa muutettua talousarviota pienempi.

Tampereen kaupunki hankkii tiloihin ja rakennuksiin liittyvät hanke- ja rakennuttamispalvelut Tampereen Tilapalve-

lut Oy:ltä. Vuoden 2021 talonrakennusten nettoinvestointien (pl. Hiedanranta) muutettu talousarvio sisältäen uudelleenbudjetoinnit ovat yhteensä 118,7 milj. euroa. Tilinpäätösennusteessa talonrakennushankkeiden toteumaksi arvioidaan 97,3 milj. euroa, joka on 21,4 milj. euroa suunniteltua vähemmän.

Tilinpäätösennusteeseen mukaan vuoden 2023 hankekohtaisissa määrärahoissa merkittävimmät erot muutetussa talousarviossa kohdistuvat seuraaviin hankkeisiin: Tammelan stadion uudisrakennus-hankkeen vuoden 2023 määräraha ylittyy noin 4,55 milj. eurolla. Hankkeen päivitetty toteutuskustannusarvio on 39,482 milj. euroa. Lamminpään koulun rakennus 2 uudisrakennushankkeen aloitus siirtyy elokuusta 2023 tammikuulle 2024, joten vuoden 2023 määräraha alittuu noin 3,2 milj. eurolla. Tampereen Lyseon lukion perusparannus -hankkeen aloitus siirtyy elokuusta 2023 marraskuulle 2024, joten vuoden 2023 määräraha alittuu noin 3,8 milj. eurolla. Kaupin pesäpallostadionin oheistilat -hankkeen vuoden 2023 määräraha alittuu noin 3,0

milj. eurolla, koska työt voidaan aloittaa vasta pesäpallokauden jälkeen lokakuussa. Hervannan vapaa-aikakeskuksen perusparannus -hankkeen aloitus siirtyy elokuusta 2023 joulukuulle 2023, joten vuoden 2023 määräraha alittuu noin 1,5 milj. eurolla.

Investointien (Akilan pl. erikseen sitovat erät) ennustetaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisesti. Talonrakennushankkeiden nettoinvestointien (pl. Hiedanranta) ennuste 97,3 milj. euroa eroaa muutetusta talousarviosta 21,4 milj. euroa.

Investointitoteumaan kirjautunut myös maankäyttösopimuskorvauksena saadut maa-alueet 4,7 Me, jotka nostavat merkittävästi maaomaisuuden investointien toteumaa. Kirjauksen johdosta maanhankinnan toteuma ei kuvaa rahan käyttöä. Jos muiden hankkeiden osalta muutetun talousarvion mukaiset määrärahat toteutuvat, akilan investointien (pl. erikseen sitovat erät ja talonrakennus) määräraha ylittyy tämän maanhankintaan kohdistuvan kirjauksen johdosta. Todellisia maanhankintoja on tehty noin 0,6 milj. eurolla. Aktivoitavien purkukustannusten toteuma on noin 0,15 milj. euroa. Purkukustannuksiin on muutetussa talousarviossa varattu 0,5 milj. euroa.

Pysyvien vastaavien luovutustuloja on kirjattu tammi-huhtikuussa 22,3 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet, jotka sisältyvät alkuvuoden toteumiin ovat Metsolle myyty Lahdesjärven tontti sekä Frenckellin kiinteistön kauppa. Pysyvien vastaavien luovutustulojen ennuste koko vuodelle on 34,6 milj. euroa, mikä on 5,2 milj. euroa suunniteltua enemmän.

Hiedanrannan ja Viiden tähden keskustan kehitysohjelmien investoinneista kerrotaan Kehitysohjelmat-osiossa.

Talonrakennushankkeet (1 000 euroa)	Kustannus- arvio	Tot. 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
UUDIS- JA LISÄRAKENNUKSET					
Varhaiskasvatus ja perusopetus					
Ahvenisjärven koulu uudisrakennus (ent. Pohjois-Hervannan koulu)	34 095	27	719	300	419
Etelä-Hervannan koulun, päiväkodin ja suun terveydenhuollon uudisrakennus	33 960	4 397	13 035	13 000	35
Eteläpuiston päiväkoti ja koulu ja PMO Sali	10 049	2 224	7 743	6 300	1 443
Ikurin päiväkoti ja koulu uudisrakennus	10 700	3 207	5 910	5 700	210
Lamminpään koulu rakennus 2 uudisrakennus	10 700	141	3 359	200	3 159
Olkahisen koulun uudisrakennus ja päiväkodin perusparannus	12 330	1	20	20	0
Sammon koulun laajennus ja päiväkoti (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkoti)	28 000	2 046	2 542	2 285	257
Messukylän päiväkoti uudisrakennus	8 260	2 342	7 332	6 500	832
Tahmelan uusi päiväkoti	5 700	19	200	150	50
Tasanteen päiväkoti, uudisrakennus	7 390	96	5 622	4 300	1 322
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut					
<i>Kulttuuripalvelut</i>					
Tampereen taidemuseon laajennus	22 830	1	200	50	150
<i>Vapaa-aikapalvelut</i>					
Kalevan liikuntapuiston huoltor uudisrak	1 500	7	50	100	-50
Kaupin pesäpallostadionin oheistilat	4 501	22	4 501	1 500	3 001
Kaupin urheilupuisto	13 800	19	55	55	0
Tammelan stadion uudisrakennus	34 000	2 920	9 785	14 335	-4 550
Konsernihallinto					
Tampereen kaupunginarkisto, uudisrakennus	7 399	898	930	930	0
PERUSPARANNUSHANKKEET					
Varhaiskasvatus ja perusopetus					
Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt	6 880	13	200	150	50
Hyhkyn koulun (rak 1 ja 2) perusparannus	7 800	1 186	2 634	2 650	-16
Härmälän koulun ja kirjaston perusparannus	14 481	244	6 378	5 100	1 278
Kissanmaan koulun perusparannus	13 510	4	30	25	5
Messukylän koulu perusparannus	7 975	867	4 153	3 250	903
Pispalan koulun perusparannus	12 200	3	65	65	0
Pyynikintie 2 koulurakennus perusparannus	23 960	2 648	8 472	8 455	17
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet	4 000	275	4 000	3 200	800
Päiväkotien perusparannus	3 914	935	3 914	2 400	1 514
Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperustaminen	20 410	18	400	200	200
Lukiokoulutus					
Lukioiden pienet hankkeet	489	62	489	430	59
Tampereen Lyseon lukio perusparannus	20 237	143	5 523	1 700	3 823

Talonrakennushankkeet (1 000 euroa)	Kustannus- arvio	Tot. 2023	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut					
<i>Kulttuuripalvelut</i>					
Kirjastot ja kansalaisopistoyksikkö pienet hankkeet	500	67	589	250	339
Kokoelmakeskus, perusparannus	17 885	25	100	100	0
Kulttuuri ja taide pienet hankkeet	1 000	141	1 000	800	200
Nekalan koulun sisäilmakorjaus ja muutokset	12 250	0	665	200	465
Tampereen taidemuseon perusparannus	6 644	0	0	0	0
Tampere-talon korjaustyöt	400	4	400	400	0
Tullikamarin perusparannus	10 810	77	273	150	123
<i>Vapaa-aikapalvelut</i>					
Hervannan jäähallin oheistilojen perusparannus	2 860	294	2 759	2 200	559
Hervannan vapaa-aikakeskus V-rakennuksen perusparannus	11 440	51	2 500	1 000	1 500
Liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen perusparannus	3 975	384	3 975	3 300	675
Sosiaali- ja terveystalot					
Sosiaali- ja terveystalot pienet hankkeet	1 000	62	1 000	350	650
Muut kiinteistöt					
Hiedanrannan rakennusten perusparannus	1 500	0	1 500	600	900
Muiden rakennusten kiinteistö- ja laiteinvestoinnit sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit	4 385	261	4 385	3 300	1 085
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit	3 500	490	3 500	2 700	800
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt	400	1	400	150	250
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa	50	0	50	50	0
TALONRAKENNUSHANKKEET YHTEENSÄ		26 621	121 357	98 900	22 457
Rahoitusosuudet		-4	-1 000	-1 000	0
TALONRAKENUUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT PL. HIEDANRANTA (SITOVA ERÄ)		26 616	118 857	97 300	21 557
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		14 309	2 230	15 767	13 537
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ		12 307	118 127	82 133	

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutet- tu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutet- tu TA 23
Toimintatulot	7 721	31 501	32 076	32 376	300
Toimintamenot	-22 612	-74 000	-78 244	-78 748	-503
Toimintakate	-14 891	-42 499	-46 168	-46 371	-203
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatieto / Joukkoliikenteeseen kohdistuva osuus)	98	326	371	372	1
Toimintakate vyörytyksin	-14 793	-42 173	-45 797	-45 999	-202
Kaupunkiympäristön suunnittelu					
Toimintatulot	1 573	11 149	13 900	13 900	0
Toimintamenot	-4 668	-17 430	-17 975	-18 356	-381
Toimintakate	-3 095	-6 281	-4 075	-4 456	-381
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-477	-1 478	-1 744	-1 751	-7
Toimintakate vyörytyksin	-3 572	-7 759	-5 819	-6 207	-388
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito					
Toimintatulot	4 631	15 716	13 473	13 773	300
Toimintamenot	-14 228	-44 602	-46 280	-46 323	-42
Toimintakate	-9 597	-28 886	-32 808	-32 550	258
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-208	-691	-741	-744	-3
Toimintakate vyörytyksin	-9 805	-29 577	-33 548	-33 293	255
Kestävä kaupunki					
Toimintatulot	1 379	4 114	4 231	4 231	0
Toimintamenot	-2 511	-7 981	-9 651	-9 719	-68
Toimintakate	-1 132	-3 867	-5 420	-5 488	-68
Vyörytykset (Tukipalvelut sekä Paikkatieto)	-289	-972	-1 009	-1 014	-4
Toimintakate vyörytyksin	-1 421	-4 839	-6 429	-6 502	-72

- Maanrakennusalan kustannukset nousivat vuoden 2023 maaliskuussa 7,2 % vuoden takaisesta

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan kaupunkiympäristön palvelualueen toteutuneet toimintatuotot alittavat 3,1 milj. eurolla vuosisuunnitelman ja toimintakulut alittavat 4,0 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Toimintatuottojen

alitus johtuu osaltaan toiminnan kasvuvaihteluista, sillä muun muassa kuluvan vuoden hulevesimaksujen laskutus ajoittuu vuosisuunnitelmasta poiketen. Toisaalta myös rakennusvalvonnan tuotot ovat toteutuneet vuosisuunnitelmaa pienempinä mitä selittää rakentamisen hiljentyvä suhdanne. Toimintakulujen alitukseen vaikuttaa pääosin toiminnan kasvuvaihtelut vuosisuunnitelmaan ver-

rattuna, sillä hankkeiden ajoitus ei toteudu välttämättä vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 20.2.2023 § 26) suuruudeltaan 0,581 milj. euron talousarvio muutoksen yhdyskuntalautakunnan käyttötalousmenoihin. Ympäristöterveysyksikön toimintamenoja lisättiin 0,463 milj. euroa, jolla varaudutaan pieneläinpäivystyspalvelujen hankkimiseen yksityiseltä palveluntuottajalta. Yleiskävyksikön toimintamenoja lisättiin 0,25 milj. euroa, jolla varaudutaan Nurmi-Sorilan osayleiskaavaa varten vaadittavien selvitysten ja suunnitelmien tilaamiseen. Lisäksi kaupungin sisäisiä vuokramenoja pienennettiin 0,132 milj. eurolla.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakate ennustetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompana. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Tuottojen ylitys johtuu pääasiassa katutilavalvonnan tuottojen suotuisasta kehityksestä, sillä keskusta-alueen suurten rakennushankkeiden valmistuminen kasvattaa katutilavalvonnan maksutuottoja suunniteltua enemmän. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Kaupungin kasvu sekä ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteet kasvattavat vihersuunnittelun konsulttipalvelujen ostoja, joiden ennustetaan ylittävän vuosisuunnitelman 0,3 milj. euroa. Lisäksi palkkatarkistuksen sanotun "perälautaratkaisun" kustannusvaikutuksen arvio on huomioitu lautakunnan ennusteessa palveluryhmittäin. Kustannusvaikutuksesta esitetään

oletettavasti TA23 -muutos kesäkuun valtuustoon. Lisäksi konsernihallinnon sisäisten palveluostojen ja kiinteistötoimen vuokratulujen ennustetta on pienennetty yhteensä 0,1 milj. euroa palveluryhmittäin.

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 3,1 milj. eurolla vuosisuunnitelman johtuen pääosin hulevesimaksujen tuottojen alituksesta, sillä hulevesimaksujen laskutuksen ajoittuminen poikkeaa vuosisuunnitelmasta. Toisaalta myös rakennusvalvonnan tuotot ovat toteutuneet 0,6 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä, sillä myönnettyjen rakennuslupien määrä ei enää kasva edellisvuoden tapaan. Asemakaavoituksessa hankelaskutus on toteutunut 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena. Toimintakulut ovat toteutuneet 1,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Osittain alitus johtuu osavuotisest täyttämättä olevista vakansseista sekä osa-aikaisuuksista, jotka alentavat henkilöstökuluja. Alitukseen vaikuttaa myös toiminnan kausivaihtelut vuosisuunnitelmaan verrattuna, sillä hankkeiden

ajoitus ei toteudu välttämättä vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan 0,4 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina johtuen pääosin viher- ja hulevesisuunnittelun ulkoisten palveluostojen ylityksestä. Kaupungin kasvu sekä ilmasto- ja monimuotoisuustavoitettiin vastaaminen kasvattavat kuluja.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmän toimintatuotot ovat toteutuneet 0,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Ylitys johtuu pääosin katutilavalvonnan tuottojen suotuisasta toteumasta, johon vaikuttaa keskustan isojen päätyneiden rakennuskohteiden katulupien laskutus. Toimintatuottojen ennustetaan toteutuvan 0,3 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina johtuen katutilavalvonnan isojen päätyneiden rakennuskohteiden katulupien alkuvuoden laskutuksesta. Toimintakulut (sisältäen vok) ovat toteutuneet noin 1,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempinä johtuen pääosin toiminnan kausivaihteluista aiheutuvasta kunnossapidon kustannusten alituksesta. Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisesti. Ennuste sisältää kuitenkin epävarmuut-

ta, sillä muun muassa kunnossapidon talvihoidon vaikeusaste määrittyy touko-kesäkuussa. Vaikeusaste vaikuttaa olennaisesti Tampereen Infra Oy:lle maksettavaan talvikunnossapidon korvaukseen.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän toteutuneet toimintatuotot alittavat 0,2 milj. eurolla vuosisuunnitelman. Alitus johtuu pääosin siitä, että eläinlääkintähuollon laskutuksen tuloutus ei ajoitu vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti. Toimintakulut ovat toteutuneet noin 1,1 milj. euroa vuosisuunnitelmaa pienempänä. Osittain alitus johtuu henkilöstökulujen alituksesta, mutta myös siitä ettei eläinlääkintähuollon palveluostot eikä ympäristö- ja ilmastopolitiikan ja kestävyiden hankkeet ajoitu vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisesti. Toistaiseksi alkuvuoden poikkeamat eivät näytä sellaisilta, että niillä olisi vaikutusta koko vuoden toteumaan. Elokuun tunnuslukujen jälkeen on mahdollista arvioida tarkemmin mahdolliset yksikkökohtaiset muutokset.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Yhdyskuntalautakunnalle on asetettu vuoden 2023 talousarviossa yhdeksän sitovaa toiminnan tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista seitsemän arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä ja kahden tavoitteen toteumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
14	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 150 pientalon rakentaminen ¹	Hyväksytyn asemakaavoitusohjelman mukaisesti Tampereelle kaavoitetaan 2023-2027 750 omakotitonttia, jotka keskittyvät Ojalan ja Nurmi-Sorilan alueille. Asemakaavat on ohjelmoitu valmistuvaksi 2024-2027. Vuoden 2023 aikana kaavoitetaan yksittäisiä pientalotontteja isompia tontteja jakamalla. Kaavavarannossa on luovutettavia omakotitontteja n. 190 kpl mm. Västringinmäen ja Hervantajärven alueilta. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
16	Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2021 verrattuna	Kaupungin hyvinvointikyselyn mukaan aikaisempaa hieman useampi kokee voivansa vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen (2021 28,1 % / 2023 33,2 %, muutos 5,1 %-yksikköä). Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
21	80 % asemakaavoitetusta asuinkerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	Asemakaavoitusohjelma 2023-2027 mukaisesti 82 % asumisen asemakaavoista sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin. 4/2023 mennessä valmistuneiden asemakaavaehdotusten asumisen kerrosalasta tälle kasvun vyöhykkeelle on sijoittunut 86 %. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
23	Liikkuminen kestäväillä kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kestävän liikenteen kehitysindeksi on 1.5.2023 tilanteessa 10,8 % plussalla vuoteen 2022 verrattuna. Jos loppuvuoden aikana liikutaan yhtä paljon kuin vuonna 2022 niin tämä tarkoittaa koko vuoden tarkastelujaksolla 2,7 % kasvua kestäväillä liikkumismuodolla tehtyihin matkoihin. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
24	Raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma on valmistunut päätöksentekoon ja toteutus suunnittelu käynnistynyt	Hankesuunnitelma on valmistunut ja se on hyväksytty sekä Tampereen että Pirkkalan kaupungin- ja kunnanvaltuustoissa. Toteutus suunnittelun valmistelu on käynnissä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
25	Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit on määritetty ja seuranta käynnistetty	Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit ovat pääosin määritetty ja monimuotoisuuden perustilaseuranta aloitetaan kesällä 2023. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
29	Tyytyväisyys keskustan katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoon on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Talvikunnossapitoa koskeva tyytyväisyyskysely on käynnissä 21.5.2023 saakka. Tulokset saataneen kesäkuun aikana, joten tavoitteen toteuma ilmoitetaan seuraavalla raportointikaudella. Tavoitteen toteumista ei voida vielä arvioida.	?
30	Keskustan saavutettavuuden parantamiseen tähtäävä liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu	Keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen käynnistyi tammikuussa 2023. Suunnitelmassa on edetty vision ja tavoitteiden laatimiseen sekä eri kulkumuotojen liikenneverkkojen suunnitteluun. Työ on edennyt aikataulun mukaisesti ja suunnitelmaluonnoksen ennustetaan valmistuvan vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuksesta ei ole saatavilla huhtikuun lopun tilanteessa vertailutietoa vuodelta 2022. Vertailutieto saatavilla elokuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

¹ Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen tavoite vuosille 2022-2025 keskimäärin 150 tonttia vuodessa.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)					
Bruttoinvestoinnit	-6 337	-62 106	-52 000	-55 600	-3 600
Rahoitusosuudet	45	4 369	3 450	2 550	-900
Nettoinvestoinnit	-6 292	-57 738	-48 550	-53 050	-4 500
Viiden tähden keskusta					
Bruttoinvestoinnit	-448	-5 714	-9 640	-9 640	0
Rahoitusosuudet	72	906	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-376	-4 807	-9 640	-9 640	0
Hiedanranta					
Bruttoinvestoinnit	-19	-65	-800	-800	0

Yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen kuuluvan Kaupunkiympäristön palvelualueen nettoinvestointien ennuste on 63,5 milj. euroa mikä on 4,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Tästä yhdyskuntalautakunnan perustoiminnan bruttoinvestointien ylitys on 3,6 milj. euroa ja investointien rahoitusosuuksien alitus on 0,9 milj. euroa.

Maanrakennusalan kustannukset nousivat vuoden 2023 huhtikuussa 7,2 prosenttia vuoden takaisesta.

Valtuusto hyväksyi helmikuussa (KV 20.2.2023 § 26) Kaupunkiympäristön palvelualueen yhdyskuntalautakunnan 7,04 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2022 siirtyneistä investointimenoista. Tästä 1,8 milj. euroa on perustoiminnan investointimenojen uudelleen budjetoiteja (Enqvistinkadun siirto, Tammelan Stadion ja Västingimäki) ja 0,24 milj. euroa on Osallistuva budjetointi -hankkeiden uudelleen budjetoiteja. Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman investointimenoja uudelleen budjetoitiin vuodelle 2023 yhteensä 5,0 milj. euroa (Ranta-Tampellan viimeistelytyöt, Ase-

makeskuksen toteutuksen käynnistäminen, Särkänniemi-Mustalahti-Onkiniemi -projektin toteutuksen käynnistäminen).

Kaupunkiympäristön suunnittelu -palveluryhmässä perustoiminnan bruttoinvestointien ja nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena.

Rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmässä bruttoinvestointien ennustetaan toteutuvan 3,6 milj. euroa ja nettoinvestointien 4,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempina. Merkittävimmät poikkeamat ovat seuraavat. Näsinsaareen rakennettavat sillat (3 kpl) vaativat paalulaatat. Paalulaattojen avulla mahdollisesta aikaisempi siltojen rakentaminen ja varmistetaan, että saaritäytön painumista ei aiheudu ongelmia raitiotielle myöhemmässä vaiheessa. Näiden rakentamiseen ei varauduttu vuosisuunnitelmassa. Tämän hetken arvion mukaan kustannukset ovat 2,5 milj. euroa, joista kohdistuu tälle vuodelle 2,0 milj. euroa. Raitiotien rakentamisen indeksikorjauksiin varauduttiin 0,5 milj. eurolla, mutta arvion mukaan indeksi-

korjauksien summa olisi 0,98 milj. euroa. Alkuvuoden kilpailutettujen viiden kohteen urakkahinnat ovat merkittävästi ylittäneet, mitä oli varattu vuosisuunnitelmassa (ylitys yhteensä 1,7 milj. euroa). Hervannan pohjoisakselin kaava-alueen siltatöihin päästiin vuoden 2022 jälkipuoliskolla ja kustannukset painottuvat vuodelle 2023, ylitys 0,7 milj. euroa vrt. vuosisuunnitelmaan.

Tohlopin sekä Tesoman taimiston kaava-alueiden rakentamista ei päästä aloittamaan täysipainoisesti tänä vuonna ja vuosisuunnitelmassa varatusta rahasta on säästymässä yhteensä 1,0 milj. euroa.

Rongankadun rakentamiseen arvioitiin saatavan Traficomien myöntämään kävelyn ja pyöräilyn edistämisen investointitukea yhteensä noin 0,9 milj. euroa. Traficom ei myöntänyt kyseiselle kohteelle rahoitustukea.

Lautakunnan talousarvioon sisältyvän, ja erikseen talousarviossa sitovan, Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman ja Hiedanranta -kehitysohjelman nettoinvestointien ennustetaan toteutuvan olennaisesti vuosisuunnitelman mukaisesti.

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Joukkoliikenne					
Toimintatulot	23 683	65 899	64 530	64 530	0
Toimintamenot	-31 643	-95 231	-93 497	-93 511	-14
Toimintakate	-7 960	-29 333	-28 968	-28 982	-14
Vyörytykset (Tukipalvelut ja Paikkatietoyksikkö)	-98	-326	-371	-372	-1
Toimintakate vyörytyksin	-8 058	-29 659	-29 339	-29 354	-15

- Alkuvuoden kustannustaso ennakoitua korkeammalla tasolla

Joukkoliikennelausakunnan alaisuuteen kuuluvan joukkoliikenteen palveluryhmän toimintatuotot ovat toteutuneet 2,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Muutos johtuu väliaikaisesta alv:n poistosta ajanjaksolla 1-4/2023. Toimin-

takulut ovat toteutuneet 0,5 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempana. Tämä selittyy pääosin sillä, että joukkoliikennepalvelujen kustannustaso on alkuvuodesta ennakoitua korkeammalla tasolla. Mikäli kustannustaso säilyy nykyisellä tasolla pidempään, niin tilanne normalisoituu lähemmäksi vuosisuunnitelmaa syksyyn mennessä.

Tilinpäätösennusteen osalta toimintakateen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisena. Kuluennusteen pysyminen vuosisuunnitelmassa sisältää jossain määrin epävarmuutta ja ennustetta päivitetään tarvittaessa kulu- van vuoden aikana.

Toiminnan tavoitteiden toteuma

Kaupunkiseudun joukkoliikennelausakunnalle on asetettu vuoden 2023 talousarviossa kaksi sitovaa toiminnan

tavoitetta. Huhtikuun lopun tilanteessa tavoitteista yhden arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä ja yhden ta-

voitteen toteutumista ei voida vielä arvioida. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2023	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
22	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	Nyssi-liikenteessä tehtiin tammi-huhtikuussa noin 17,4 miljoonaa nousua, mikä on noin 30 % enemmän kuin viime vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Viime vuonna tammi-huhtikuussa tehtiin yhteensä 13,3 miljoonaa nousua. Vuoden 2022 alkupuoliskolla matkustajamäärät olivat koronapandemian johdosta normaalia alemmalla tasolla. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun mennessä.	+
39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Työntekijäkokemuksesta ei ole saatavilla huhtikuun lopun tilanteessa vertailutietoa vuodelta 2022. Vertailutieto saatavilla elokuussa. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023
Joukkoliikenne				
Bruttoinvestoinnit	-3	-13	-500	-500

Joukkoliikennelausakunnan alaisuuteen kuuluvan Joukkoliikenteen palvelualueen bruttoinvestointien ja nettoinvestointien ennuste on 0,5 milj. euroa, mikä on vuosisuunnitelman mukainen. Investoinnilla rahoitetaan lippu- ja maksatus- ja infojärjestelmän pitkävaikutteisia hankintoja.

KEHITYSOHJELMAT

Hiedanranta

Toimintakateen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintakate	-159	-416	-1 772	-1 772	0
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-123	-241	-297	-297	0
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-10	-60	-1 000	-1 000	0
Yhdyskuntalautakunta	-5	-32	-400	-400	0
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-20	-83	-75	-75	0

Hiedanrannan kehitysohjelman tehtävänä on johtaa ja koordinoida uuden kaupunginosan kokonaisvaltaista kehitystyötä sekä tuottaa uudenlaisia ratkaisuja älykkäälle ja resurssitehokkaalle kaupunkikehitykselle. Kehitysohjelman tavoitteena on mahdollistaa alueelle 25 000 asukasta sekä 10 000 työpaikkaa.

Kaupunginosan yleissuunnitelma hyväksyttiin 8.6.2020. Hiedanrannan maaomaisuuden kehittämisen yhtiöittämisestä päätettiin kaupunginvaltuustossa 19.10.2020. Kaupungin 100-prosenttisesti omistama Hiedanrannan Kehitys Oy on Hiedanrannan keskeisten maa-alueiden

omistaja ja kehittäjä. Kaupunki vastaa edelleen kehitysohjelman tavoitteiden edistimisestä kaupungin tehtävien, alueella säilyvien omistusten ja vastuiden näkökulmasta. Kaupunki vastaa myös kaikkien maanomistajien kehittämisen yhteensovittamisesta yleissuunnitelman mukaisesti koko ohjelma-alueella. Hiedanrannan kehitys Oy puolestaan vastaa omistamansa alueen kokonaisvaltaisesti kiinteistökehittämisestä yleissuunnitelman mukaisesti ja toteuttaa alueen yhdyskuntarakentamisen kaupungin ja yhtiön välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Kaupungin puolesta kehitys-

ohjelman ohjauksesta vastaa kaupungin hallitus. Yhtiön ohjaus tapahtuu omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti omistajan asettamien tavoittein.

Hiedanrannan käyttötalouden kokonaisuus -1,8 milj. euroa jakautuu elinvoima- ja osaamislautakunnan, asunto- ja kiinteistölautakunnan, sivistys- ja kulttuurilautakunnan sekä yhdyskuntalautakunnan talousarvioon. Kehitysohjelman tammi-huhtikuun käyttötalouden toteuma on -0,2 milj. euroa.

Tilinpäätösennuste -1,8 milj. euroa on muutetun talousarvion mukainen.

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Bruttoinvestoinnit	-672	-15 153	-6 300	-5 400	900
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-653	-15 088	-5 500	-4 600	900
Yhdyskuntalautakunta	-19	-65	-800	-800	0

Hiedanranta -kehitysohjelman investoinnit jakautuvat yhdyskuntalautakunnan ja asunto- ja kiinteistölautakunnan vuosisuunnitelmiin. Vuonna 2023 kehitysohjelmalle on varattu investointeihin yhteensä 6,3 milj. euroa josta 0,8 milj. euroa kohdentuu yhdyskuntalautakunnan talousarvioon ja 5,5 milj. euroa asunto- ja kiinteistölautakunnan talousarvioon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 20.2.2023 § 26) asunto- ja kiinteistölautakunnan 3,5 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2022 siirryneistä Hiedanranta -kehitysohjelmien hankkeiden määrärahoista.

Kehitysohjelman investoinnit kohdistuvat asunto- ja kiinteistölautakunnan osalta Näsisaaren vesistötyön ja siihen liittyvien urakoiden loppujärjestelyihin sekä pilaantuneiden maiden puhdistukseen ja yhdyskuntalautakunnan osalta Sellupuiston hule- ja suotovesijärjestelyihin sekä Sahansaarenkadun-Hiedanrannan välisen kevyen liikenteen väylän investointiin.

Tammi-huhtikuussa investointeja on toteutettu 0,7 milj. euroa.

Hiedanrannan kehitysohjelman nettoinvestointien tilinpäätösennuste on 5,4 milj. euroa, joka on 0,9 milj. euroa

muutettua talousarviota pienempi. Virkamiestalon peruskorjausta ei ole käynnistetty.

Yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelman investointien ennustetaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisesti.

Viiden tähden keskusta

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintakate	-619	-4 197	-4 940	-4 940	0
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-590	-3 988	-4 610	-4 610	0
Yhdyskuntalautakunta	-29	-209	-330	-330	0

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma toteuttaa Tampereen keskustan kehittämistä suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti Tampereen strategian mukaisesti. Keskustan elinvoiman ja viihtyisyyden lisäksi strategia korostaa keskustan saavutettavuutta. Kehitysohjelma edustaa kokonaisnäkemystä keskustan kaupunkiympäristön kehittämisen tavoitteista ja kehittämisen toimenpiteistä tuleville vuosikymmenille.

Kehitysohjelmalla luodaan edellytyksiä ja vakaa näkymä yksityiselle toimelaisuudelle ja investoinneille sekä uudelle

liiketoiminnalle. Keskustan kehittäminen lisää Tampereen kilpailuetua kasvukeskusten välisessä kilpailussa, ja se on yksi keskeisistä kaupunkimarkkinoinnin kärjistä. Kehitysohjelma luo elävää kaupunkiympäristöä maisemiin, joissa viihdytään. Luonto, rantareitit, puistot, kiinnostavat toiminnot, monipuolinen arkkitehtuuri ja erilaiset tapahtumat muodostavat keskustasta virkistävän ja vetovoimaisen miljöö. Ohjelman tavoitteena on, että keskusta on elinvoimainen kaupan ja työpaikkojen keskittymä sekä viihtyisä asumisen ympäristö. Elämyksien

edellytykset ovat keskustassa parantuneet, keskusta kasvaa hallitusti ja on saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla.

Kehitysohjelman käyttötalous ja kautuu yhdyskuntalautakunnan ja elinvoima- ja osaamislautakunnan talousarvioihin. Tammi-huhtikuun osalta toimintakatteen toteuma on -0,6 milj. euroa. Tilinpäätösennusteen toimintakate -4,9 milj. euroa, sisältäen erillishanke Hakametsän Sport Campuksen, on muutetun talousarvion mukainen.

Kehitysohjelman investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Bruttoinvestoinnit	-475	-6 954	-12 740	-12 740	0
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	-27	-1 240	-3 100	-3 100	0
Yhdyskuntalautakunta	-448	-5 714	-9 640	-9 640	0
Rahoitusosuudet					
Yhdyskuntalautakunta	72	906	0	0	0

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman investoinnit jakautuvat yhdyskuntalautakunnan ja asunto- ja kiinteistölahtakunnan talousarvioihin. Vuonna 2023 kehitysohjelmalle on varattu investointeihin yhteensä 12,74 milj. euroa josta 9,64 milj. euroa kohdentuu yhdyskuntalautakunnan talousarvioon ja 3,1 milj. euroa asunto- ja kiinteistölahtakunnan talousarvioon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi helmikuussa (KV 20.2.2023 § 26) yhdys-

kuntalautakunnan 5,0 milj. euron sekä asunto- ja kiinteistölahtakunnan 1,3 milj. euron uudelleen budjetoinnit vuodelta 2022 siirtyneistä Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmien hankkeiden määrärahoista.

Kehitysohjelman investoinnit kohdistuvat vuonna 2023 pääosin Asemakeskuksen, Viinikanlahden, Särkänniemen elämysalueen ja Hakametsä Sport Campuksen suunnitteluun sekä ja esirakennustöihin sekä Ranta-Tampellan yleisten

alueiden viimeistelytyöihin. Investointeja on toteutettu tammi-huhtikuun aikana yhteensä 0,4 milj. eurolla.

Tilinpäätösennusteen mukaan kehitysohjelman asunto- ja kiinteistölahtakunnan alaiset investoinnit sekä yhdyskuntalautakunnan alaiset investoinnit toteutuvat muutetun talousarvion mukaisesti.

Tampere Junior

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-243	-573	-917	-917	0

Tampere Junior kehitysohjelman toimintaa ja lapsiperhedataa on viestitty 18 eri tilaisuudessa kaupunkiorganisaatioissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. Tamperealaisten lapsiperheiden uuden datan analysointi on aloitettu. Unicefin Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä Lasten oikeudet -teema on lisätty osaksi Tampereen kaupungin henkilöstön pe-

rehdytystä ja uudistunut nuorten ryhmä on toiminut aktiivisesti. Kesällä toteutettavan maksuttoman puistoruokailun suunnittelu on käynnissä ja toimintaa toteutetaan viidessä toimipisteessä. Nuoret SIB (Social Impact Bond) vaikutavuushankkeessa on ollut mukana 65 nuorta. Nuorisopassitoiminnassa on ollut mukana 62 prosenttia 7.-, 8.- ja 9.

-luokkalaisista tamperelaisista nuorista. Itsenäisesti asuvat 16 -18 -vuotiaat nuoret -projekti ja Huolehtivat nuoret -kokeiluhanke on saatu päätökseen.

Kehitysohjelman tavoitteiden ja talouden ennustetaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisena.

Elämystalouden kehitysohjelma

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-202	-784	-795	-798	-3

Elämystalouden kehitysohjelma on uusi valtuustokauden 2021-2025 strateginen kehittämiskokonaisuus, jonka omistajuus on vetovoima ja edunvalvonta palveluryhmässä. Elämystalouden kehitysohjelman visiona on, että Tampere tunnetaan kansainvälisen tason luovien alojen ja elämysteollisuuden keskittymänä. Ohjelman painopisteinä on

osaamisen kehittämisestä osaamiskeskittymäksi, muuttuvasta ympäristöstä uutta liiketoimintaa sekä tapahtumista ja elämyksistä kaupungin vetovoimaa. Painopisteitä toteutetaan konkreettisesti kahdentoista eri työpaketin kautta.

Elämystalouden kehitysohjelma tammihuhtikuun toteutunut toimintakate on 63 000 euroa suunniteltua parempi.

Ero aiheutuu siitä, että osa kehitysohjelman asiantuntijapalveluista ja AV-alan tuotantokannustin -avustuksista realisoituvat vasta loppuvuoden kuluessa. Vuositasolla toimintakatteen ennustetaan toteutuvan muutetun talousarvion mukaisesti.

Älykaupunki kaupunkilaisille

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-317	-1 036	-1 284	-1 290	-6

Älykaupunki kaupunkilaisille on yksi valtuustokauden kolmesta uudesta kehitysohjelmasta. Kaupunkia laajasti koskevalla kehitystyöllä toimeenpannaan Ihmisten Tampere, mahdollisuuksien kaupunki -pormestariohjelman sekä Tampereen strategian linjauksia digitaalisen murroksen toteuttamisen osalta. Tampere haluaa olla rohkeasti uudistu-

va kaupunki, tulevaisuuden edelläkävijä, jossa hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia palvelujen kehittämisessä, perustetaan toiminta tietoon sekä vahvistetaan määrätietoisesti ennakointia ihmislähtöisen kaupungin päätöksenteossa ja johtamisessa. Kaupunginhallitus hyväksyi kehitysohjelman tavoitteet 28.3.2022.

Käyttötalouden toteuma on tammi-huhtikuun osalta 0,1 milj. euroa kauden muutettua talousarviota pienempi. Olemassa olevat sopimukset, hankinnat ja sitoumukset huomioiden kehitysohjelma tulee toteutumaan vuositasolla budjetin mukaisesti.

Hiilineutraaleja tekoja

Toimintakatteen toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Yhdyskuntalautakunta	-36	-192	-500	-500	0

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma edistää Tampereen asukkaiden ja yritysten oikeudenmukaista siirtymää kohti hiilineutraalia ja ilmastokestävää yhteiskuntaa.

Kehitysohjelman yhtenä tavoitteena on lisätä asukkaiden tietoisuutta, kiinnostusta, osaamista ja motivaatiota kestävästä elämäntavoista. Ohjelma pyrkii edistämään kiertotaloutta ja lisäämään yritysten kiinnostusta ja mahdollisuuksia tehdä hiilineutraaleja tekoja. Ohjelma pyrkii myös ohjaamaan kaupungin ilmasto- ja ympäristötyötä sekä edistämään työn tunnettuutta Suomessa ja kansainvälisesti.

Ohjelma käynnistyi vuonna 2022, jolloin muun muassa nimettiin ohjausryhmä ja käynnistettiin sidosryhmäyhteistyö

sekä asukastyö kulutus- ja liikkumistottumusten muuttamisessa kestävään suuntaan. Kaupungin kiertotalousohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa ja Tampere valittiin sadan ilmastoneutraaliutta tavoittelevan eurooppalaisen edelläkävijäkaupungin joukkoon.

Kuluvana vuonna on muun muassa laadittu kaupungin ilmastonmuutoksen sopeutumisen haavoittuvuusanalyysi. Kehitysohjelman kohdekaupunginosissa toteutetaan kuluttamisen ja liikkumisen muutokseen kannustavaa viestintää, tapahtumia ja yhteiskehittämistä yhdessä palvelualueiden ja joidenkin kaupungin yhtiöiden kanssa. Kiertotaloussuunnitelmaa ja sen toimenpiteitä toteutetaan kaupungin omassa toiminnassa. Ilmastokumppanuustoimintaa laajennetaan

ja kehitetään seudullisesti. Hiilineutraali Tampere 2030 - tiekartan ja LUMO-ohjelman toimenpiteitä toteutetaan eri puolilla organisaatiota sekä tuotetaan tietoa kustannus- ja päästövaikutuksista. LUMO-ohjelman seurantaindikaattoreita jatkokehitetään, valmistaudutaan tiekartan laajempaan päivitykseen vuonna 2024 sekä lisätään ilmastobudjetoinnin vaikuttavuutta.

Kehitysohjelman talous on toteutunut vuosisuunnitelmaan nähden maltillisesti, sillä ympäristö- ja ilmastopolitiikan ja kestävyiden hankkeet eivät ajoitu vuosisuunnitelmassa suunnitellun mukaisesti. Tilikauden toimintakatteen ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti.

KONSERNIHALLINTO

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
ICT-kehittäminen					
Toimintatulot	131	592	128	143	15
Toimintamenot	-1 603	-7 250	-3 898	-3 873	25
Toimintakate	-1 473	-6 657	-3 770	-3 730	40
Bruttoinvestoinnit	-607	-4 258	-9 606	-9 046	560
Rahoitusosuudet	8	163	176	176	0
Toimintakate + nettoinvestoinnit	-2 072	-10 752	-13 200	-12 600	600
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0	0	0
Tarkastuslautakunta					
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-98	-411	-403	-403	0
Toimintakate	-98	-411	-403	-403	0
Keskusvaalilautakunta					
Toimintatulot	0	554	450	450	0
Toimintamenot	-486	-882	-1 082	-1 082	0
Toimintakate	-486	-328	-632	-632	0
Konsernihallinto					
Toimintatulot	5 831	28 018	17 856	17 827	-29
Toimintamenot	-13 004	-51 257	-46 039	-46 208	-169
Toimintakate	-7 172	-23 240	-28 183	-28 381	-198
Nettoinvestoinnit	-76	-3	-100	-86	14

ICT-kehittäminen

Tietohallintoyksikön tehtävä on kehittää kaupungilla ICT-toimintaympäristöä. Vuodelle 2023 kehittämiseen on varattu yhteensä 8,8 milj. euroa, josta investointeihin 5,2 milj. euroa. Lisäksi valtuuston päätöksellä helmikuussa siirrettiin 4,4 milj. euroa vuodelta 2022 käyttämättä jäänyttä rahaa.

Tietohallinnon ICT-kehittämisen toimintakate ja nettoinvestoinnit yhteensä ovat toteutuneet huhtikuun loppuun mennessä 1,9 milj. euroa muutettua ta-

lousarviota pienempinä, koska projektit eivät ole käynnistyneet suunnitellussa aikataulussa ja projektien ostot painotuvat loppuvuoteen. Edelliseen vuoteen nähden ICT-kehittämisen kustannukset ovat 0,9 milj. euroa pienemmät, josta sote-salkun kehittämisen poistumisen vaikutus on 0,6 milj. euroa.

ICT-kehittämisen tilinpäätösennuste alittaa 0,6 milj. eurolla muutetun talousarvion. Ennustetta päivitetään tulevina kuukausina, kun projektien suunnitelmat päivittyvät.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toimintakateen tilinpäätösennuste on talousarvion mukainen -0,4 milj. euroa.

Keskusvaalilautakunta

Huhtikuussa järjestettiin aluevaalit. Vaalipäivä oli 2.4.2023. Keskusvaalilautakunnan toimintakateen tilinpäätösennuste on talousarvion mukainen noin -0,6 milj. euroa.

Konsernihallinto

Konsernihallinnon (pl. ICT-kehittäminen, Tarkastuslautakunta, Keskusvaalilautakunta) toimintakate oli tammi-huhtikuussa -7,1 milj. euroa, mikä oli 1,7 milj. euroa ajankohdan muutettua talousarviota parempi monista eri syistä johtuen.

Konsernihallinnon toimintakateen tilinpäätösennuste on 0,2 milj. euroa vuosisuunnitelmaa heikompi johtuen pääosin vuoden 2023 palkkaratkaisun vaikutuksesta henkilöstömenoihin.

Investointien tilinpäätösennustetta on muutettu. Uuden kaupunginarkiston ensikertainen kalustaminen ennustetaan toteutuvan 0,01 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä, koska osa uuden kaupunginarkiston ensikertaisen kalustamisen hankinnasta tehdään leasingsopimuksella. Investoinnista on toteutunut 0,08 milj. euroa.

YHTEISET ERÄT

Käyttötalouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4/ 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Toimintatulot	259	4 679	885	961	76
Toimintamenot	-40 178	-132 240	-113 322	-116 252	-2 930
Toimintakate	-39 920	-127 561	-112 437	-115 291	-2 854

Yhteisten erien toimintakate toteutui tammi-huhtikuussa 2,3 milj. euroa suunniteltua heikompana, koska vuodelle 2023 on kirjattu sote- ja pelastustoimen 31.12.2022 tai aiemmin syntyneitä Tampereen kaupungille kuuluvia tuloja ja menoja huhtikuun loppuun mennessä yhteensä nettomääräisesti hieman yli

3 milj. euroa. Merkittävimmät erät koskevat vuoden 2023 puolella maksettuja palkkoja, pääosin koronan kertakorvauksia. Näihin odottamattomiin menoihin tullaan esittämään talousarviomuutosta.

Yhteisten erien toimintakatteen tilinpäätösennuste on 2,9 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi. En-

nustetta on parannettu 0,2 milj. euroa verotuskustannusten toteutuessa arvioidua pienempinä. Ennustetta on heikennetty 3,1 milj. euroa edellä mainittujen sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannusten takia.

Investointien toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 / 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Bruttoinvestoinnit	0	-517	-4 400	-4 400	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	3 567	500	0	-500

Konsernihallinnon Yhteisten erien investoinnit ovat pääasiassa sijoituksia konserniyhtiöihin. Investointien ennustetaan toteutuvan vuosisuunnitelman mukaisesti. Investointeja ei ole vielä toteutunut.

Vuoden 2023 ennuste sisältää sijoitukset Sara Hildénin taidemuseon kiinteis-

töyhtiöön (2,5 milj. euroa) sekä Suomi-rata Oy:ön (0,3 milj. euroa). Alkuperäiseen talousarvioon sisältyy lisäksi 1,6 milj. euron varaus osakkeisiin ja osuuksiin, josta ei ole vielä tehty päätöksiä.

Luovutustulojen tilinpäätösennusteesseen on päivitetty 0,5 milj. euron Finnpar-

kin sijoitetun vapaan pääoman palautuksesta luopuminen (Kaupunginhallituksen konsernijaosto 18.4.2023 § 31).

TASEYKSIKÖT

Liikelaitokset

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

Liikelyljäämä, 1 000 euroa	Tot 1-4 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Tampereen Vesi	8 919	28 802	28 773	28 773	0
Tampereen Kaupunkiliikenne	701	71	0	40	40
Yhteensä	9 621	28 873	28 773	28 813	40

Kaupungin liikelaitosten Tampereen Veden ja Tampereen Kaupunkiliikenteen (TKL) yhteenlaskettu tammi-huhtikuun toteutunut liikelyljäämä oli 9,6 milj. euroa. Yhteenlaskettu liikelyljäämäennuste 28,8 milj. euroa on muutetun talousar-

vion mukainen. Liikelaitosten investoinnit ovat huhtikuun loppuun mennessä toteutuneet 5,9 milj. eurona. Tarkempi liikelaitoskohtainen talouden analyysi on esitetty kummankin liikelaitoksen tekstin yhteydessä.

Investoinnit, 1 000 euroa	Tot 1-4 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Tampereen Vesi					
Bruttoinvestoinnit	-5 765	-15 877	-24 520	-24 520	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-5 765	-15 877	-24 520	-24 520	0
Tampereen Kaupunkiliikenne					
Bruttoinvestoinnit	-175	-36	0	-330	-330
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1	4	20	19	-1
Liikelaitokset yhteensä					
Bruttoinvestoinnit	-5 939	-15 913	-24 520	-24 850	-330
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-5 939	-15 913	-24 520	-24 850	-330
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1	4	20	19	-1

Tampereen Vesi

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Liikelyjäämä	8 919	28 802	28 773	28 773	0
Bruttoinvestoinnit	-5 765	-15 877	-24 520	-24 520	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-5 765	-15 877	-24 520	-24 520	0

Tampereen Veden liikevaihto tammi-huhtikuussa toteutui lähes suunnitellun suuruisena, 23,8 milj. eurolla. Liikevaihdosta 8,9 milj. euroa oli vedenmyyntituloja ja 14,3 milj. euroa jätevesimaksutuloja, näihin sisältyy liittymismaksutulot. Liikevaihto työlaskutuksesta oli 0,6 milj. euroa. Edellisvuoteen verrattuna ajanjakson liikevaihto oli 1,6 milj. euroa enemmän, johtuen vuoden alussa tehdyistä taksan korotuksista. Liikevaihdon ennustetaan toteutuvan suunnitellusti 73,6 milj. eurola vuoden loppuun mennessä.

Tarkastelujakson liikelyjäämä toteutui 0,2 milj. euroa budjetoitua heikompana ja 0,7 milj. euroa edellisvuoden vastaavan ajankohdan liikelyjäämää heikompana. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot toteutuivat 2,7 milj. eurolla. Toteuma oli 0,4 milj. euroa suunniteltua vähemmän ja 0,5 milj. edellisvuotta suurempi. Alkuvuodesta suunnitellusta ovat jääneet vedentuotannon sähkön ostot ja jätevedenpuhdistuskemikaalien ostot. Näiden osalta tilinpäätösennustetta on pienennetty. Palvelujen ostot toteutuivat 3,4 milj. eurolla, 0,8 milj. euroa edellisvuotta suurempina sekä ylittäen suunnitellun

0,1 milj. eurolla. Suunnitellun ovat ylittäneet ICT-palvelujen ostot useamman toiminnon osalta ja jätevedenpuhdistuksen kunnossapitokustannukset. Viestinnän palveluostojen ennustetaan puolestaan jäävän suunnitellusta. Näiden osalta tilinpäätösennusteeseen on tehty muutos.

Henkilöstömenot huhtikuun loppuun mennessä toteutuivat 2,9 milj. eurolla, ylittäen suunnitellun 0,2 miljoonalla eurolla. Osa henkilöstökuluihin vaikuttavista eristä on jäänyt suunnitelmasta pois. Tällä on henkilöstökulujen ennusteeseen kuluja kasvattava vaikutus 0,2 milj. euroa. Tämän osalta ennustetta on muutettu. Muutoksella ei ole kuitenkaan vaikutusta palkallisiin henkilötyövuosiin.

Poistot toteutuivat 5,0 milj. eurolla ol- len 0,2 milj. euroa suunniteltua vähemmän. Vuoden loppuun mennessä niiden arvioidaan kuitenkin toteutuvan suunnitellusti. Liiketoiminnan muiden kulujen osalta suunnitelma ylittyi 0,4 milj. eurolla. Tämä johtuu pääosin vuokratuista varavoimakoneista, joita ei ollut mukana suunnitelmassa. Liikelyjäämän ennustetaan toteutuvan suunnitellusti vuoden loppuun mennessä.

Investoinnit toteutuivat tammi-huhtikuussa yhteensä 5,8 milj. eurolla. Verkoston investoinnit toteutuivat 5,4 milj. eurolla. Vuodelle 2023 miljoona euroa ylittäviä hankkeita on kaksi. Rautahar- kon pääviemäriin rakentamisen budjetti vuodelle 2023 on 2,2 milj. euroa ja tästä on käytetty 0,9 milj. euroa. Peltolammi-Sääksjärvi välin vesihuoltolinjan rakentamisen budjetti vuodelle 2023 on 1,8 milj. euroa ja siitä on käytetty 1,0 milj. euroa. Muista isommista kohteista mm. Ojalan jätevedenpumppaamon työt jatkuvat suunnitellusti. Tähän on käytetty 0,3 milj. euroa ja budjetti vuodelle 2023 on 0,7 milj. euroa.

Laitosrakentamisen toteuma oli 0,4 milj. euroa. Yli miljoonan investointeja laitosrakentamisessa on kaksi. Ruskon kattorakenteiden perusparannukseen urakoitsija on valittu ja rakentaminen on alkamassa touko- kesäkuussa. Budjetti vuodelle 2023 on 1,7 milj. euroa. Kaupin- jan vedenpuhdistuslaitoksen varavoima- koneen hankinta on edennyt koneiden kilpailutukseen, josta tarjoukset on saatu ja sähkö- ym. suunnittelu on hankinnas- sa. Tähän on varattu 1,5 milj. euroa.

Nro	Talousarviotavoite 2023	Mittari	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
1	Sairauspoissaolo-%: tavoite on alle 4,5 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3 pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys aiempaan verrattuna.	Sairauspoissaoloprosentti 6,3%, joka ylittää tavoitteen. Prosentti on laskettu ajalta 1-3 2023, huhtikuu ei ollut vielä saatavilla raportointiaikataulussa. Palvelu- ja vuosisuunnitelmassa kuvattuja toimenpiteitä jatketaan tavoitteen saavuttamiseksi. Vakavia tapaturmia ei tapahtunut raportointivälillä. Tavoite toteutumassa.	+/-
2	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla	Häiriötilanteiden määrän kehitys/verkoston pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen.	2023 1-4 (24.4.) : 16 kpl/ 844457m=0,0019%; (2022 1-4 : 9kpl/826791m = 0,0010%) Alkuvuonna 2023 häiriömäärä on ollut suurempi suhteessa verkoston pituuteen. Suhdeluvun arvioidaan kääntyvän asetetun tavoitteen suuntaiseksi loppuvuoteen mennessä palvelu- ja vuosisuunnitelmassa kuvattujen toimenpiteiden edetessä.	?
3	Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen toimintavarmuudesta huolehditaan	Verkoston keskimääräinen uusiutumisaika on alle 95 v.	Verkoston saneeraustyöt vasta suurilta osin alkamassa. Suunniteltujen saneerausten mukaisesti tavoitteen oletetaan täyttyvän, mutta voidaan raportoida vasta vuoden päättyessä. Tavoitteen toteutumista arvioidaan myöhemmin.	?
4	Asiakaspalvelussa ja toiminnassa hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Asiakaspalvelun ja toiminnan sähköistämistä tukevia toimenpiteitä on aloitettu. Asiakaspalvelun sähköisen allekirjoituksen työkalu on valittu ja käyttöönotto ajoittuu syksyille. Palvelupyyntöjen tiketointimalli otetaan käyttöön kesällä. Verkostojen aluemittausjärjestelmän pilotointi on käynnissä Hervannassa. Etäluettavien vesimittarien datan hyödyntämishanke on aloitettu. Tavoitteen arvioidaan toteutuvan suunniteltujen toimenpiteiden edetessä.	?
5	Asiakastytyväisyys on noussut verrattuna edellisen asiakastytyväisyystutkimuksen mittaukseen	Asiakastytyväisyys noussut verrattuna edelliseen Innolinkin vuonna 2021 suorittamaan tutkimukseen. (Innolink parittomina vuosina)	Asiakastytyväisyyskysely toteutetaan kesällä 2023 ja tulokset saadaan alkusyksystä. Tavoitteen toteutumista ei voida vielä arvioida.	?

Tampereen Kaupunkiliikenne

Talouden toteuma ja tilinpäätösennuste

1 000 euroa	Tot 1-4 2023	TP 2022	Muutettu TA 2023	TP Enn 2023	TP Enn 23 / Muutettu TA 23
Liikelylijäämä	701	71	0	40	40
Bruttoinvestoinnit	-175	-36	0	-330	-330
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1	4	20	19	-1

Ensimmäisen vuosikolmanneksen toiminta ja talous ovat hyvin vastanneet vuosisuunnitelmaa. Kertynyt liikevaihto on budjetoidun mukainen ja materiaalien ja palveluiden hankinnat vastaavat suunniteltua. Henkilöstökulujen osalta on alkuvuoden aikana saavutettu säästöjä. Sovitut palkankorotukset, ja niihin liittyen maksettavat kertaluontoiset korvaukset, tulevat kuitenkin vaikuttamaan henkilöstökuluja kasvattaen. Vuoden 2023 osalta henkilötyövuodet (htv) ovat kehittyneet suunnitelman mukaisesti. Koko vuoden osalta ennustetaan laskua edellisvuodesta noin 15 htv:n verran.

Edellisvuonna kohonneet polttoaineen hinnat ovat pysyneet vakaina ja kääntyneet jopa hienoiseen laskuun. Polttoaineiden osalta kertynyttä säästöä syö kuitenkin vanhenevan kaluston kohonneet huolto- ja korjauskustannukset.

Huhtikuun jälkeen liiketoiminnan tuotot ovat vuosisuunnitelman mukaiset. Tämän ensimmäisen vuosikolmannek-

sen kustannukset ovat runsaat 0,3 miljoonaa euroa alle vuosisuunnitelman. Liiketulokseksi muodostuu 0,7 miljoonaa, mikä ylittää 0,3 miljoonalla eurolla budjetoidun tason. Kustannuksiin tuloissa olevien lisävaikutusten ja tuotosopimuksen kustannusneutraliteetin vuoksi tilikauden kokonaistuloksen ennustetaan pysyvän lähes vuosisuunnitelman mukaisena.

Vuodelle 2022 varattu 0,5 miljoonan euron suuruinen investointimääräraha kaluston korvausinvestointeihin jäi lähes kokonaan käyttämättä. Nämä investoinnit ovat aktualisoituneet vuoden 2023 alussa, hankintojen kohdistuttua kuu-teen peruskorjattuun linja-autoon. Kaluston riittävyden turvaaminen edellyttää vielä loppuvuonna 2023 tapahtuvia, vastaavan tyypiseen käytettyyn kalustoon kohdistuvia investointeja.

Vuoden 2023 aikana ollaan käyttöön ottamassa myös uusi suunnittelujärjestelmä, jonka kertaluontoiset aineetto-

mien hyödykkeiden investoinnit ovat 60 tuhatta euroa. Tästä investoinnista on ensimmäinen 10 % suuruinen erä maksettu.

Korvausinvestointien ja suunnittelu- ja järjestelmän lykkäytymisen vuoksi kaupunginvaltuustolle esitettäneen talousarviomuutosta 12.6.2023.

Investoinneissa tullaan lähivuosina tekemään laajamittaisempia ratkaisuja uusiutuviin käyttövoimiin ja EU-direktiivin mukaisiin säädöksiin nojautuen. Viime vuosina tekemättä jääneet linja-autokalu- lukseen kohdistuvat uusinvestoinnit tulevat laajemmassa mittakaavassa ajankohtaisiksi vuosina 2024-2026.

Nro	Talousarviotavoite 2023	Mittari	Tavoitteen eteneminen	Toteuma
1	Psykososiaalisten kuormitustekijöiden selvitysten mukaiset toiminnot tähdäten sairauspoissaolojen laskuun	Terveyden selvitysten mukaisen suositusten toteuttaminen ja sairauspoissaolojen määrän kehitys	Yhteistyössä Pirtten kanssa on toteutettu organisaation eri osa-alueita koskevat selvitykset, joista viimeinen valmistuu toukokuussa 2023. Jo valmistuneiden selvitysten tuloksia on hyödynnetty mm. kehitys- ja työkykykeskusteluissa. Sairauspoissaolojen määrä on laskenyt tammi-maaliskuussa edellisvuoden tasolta 27,15 tasolle 19,70.	+
2	Puhtaan energian käyttövaatimukset huomioiva TKL:n varikkotoimintojen suunnittelu- ja toteutusratkaisu on edennyt yhteistyössä kaupunkikonsernin eri toimijoiden kanssa päätöksentekovaiheesta toteutusvaiheeseen siten, että edellytykset laajamittaiseen sähköiseen operointiin on mahdollista 2024.	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Varikkotoimintoja koskeva tarveselvitys on tarkoitus käsitellä TKL:n johtokunnassa toukokuussa 2023. Johtokunnan niin päättäessä, selvitys siirtyy kaupunginhallituksen käsittelyyn. Samanaikaisesti johtokunta on tekemässä päätöstä vuoden 2024 kehukseen esitettävästä sähköbussien hankintaa koskevasta määrärahasta, mikä mahdollistaisi sähköisen liikenteen operoinnin aloittamisen jo vuonna 2024.	+/-
3	Liikelaitos toimii allianssimallin mukaisesti siten, että yhteistyössä korostuu oman tuotannon toiminnan pitkäjänteinen suunnittelu, asiakastyytyväisyys sekä kokonaistaloudellisuus.	Asiakastyytyväisyyden kehittyminen ja allianssimallin kautta saavutetut taloudelliset hyödyt (euromääräinen arvio koko kaupungin tasolla)	Yhteistyötä tilaajaorganisaation (Nysse) kanssa syvennetään ja kehitetään jatkuvasti mm. johtoryhmän ja operatiivisten ryhmien yhteistyötä lisäämällä. Yhteistyössä on laadittu tehokkuuteen ja taloudellisuuteen tähtäävä kannustepalkkiojärjestelmä. Allianssimallisella yhteistyöllä on niinikään valmisteltu TKL:n varikkoratkaisun tarveselvitystyötä huomioiden jo tulevaisuuden liikennesuunnitelmat ja oman tuotannon osuus joukkoliikenteen tuottajana.	+

LIITE 1 RAITIOTIE-KEHITYSOHJELMA JA TAMPEREEN RAITIOTIE OY

Raitiotiejärjestelmän toteuttaminen on osa valtion ja kehyskuntien kanssa tehtyjä sopimuksia kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteesta ja liikennejärjestelmästä. Viimeisin Tampereen kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimus 2020–2023 on hyväksytty valtuustossa 17.8.2020 ja Valtioneuvosto hyväksyi sopimuksen 8.10.2020. Uusi pormestariohjelma vuosille 2021–2025 on hyväksytty valtuustossa 23.8.2021. Pormestariohjelmaan on kirjattu, että valtuustokaudella 2021–2025 tehdään päätökset raitiotien rakentamisesta Koilliskeskukseen ja Härmälään. Lisäksi uuteen pormestariohjelmaan on kirjattu, että Lentävänniemen raitiotieyhteys rakennetaan Näsisaaren kautta, kun lupa-prosessit valmistuvat.

Raitiotiehanke muodostuu useista kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n rinnakkaisista hankinta- ja kehitysprojeekteista. Raitiotien toteutusosien 1 ja 2 infrastruktuurin eli radan, pysäkkien ja varikon rakentaa Raitiotieallianssi. Raitiotieallianssin tilaajaosapuolia ovat Tampereen Raitiotie Oy ja Tampereen kaupunki ja palveluntuottajaosapuolia NRC Group Finland Oy, YIT Suomi Oy, Sweco Finland Oy ja AFRY Finland Oy. Raitioradan rakentamiseen sisältyy katu- ja viherympäristön suunnittelusta ja suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja päätöksenteosta. Näistä asioista tiedotetaan Tampereen kaupungin omilla verkkosivuilla (www.tampere.fi).

Raitiotien toteutusosalle 1 on toimitettu 20 raitiovaunua ja toteutusosalle 2 tilattu 8 raitiovaunua. Raitiotien liikennöinti toteutetaan allianssimallilla, jossa tilaajana on Tampereen kaupunkiseudun joukko-liikenne ja palveluntuottajana VR-Yhtymä Oy. Raitiotiejärjestelmän liikennöinnin ja ylläpidon palveluintegraattorina toimii Tampereen Raitiotie Oy.

Toiminnan kuvaus

Kaupunginvaltuusto päätti 7.11.2016, että kaupunki toteuttaa Tampereen raitiotien toteutussuunnitelman osan 1 Hervanta—Pyyrikintori—Tays mukaisen raitiotiehankkeen. Kaupunginvaltuusto päätti 25.11.2019, että raitiotie rakennetaan myös Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu—Tampereen valtatie raitiotien osan 1 yhteydessä. Samalla valtuusto päätti, että raitiolinja Tays keskussairaualta linjataan Hatanpään valtatielle. Raitiotieallianssin rakentaman osan 1 vuonna 2021 valmistuneeseen toimitussisältöön kuuluvat siis raitiolinja 3 Hervanta—Pyyrikintori ja linja 1 Tays—Sorin aukio.

Raitiotieallianssin alkuperäiseen hankintaan sisältyi myös toteutusosan 2 Pyyrikintori—Lentävänniemi suunnittelu ja mahdollinen rakentaminen. Osan 2 kehitysvaiheen suunnittelun aloittamisesta kaupunginhallitus päätti 18.12.2017. Valtuusto päätti osan 2 rakentamisesta 19.10.2020 ja rakentaminen alkoi marraskuussa 2020.

Raitiotieallianssin urakka on pitkäkestoinen ja monia muutoksia tuova. Raitiotietä rakennetaan keskelle elävää ja toimivaa kaupunkia. Liikennejärjestelyt muuttuvat rakennustöiden edetes-

sä toistuvasti. Rakentamisen aikaisten liikennejärjestelyjen lähtökohtana on, että kaikille kiinteistöille on pääsy ja että pelastus- ja huoltoliikenne toimii kaikissa tilanteissa. Keskeistä rakentamisen aikaisessa tiedottamisessa ja vuorovai- kutuksessa on, että asianosaiset saavat tiedon muutoksista ennakkoon ja riittävän ajoissa. Raitiotieallianssi tiedottaa kunkin alueen rakennustöistä verkkosivuillaan (www.raiotieallianssi.fi), eri so- me-kanavissa sekä tarvittaessa kohden- netusti suoraan sidosryhmille.

Tampereen kaupunki vastaa raitio- tieradan suunnitteluun ja rakennutta- miseen liittyvästä yleis- ja asemakaa- voituksesta sekä liikennejärjestelmän, joukko-liikennejärjestelmän ja katu- ja viherympäristön suunnittelusta ja suun- nitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja päätöksenteosta. Näistä asioista tiedote- taan Tampereen kaupungin omilla verk- kosivuilla (www.tampere.fi).

Kaupunginhallituksen 3.10.2016 pää- töksellä perustettu Raitiotien kehitys- ohjelma koordinoi raitiojärjestelmän to- teuttamista kaupungin vastuulla olevissa asioissa raitiotien suunnittelu-, raken- tamis- ja käyttöönotto- vaiheissa vuosina 2017–2021. Kehitysohjelma toteutettiin kaupunginhallituksen ohjauksessa ja sen tehtävänä oli sovittaa yhteen raitiotie- hankkeen tilaajatahojen, kaupungin eri palveluyksiköiden ja Tampereen Raitiotie Oy:n intressejä kaupungin kokonaisedun mukaisesti. Raitiotien kehitysohjelmalla tavoiteltiin toimivaa raitiotiejärjestelmää ja onnistunutta raitiotiejärjestelmän to- teuttamisprosessia. Raitiotien kehitys- ohjelma ohjelmakausi päättyi 31.12.2021. Pirkkala, Ylöjärvi ja Kangasala liittyivät

Tampereen Raitiotie Oy:n pienosakkaiksi v. 2022 alusta alkaen. Raitiotiejärjestelmän seudullista kehitystyötä jatketaan Tampereen Raitiotie Oy:n koordinoimana. Tätä varten Raitiotien kehitysohjelman henkilöstö siirtyi Tampereen Raitiotie Oy:n palvelukseen 1.1.2022 alkaen.

Raitiotiejärjestelmän osa 1 on onnistuneesti otettu liikennekäyttöön 9.8.2021. Raitiotien osan 2A Pyynikintori - Santalahti rakentaminen alkoi marraskuussa 2020 ja raitiotien osan 2B Santalahti - Lentävänniemi rakennustöiden valmistelut alkoivat joulukuussa 2021.

Tampereen Raitiotie Oy raitiotiejärjestelmän omistajana ja ylläpitäjänä vastaa raitiotien ratainfra, pysäkkien ja varikon suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta, ylläpidosta ja toimivuudesta sekä raitiovaunukaluston hankinta- ja kunnossapitosopimuksista. Yhtiö vastaa myös raitiotieinvestoinnin rahoituksen

järjestämisestä ja osien 1 ja 2 rakentamishankkeen toteuttavan Raitiotieallianssin toteutus suunnitelman mukaisista kustannuksista.

Raitiotiellä on keskeinen osa Tampereen kaupunkiseudun kuntien valtuustoissa 2015 hyväksymän rakennesuunnitelman sisältöä ja kaupunkiseudun MAL-sopimuksen tavoitteiden täyttämistä. Vuosina 2019–2021 laadittiin Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma, johon osallistuivat Tampere, Pirkkala, Kangasala ja Ylöjärvi. Seudullisessa yleissuunnitelmassa määritettiin tulevaisuuden raitiotielinjojen ratavarausten sijainnit ja laajuus kuntien asemakaavoituksen, liikennejärjestelmän suunnittelun ja kunnallistekniikan suunnittelun tueksi. Seudullisen raitiotien ratavaraukset päätettiin Tampereen valtuustossa lokakuussa 2020 ja Pirkkalan, Kangasalan ja Ylöjärven valtuustoissa marraskuussa

2020. Seudullisen yleissuunnitelman jälkeen laadittiin yhteistyössä asianomaisten kuntien kanssa raitiotien Lielähti-Ylöjärvi tarkentava yleissuunnitelma ja Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma. Lielähti-Ylöjärvi tarkentava yleissuunnitelma on hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksessa 6.2.2023 ja Ylöjärven valtuustossa 13.2.2023. Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma on hyväksytty Tampereen ja Pirkkalan valtuustoissa 24.4.2023. Samalla Tampereen ja Pirkkalan valtuustot valtuuttivat Tampereen Raitiotie Oy:n aloittamaan kehitysvaihe, raitiotien toteutus suunnittelu, jonka tulosten perusteella on mahdollista päättää Pirkkala-Linnainmaa-raiotien rakentamisesta lokakuussa 2024. Pirkkala-Linnainmaa-raiotien uuden infraallianssin kehitysvaihe on tavoite aloittaa lokakuussa 2023.

OSA 1 (HERVANTA-PYYNIKINTORI JA TAYS-SORIN AUKIO)

Ennuste, milj. euroa	Alku- peräinen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Yhteensä
Tampereen kaupunki												
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	-7,5	-1,3	-1,0	-1,5	-1,4	-1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-6,5
Tampereen Raitiotie Oy												
Raitiotien rakentaminen, osa 1 (Allianssivaihe)	-238,8	-63,3	-73,8	-97,4	-19,7	-12,2	-5,9	-2,8	-1,0	-0,6	-0,4	-277,2
- Allianssin kustannukset ja Tilaajan kustannukset	-238,8	-61,7	-65,7	-73,8	-12,8	-7,3	-3,8	-2,3	-0,8	-0,5		-228,7
- Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen		-1,6	-8,1	-23,6	-6,9	-4,9	-2,2	-0,4	-0,3	-0,0	-0,4	-48,5
Vaunuhankinta *)	-61	-10,8	-4,0	-1,8	-27,6	-32,9	-1,1	-3,8				-82,0
Valtiontuki, kehitysvaihe ja osa 1		18,1	20,0	19,5	0,6	5,4						63,6

*) Osan 1 raitiovaunujen määrä on nostettu 19 kappaleeseen

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi kolari- ja ilkivaltaosat, vara- ja vaihto-osat, järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

OSA 2 (PYYNIKINTORI-LENTÄVÄNNIEMI)

Ennuste, milj. euroa	Alku- peräinen	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Yhteensä
Tampereen kaupunki												
Raitiotie-kehitysohjelma, kustannus	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tampereen Raitiotie Oy												
Raitiotien rakentaminen, osa 2 (Allianssivaihe)	-92,7	-0,7	-1,1	-4,2	-15,9	-31,5	-29,3	-18,4	-2,2	0,0	0,0	-103,2
- Allianssin kustannukset ja Tilaaajan kustannukset	-91,1	-0,7	-1,1	-4,2	-14,0	-28,3	-25,3	-15,6	-2,0			-91,1
- Sisällön muutokset, järjestelmän tehokkuuden lisääminen	-1,6				-1,9	-3,2	-4,0	-2,8	-0,2			-12,1
Infran kunnossapitolaitteet	-0,3						-1,4	-0,6	-1,5			-3,4
Vaunuhankinta *)	-21,3					-6,2	-11,8	-12,5	-6,6	-0,6	-1,1	-38,8
Valtiontuki, kehitysvaihe (KAS2) ja osa 2 (TAS2)	24,9		0,5	1,3	4,0	8,7	8,0	2,4				24,9

*) Vaunuhankintahintaan tulee lisäksi vara- ja vaihto-osat, järjestelmäoptiot ja muutostyöt sekä aktivoitavat konsultoinnit ja palkat

Töiden eteneminen ja toiminnan painopisteet vuonna 2023

Rakentaminen

Osan 2 rakentaminen etenee suunnitellusti. Näsisaaressa painumat ovat edenneet niin, että saareen johtavien siltojen rakentaminen on voitu aloittaa. Huhtikuun 2023 lopulla Raitiotieallianssin osan 2 projektiajasta oli käytetty 57 prosenttia ja ratainfra tekninen valmiusaste oli 56 prosenttia.

Suunnittelu

Lielahden ja Ylöjärven raitiotien tarkentava yleissuunnitelma valmistui joulukuussa 2022 ja se hyväksyttiin Tampereen kaupunginhallituksessa 6.2.2023 sekä Ylöjärven kaupunginvaltuustossa 13.2.2023.

Ratahaaran raitiotien hankesuunnitelman arvioidaan ajoittuvan aikaisintaan vuosille 2025–2026. Tampereen kaupungin asemakaavoitusohjelmassa Lielahden keskustan asemakaava on ajoitettu vuonna 2025 valmistuvaksi ja Ryydyn pohjan raitiotie ja varikko -asemakaava vuosina 2026–2027 valmistuvaksi. Nykyinen toteutusosien 1 ja 2 Raitiotieallianssi rakentaa vielä vuodet 2023–2024 raitiotietä Pyyrikintorilta Santalahden, Hiedanrannan ja Niemenrannan kautta Lentävänniemeeseen. Allianssin toteutussisältöön sisältyy ratavaihteet Hiedanrannan keskusaukiolle, jotka mahdollistavat raitiotieradan myöhemmän haaroittamisen Lielahden ja Ylöjärven suuntaan. Raitiotien liikennöinti Santalahteen on tavoite aloittaa elokuussa 2023.

Pirkkala–Linnainmaa-raiotien hankesuunnitelmasta pyydettiin lausunnot

vuodenvaihteessa 2022–2023. Lausuntoja saatiin 38 kappaletta. Hankesuunnitelma valmistui helmikuussa 2023. Hankesuunnitelma esiteltiin kaupunginhallitukselle 6.3.2023 ja valtuustolle Pirkkalan valtuuston kanssa yhteisessä valtuustojen iltakoulussa 20.3.2023. Tampereen ja Pirkkalan valtuustot hyväksyivät 24.4.2023 Pirkkala–Linnainmaa-raiotien hankesuunnitelman. Samalla valtuustot valtuuttivat Tampereen Raitiotie Oy:n aloittamaan kehitysvaihe, raitiotien toteutussuunnittelu. Tavoitteeksi valtuustot asettivat, että suunnitteluvalmiuden perusteella Pirkkala–Linnainmaa-raiotien rakentamisesta on mahdollista päättää lokakuussa 2024.

Tampereen Raitiotien Oy järjesti markkinavuoropuhelun tulevasta Pirkkala–Linnainmaa-infra-allianssin hankinnasta 23.3.2023. Pirkkala–Linnainmaa-allianssin

tarjouskilpailun hankintailmoitus julkaisiin ehdollisena 8.4.2023 julkisissa hankinnoissa. Hankintaan saatiin kolmen tarjoajaryhmittymän osallistumishakemukset 26.4.2023 mennessä. Kaikki kolme ehdokasta valittiin tarjouskilpailun ensimmäiseen vaiheeseen, joka kestää kesäkuun puoliväliin asti. Tarjousvaiheeseen 2 valitaan 2–3 tarjoajaa. Allianssikielipailun tarjousvaihe 2 kestää syyskuun puoliväliin asti. Tavoite on, että päätös Pirkkala-Linnainmaa-allianssin palveluntuottajista tehdään 18.9.2023 ja allianssisopimus allekirjoitetaan lokakuun alussa. Allianssin kehitysvaihe on tavoite aloittaa lokakuun 2023 alussa ja sen on tarkoitus päättyä syyskuun 2024 loppuun mennessä.

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitteluvaiheeseen ryhtymiseen on varauduttu päivittämällä Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimusta ja yhtiöjärjestystä. Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksen muutos on hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksen konsernijaostossa 21.3.2023 ja Pirkkalan valtuustossa 24.4.2023. Osakassopimus on tavoite hyväksyä Ylöjärven valtuustossa 22.5.2023 ja Kangasalan kaupunginhallituksessa 29.5.2023.

Vuorekseen johtavan raitiotien ratavarauksia on tarkennettu Lahdesjärven alueella asemakaavahankkeiden ja katujen yleissuunnittelun yhteydessä. Linnainmaan ratahaaralla on useampi raitiotien toteuttamisen liittyvä asemakaavahanke käynnissä.

Liikennöinti

Varsinainen liikennöinti ratalinjoilla 1 ja 3 alkoi suunnitellusti 9.8.2021. 10 miljoonan matkustajan raja ylitettiin noin vuosi liikennöinnin aloituksen jälkeen, elokuussa 2022. Matkustajamäärän kehitys on jatkanut kasvu-uralla ja tammi-huhtikuun 2023 nousujen määrä oli yli 4,9 miljoonaa. Samalla järjestelmän kokonais-

luotettavuus ja asiakastyytyväisyys ovat pysyneet hyvällä tasolla.

Tampereella on liikennöinyt taideratikka vuoden 2021 joulukuun alusta lähtien. Huhtikuussa 2022 taideratikan kattausta laajentui pop-up-esityksiin. Esityksiä toteutettiin 1–2 kertaa kuukaudessa syyskuun puoliväliin asti. Pop-up-esitykset jatkuvat vuoden 2023 syys-marraskuussa.

Talous

Osan 1 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 1 määritettiin kokonaiskustannusarvio 238,8 miljoonaa euroa. Tämä koostuu:

- osan 1 kehitysvaiheen kustannuksista 10,5 milj. euroa,
- osan 1 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus: 219,02 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 4,2 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 3,2 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 1,875 milj. euroa

Allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus on laskettu 8/2016 hintatavassa. Allianssin tavoitekustannukseen vaikuttavat rakennusalan ja rakennusmateriaalien yleiset kustannusmuutokset, jotka ovat allianssisopimuksessa sidottu osaindekseihin. Tavoitekustannukseen tehdään indeksitarkastus neljännesvuosittain, jolloin tavoitekustannus joko laskee tai nousee. Indeksimuutokset eivät sisälly alkuperäiseen kokonaiskustannusarvioon, ne ovat allianssisopimuksessa sovittu tilaajan riskiksi. Indeksikorotukset osan 1 ajalta Q1/2017–Q4/2022 ovat 12,69 milj. euroa.

Raitiotieallianssin bonuspooli on kannustinjärjestelmä, joka määrittelee palveluntuottajille urakasta jaettavan bonuksen tai sanktion määrän. Kannustinjärjestelmän tarkoituksena on ohjata

allianssia sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin. Onnistuminen tuottaa palveluntuottajille bonusta ja tilaajalle tavoitteiden mukaista arvoa. Raitiotierakentamisen osan 1 bonuspoolin suuruus on Hatanpään haaran lisäämisen jälkeen 4,15 miljoonaa euroa. Budjettivaruksessa on arvioitu, että bonuspoolista toteutuu 50 %. Tämänhetkinen ennuste bonuspoolin toteutumisesta on 9,97 miljoonaa euroa. Bonuspoolia kasvattaa allianssin tavoitekustannuksen alitus.

Lisäksi raitiotieinfran kokonaiskustannusarvioon vaikuttavat alkuvaiheen kustannukset ennen vuoden 2016 rakentamispäätöstä, rakentamisen aikana aktivoitavat kustannukset (mm. korot ja palkat) sekä kalustosopimuksen mukaiset varikon koneet ja laitteet, pysäkkikotokset sekä järjestelmät.

Tampereen kaupunginvaltuusto on päättänyt 25.11.2019 että raitiorata toteutetaan Hatanpään valtatielle osuudelle Hämeenkatu–Tampereen valtatie raitiotien toteutusosan 1 yhteydessä. Hatanpään valtatie osuudelle on päätetty tilaajan hankinnoille 0,32 milj. euroa, riskivaraukseen 0,24 milj. euroa sekä bonuspoolin budjettivaraukseen 0,20 milj. euroa.

Raitiotien toteuttamisen yhteydessä on päätetty toteuttaa Raitiotieallianssin tavoitekustannusta nostavia raitiotiejärjestelmän sisällönmuutoksia, joiden lähtökohtana on raitiotiejärjestelmän toimintavarmuuden ja tehokkuuden lisääminen sekä kaupunkikuvallisten haittojen ja hallinnollisten riskien minimointi. Osa sisällönmuutoksista on hankkeen kokonaiskustannusta pienentäviä muutoksia. Huhtikuun 2023 loppuun mennessä näitä hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 23,87 milj. eurolla. Osa hankkeen sisällönmuutoksista katetaan tilaajan hankinnoilla, tilaajan riskivaruksella sekä kone- ja laitehankinnoilla, kokonaiskustannusta nostavia hankkeen sisällönmuutoksia on tehty 21,77 miljoonalla

eurolla huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Raitiotien toteutusvaiheen osan 1 kokonaiskustannusarvio huhtikuussa on 277,16 milj. euroa.

Raitiotien osan 1 vaunukaluston hankintahinta on 82,0 milj. euroa. Lisäksi raitiotiehankeeseen liittyviä muita kustannuseriä ovat Raitiotien kehitysohjelman budjetti vuosille 2017–2021 7,5 milj. euroa (toteuma 6,5 milj. euroa).

Kaupunkiympäristön palvelualue toteuttaa raitiokaduilla rinnakkaishankkeita vuosibudjetin puitteissa, osa niistä teetetään Raitiotieallianssilla. Rinnakkaishankkeet eivät sisälly raitiotien toteutushankkeen kokonaiskustannusarvioon eivätkä ole valtionapukelpoisia. Kaupungin rinnakkaishankkeiden arvioitu osuus osalla 1 Hatanpään haara mukaan lukien on 61,0 milj. euroa, joista on toteutunut huhtikuun 2023 loppuun mennessä 58,1 milj. euroa.

Valtuusto päätti raitiotien osan 2 Pyyrikintori–Lentävänniemi rakentamisesta 19.10.2020. Osan 2 kehitysvaiheen aikana raitiotien osalle 2 määritettiin kokonaiskustannusarvio 93,1 miljoonaa euroa, joka koostuu:

- osan 2 kehitysvaiheen kustannuksista 2,9 milj. euroa,
- osan 2 toteutusvaiheen kustannuksista, joita ovat
- allianssin palveluntuottajia sitova tavoitekustannus: 84,87 milj. euroa
- tilaajan hankinnat 1,0 milj. euroa,
- tilaajan riskivaraus 1,5 milj. euroa
- bonuspoolin budjettivaraus 0,875 milj. euroa
- Tampereen Raitiotie Oy:n muut varaukset 1,879 milj. euroa

Kaupungin Raitiotieallianssilta tilattavien rinnakkaishankkeiden arvioitu määrä osan 2 Pyyrikintori–Lentävänniemi rakentamisessa on 29,25 milj. euroa. Toteutunut Raitiotieallianssin osan 2 rinnakkaishankkeiden laskutus maaliskuun 2023 loppuun mennessä oli 21,35 milj. euroa.

Allianssin palveluntuottajia sitova osan 2 tavoitekustannus on laskettu 3–6/2020 hintatasossa. Allianssin tavoitekustannukseen vaikuttavat rakennusalan ja rakennusmateriaalien yleiset kustannusmuutokset, jotka ovat allianssisopimuksessa sidottu osaindekseihin. Tavoitekustannukseen tehdään indeksitarkastus neljännesvuosittain, jolloin tavoitekustannus joko laskee tai nousee. Indeksimuutokset eivät sisälly alkuperäiseen kokonaiskustannusarvioon, ne ovat allianssisopimuksessa sovittu tilaajan riskiksi. Indeksikorotukset osan 2 ajalta Q4/2020–Q4/2022 ovat 4,49 milj. euroa.

Raitiotierakentamisen osan 2 bonuspoolin suuruus on 1,75 miljoonaa euroa. Budjettivarauksessa on arvioitu, että bonuspoolista toteutuu 50 %.

Lisäksi raitiotieinfran kokonaiskustannusarvioon vaikuttavat rakentamisen aikana aktivoitavat kustannukset (mm. korot ja palkat) sekä tilaajan hankinnat ja pysäkkikatokset. Raitiotien toteutusvaiheen osan 2 kokonaiskustannusarvio huhtikuussa 2023 on 103,21 milj. euroa.

Raitiotien osalle 2 tilataan kahdeksan raitiovaunua. Vaunukaluston hankintahinta on 38,8 milj. euroa.

Valtio on maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksessa vuosille 2020–2023 sitoutunut osallistumaan Tampereen raitiotien osien 1 ja 2 ja Hatanpään valtatie ratahaaran infrastruktuurin

suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiin 88,43 milj. eurolla. Samassa sopimuksessa valtio on sitoutunut tukemaan seudullisen yleissuunnitelman valmistelua enintään 30 prosentilla ja enintään 0,46 milj. eurolla.

Seudullisen yleissuunnitelman valtionapu jakaantuu tilaajakunnille niiden kustannusosuuksien mukaisesti. Päätös seudullisen yleissuunnitelman valtionavusta on saatu 31.1.2022. Kangasalan, Pirkkalan, Tampereen ja Ylöjärven maksatukset on saatu kesä-marraskuussa 2022.

Hatanpään valtatie suunnittelun ja rakentamisen valtionapuhakemukset on toimitettu valtionapuviranomaiselle syyskuussa 2020. Hatanpään valtatie suunnittelun valtionapupäätös on saatu 23.4.2021 ja maksatus joulukuussa 2021. Rakentamisen osalta valtionapupäätös on tehty 30.6.2021 ja ensimmäinen maksatus saatu kesäkuussa 2022. Viimeinen maksatushakemus vuoden 2022 kustannuksista on toimitettu valtionapuviranomaiselle huhtikuussa 2023.

Raitiotien osan 2 rakentamisen valtionapuhakemus, valtionapu enintään 24,0 milj. euroa, on toimitettu valtionapuviranomaiselle joulukuussa 2020 ja valtionapuviranomaisen päätös saatu 30.6.2021. Osan 2 rakentamisen ensimmäinen maksatus on saatu kesäkuussa 2022. Maksatushakemus vuoden 2022 kustannuksista on toimitettu valtionapuviranomaiselle huhtikuussa 2023.

RAITIOTIEN OSAN 2 KATUKOHTAINEN RAKENTAMISAIKATAULU

TAMPERE